

Piirkonna konkurentsivõime tugevdamise
tegevuskava vorm

IDA-VIRUMAA TEGEVUSKAVA

TEGEVUSTE¹ PRIORITEETSUS TULENEVALT MAAKONNA ARENGUKAVAST (põhjendada, miks on maakonna jaoks üks tegevus prioriteetsem kui teine)	Maakonna uuendatud arengukava sätestab, et Ida-Virumaa peamiseks küsimuseks on elanike arvu stabiliseerumine ning maakonna sidumine Eesti riigiga. Kvalitatiivse muutuse toimumiseks on kokku lepitud neli horisontaalset arengusuunda: 1. Kogukondade sidusus ning kohaliku identiteedi arendamine 2. Kohalike inimeste kompetentsi kasvatamine 3. Ettevõtluse konkurentsi- ning ekspordivõimekuse kasvatamine 4. Elukeskkonna parendamine linnaruumi atraktiivsust tõstes ning liikumist optimeerides. Negatiivsete demograafiliste protsesside pidurdamiseks tuleb teadvustatult soodustada ja intensiivistada kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomist Ida-Virumaal läbi tööstusalade arendamise, ettevõtluse tugistruktuure käivitamise ning elukeskkonna kvaliteedi kasvule suunatud mitmekesise ligipääsetavuse tagamise ja turismiteenuste sektori arendamise. Nii käesolev tegevuskava kui ka SA IVEK eestvedamisel koostav ida-Viru maakonna ajaoks „Piirkondlike
---	--

¹ Toetust taotletakse järgmistele tegevustele:

- 1) sihtkoha eripära rõhutavate terviklike turismitoodete ja -atraksioonide arendamine ning sihtkoha kui võrgustiku arendamine;
- 2) ettevõtluse seisukohast olulise avaliku tugitaristu kaasajastamine ja selle loomine olemasolevate või uute tööstus- ja ettevõtlusalade juurde;
- 3) inkubatsiooni- ja tootearendusvõimaluste väljaarendamine;
- 4) linnakeskuse avaliku ruumi, sealhulgas linnasüdamed ja väljakud, kaasajastamine ettevõtlusele atraktiivsemaks muutmiseks;
- 5) keskuste ja tagamaa vaheliste ühenduste, sealhulgas ühistransport ning jalg- ja jalgrattatee, arendamine.

algatuste programm 2015-2016“ on kooskõlas arengukava majandusvaldkonnas **oluliste väljakutsetega:**

- **Ettevõtluskeskkonna mitmekesistamine läbi uudsete inkubatsiooniteenuste ja tugistruktuuride (prototüüpimine, start-up'ide toetamine, loomemajanduse arenduskeskus jne) arendamise.**
- **Tingimuste loomine ettevõtete tekkeks ja investeringute kaasamiseks uutes perspektiivikates majandusvaldkondades: materjalitehnoloogia, IKT, loomemajandus, taastuvenergeetika;**
- **elanikkonna ettevõtlikkusaktiivsuse ja ümberõppevõimaluste edendamine, et kasvatada tööturu vajadustele vastavaid kompetentse.**

Ida-Viru maakonnas koostatud PKT tegevuskava prioriteetsete projektide nimekirjas on domineeritavateks turismiattraksioonide (külastuskeskete) ja ettevõtlustugistruktuuride projektid, mis tagavad töökohtade loomist piirkonda. Linnaruumi ja ligipääsetavuse projektid on kaudse mõjuga, kuid siiski vajalikud maakonna majanduse elavdamiseks ning see kaudu tööhõive parendamiseks. Enamikes uuringutes on leitud, et rahalisel toetusel on suurte ettevõtete käitumisele väike mõju ja see ei too kaasa tulemuslikkuse olulist paremist. Paremaks strateegiaks on tagada, et asjaomane piirkond oleks ettevõtlusega tegelemiseks atraktiivne koht (*Investeeringu majanduskasvu ja tööhõivesse. Kuues aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta, Juuli 2014*). Viimast aga tagavad ettevalmistatud ettevõtlusalad ja tugistruktuurid, kvaliteetne ning ligipääsetav külastus- ja elukeskkond. Näiteks väga sarnase monofunktsioonalse tööstustaustaga Łódźi piirkond Poolas panustabki ettevõtlusalade ettevalmistamisse: rajades brown-field ja green-field ettevõtlusalad, renoveerides linnaruumi ja soodustades turismi. Läbiviidud uuringud, küsitlused ning analüüsid näitasid, et maakonna sotsiaalmajandusliku olukorra parendamist soodustasid kõige paremini turismi valdkonna ja tööstusalade algatused (Ida-Viru maakonna arengukava 2014-2020; Ida-Virumaa tööturu seis ja tulevikusuundumused (IVEK SA, juuni 2015). Kuid ülalmainitud projektide võimendamiseks tuleb panustada keskkonna üldisele tunnetuslikule kvaliteeditõusule: linnaruumi parendamine, transpordisüsteemi- ning kergliiklusteede parendamisse.

Turism on inimressursimahukas sektor, mis leevendab piirkonna tööhõive probleemi, eriti noorte seas. Turismi sihtkoha stabiilse arendamise peamiseks takistuseks on hooajalised külastajate arvu kõikumised, mis on tingitud külastuskeskuste teenuste spetsiifikast ning ligipääsetavusest. Partnerite poolt planeeritud turismiteemaliste projekti-ideede realiseerimine lubaks luua piirkonnas terviklikud külastuskeskused, mis

pakuksid eriteenuseid ning oleksid rist-turunduses atraktiivsemad. Atraktsioonide loomine lubab väiksemat külastatavuse sesoonsus ning laiendatud sihtgruppide spekter tagab väikeettevõtjate jaoks kindluse ja järjepidavuse oma äri käima lükkamiseks kohapeal. Arengukava punkti 1.3.2 kohaselt antud valdkonna trendid on olnud positiivsed ning piirkonna potentsiaali paremaks ärakasutamiseks on seatud 2014-2020 perioodiks järgmised väljakutsed:

- Ida-Virumaa turismiklaster on sõnastanud maakonna brändiks seiklusturismi, mis väljendub nii aktiivses puhkuses, mida otseselt toetavad Kiviõli, Aidu ja Narva-Jõesuu arendused kui ka seiklusest läbi Ida-Virumaa mitmekesise ajalugu – Narva linnus, Purtse mõis, Kuremäe ja Illuka, erirahvuste, tulivee ja raudtee ajalugu; ning seiklust looduses (Valaste juga, pankrannik, Alutaguse metsad);
- **Oluliseks Ida-Virumaa turismi eristavaks aspektiks on tööstuspärandi eksponeerimine (Kiviõli Seikluskeskus, Aidu Veespordikeskus, Kohtla-Nõmme Kaevanduspark-muuseum, Kreenholmi tööstusinnovatsiooni keskus, Kohtla-Järve Õlitorn);**
- **Tähtis on Peipsi järve põhjarannikul arendada teenuseid ja taristut, tagades selle ala aastaringse kasutamise välisturistide poolt.**
- **Maakonna avatus merele on vähene ning vajab kvalitatiivset arenguhüpet läbi väikesadamate ja regulaarsete laevaliinide arendamise.**

Kokkuvõtlikult maakonna turismisektori käesoleva arengukava perioodi oluliseks eesmärgiks on olemasolevate külastuskeskuste kvalitatiivne edasiarendamine, uute omanäoliste atraktsioonide (Aidu veespordikeskus, Kreenholmi tööstusinnovatsiooni keskus) loomine ja turismiinfrastruktuuri rajamine, ka veetranspordi võimaldamine) loomine eriti Narva ning Peipsi põhjaranniku piirkondades.

10. juuli seisuga oli Ida-Virumaal ilma tööta 5513 inimest, vabu töökohti oli 509, neist Kohtla-Järve ja Jõhvi regioonis 252. Iga nädalaga lisandub töötukassas arvele umbes paarsada töötut. Suveperioodil leiab nädalaga töökoha kuni 250 inimest. Kõrge tööpuuduse tingimustes ning olukorras, kus maakonnas praegu toimivates ettevõtetes olulist töökohtade arvu kasvu ei ole oodata, on maakonna majanduse elavdamiseks, elanike heaolu kasvatamiseks ning negatiivsete rändeprotsesside leevendamiseks otstarbekas investeerida uute atraktiivsete töökohtade

loomiseks tööstusalade rajamisse (Ida-Virumaa tööturu seis ja tulevikusuundumused (IVEK SA, juuni 2015). Võrreldes turismisektoriga on tööstusalades loodavad töökohad alati kõrgema lisandväärtusega. Samas tuleb arvestada, et olemasolevad tööstusettevõtted arenevad tootmise efektiivistamise suunas, mis tähendab, et tööturu olukorra parendamiseks tuleb mitmekesistada majandusstruktuuri läbi spetsialiseeritud tööstusalade rakendamise ning innovatsiooni tugistruktuuride käivitamise. Tööstusalade kogemus maakonnas on ülimalt positiivne – käivitatud tehased pakuvad rohkem kui 200le inimesele tööd, mõned tehased on realiseerimise staadiumis ning käesoleva aasta jooksul võtavad tööle 500 inimest. PKT tegevuskavas esile tõstetud tööstusalade rajamise tegevuskompleksid tulenevad arendajate läbirääkimistest potentsiaalsete investoritega. Maakonnas on ettevõtluse tugiteenuste pakkumuse järel terav vajadus – ainuke maakonnas asuv Narva äriinkubaator pidi ümber orienteeruma peamiselt soft-landingu spetsiifikale. Ida-Viru ettevõtlustase on vabariigi kõige madalam ning väikeettevõtluse arendamiseks on tugev vajadus inkubatsiooni- ja muude tugiteenuste järel. Uueks algatuseks on prototüüpimislabori rajamine, mis pakuks tuge ja nõustamist füüsiliste objektide tootearenduses – sellega toetatakse nii noori insenere, kui ka kohalike firmasid.

Ida-Virumaa tööstusalade eripäraks ja arengueeldusteks on: geograafiline asukoht (piirilähedus, mis soodustab logistikat); suurtööstusest tulenevad liig- ja jääkressursid (soojus, aur jne); suure elektrivõimsusega ühendusvõimalused; kindlatel aladel kontsentreerunud kommunikatsioonid (tööstusalade vahetusläheduses); inimressurss (ligi 50% tööealisest elanikkonnast on hetkel hõivamata). Kogemusele tuginedes saab järeldada, et spetsiifilised ja investeeringuteks ettevalmistatud alad koos vastava nõustamisteenuse ja piirkonnas olemasoleva inimressurssiga on atraktiivseks kohaks välisinvesteeringute realiseerimiseks.

Arengukava uuendamise käigus teostatud analüüsi käigus järeldati, et lähiperspektiivis on kriitilise tähtsusega Kohtla-Järve ja Kiviõli tööstusalade arendamine, Jõhvi ning Narva Logistika ja Äriparkide inkubaatorite ehitamine ja käivitamine; Järve tööstuspargi ja Jõhvi Piimatööstuse ala juurdepääsuteede renoveerimine..

SA IVTA-l ei ole otsest eelistust, kuna PKT tegevuskavas mainitud erinevad tööstuspargid on mõeldud erinevatele sihtgrupi ettevõtetele, kõik sihtgrupid on olulised ning turundus SA IVTA poolt käib kõikidele sihtgruppidele (SA IVTA tegeleb kohaturundusega, mille tulemusena on lisaks maakonda tulnud viimase 4 aasta jooksul 10 välisettevõtet, mis on asunud tegutsema eraomanike üüripindadel). Selleks et tagada erinevate sihtgrupi ettevõtetele neile sobiv keskkond, on äärmiselt oluline järgneva 4-5 aasta jooksul kõik projektid ellu viia. Siiski on SA IVTA arvamusel kõige olulisem Kohtla-Järve Keemiatööstuspargi projektiga alustamine, mis

kajastub ka prioriteetsuses.

Nagu eelpool mainitud, samaaegselt tuumikinvesteeringute – ettevõtlus- ja turismiinfrastruktuur – teostamisel tuleb panustada kvaliteetse ja kaasaegse elukeskkonna loomisse, sest lagunenud linnaruum ning puudulik ligipääs on olulisteks kitsaskohtadeks majanduse ja kohapealse ettevõtluse arengu jaoks. Käesoleva arengukava perioodil on üheks tähtsamaks suunaks alakasutatud alade taaselavdamine peamiselt linnades (Narva, Kohtla-Järve, Jõhvi, Sillamäe, Kiviõli linnad ja Aseri alevik) ning linnaruumi moderniseerimine, samas aga oluliseks piirkonnaks on Peipsi põhjarannik.

Maakonna huvides on tagada olulisemate linnaalade korrastamist ja Peipsi järvepõhjarannikut, mis omavad kaudset kuid üliolulist mõju maakonnale:

- Sillamäe linna arendused on tugevalt seotud Sillamäe kui sadamalinna kujunemisega – alakasutatud mereäärne ala pidurdab väikeettevõtlust, reisiterminali ning linnaturismi arengut;
- Aseri keskus on maakonna värav, mis loob esmamuljet Tallinna poolt tulijatele. Stabiilselt arenev savitööstus ning maakonna, erasektori ja omavalitsuse koostöös loodav kambriumi savi keskus vajavad kohapealset meeldivat ja kaasaegset keskkonda. Kiviõli linn on tugevas koosmõjus Kiviõli Seikluskeskusega – mõlema arengud loovad sünergiat, mis toob kasu ka kõikidele naaberpiirkondadele;
- Peipsi põhjarannik on oluliseks siseturismi kohaks, kuid puudulik taristu muudab massiturismi stiihiliseks ning ei võimalda jätkusuutliku ning tasakaalustatud piirkonna arengut. Peipsi valdada ettevõtluse arenguks peab rajama esmast taristu: kergliiklusteed (külaliste hajutamiseks ning ühistranspordi kasutamise soodustamiseks), teeninduskohad ning veetranspordi taaskäivitamine. Sadamaregistris on Ida-Viru lõunapool registreeritud 11 sadamat, millest 3 funktsioneerib kalasadamana – ülejäänud on lihtsalt märgitud koht! Valitud rajamiseks Rannapungerja, Lohusuu ning Alajõe sadamad suudavad tagada veeturismi – ja transpordi piirkonnas, ning teised sadamad (eravalduses) saavad investeerimismotivatsiooni.

Käesolev tegevuskava on maakonna ülene kokkulepe, mis kujunes arengukavades mainitud oluliste ning PKT programmi meetmetele vastavate eelvalitud projektide prioritseerimisel hääletamise teel. Võttes arvesse

	metoodilise juhendi, PKT korra ning maakonna arengukava töötati välja hindamismetoodika, mille alusel toimus kinnine hääletamine. Hääletamise tulemusena tekkinud pingerida arutati veel kord kõikide asjapooltega (kõik omavalitsused ja suuremad asutused, SA IVIA, SA IVEK, MTÜ IVOL. Eesti Energia AS jne). Prioriteetsemateks kujunesid välja partnerite arvates kõige perspektiivsemad ning olulise kitsaskoha lahendavaid projektid, mis omavad ka laiemat mõju maakonnale. Lisaks kaaluti läbi ka projekti-ideede võimalust saada toetust muudest programmidest.
--	---

/suurendada lahter vastavalt vajadusele/

Projektide pingerida

ARENDAV OBJEKT / TEGEVUSTE KOMPLEKS (edaspidi arendatav objekt)	TOETATAVAD TEGEVUSED (tabelisse märkida ainult number: 1 – turism, 2 – tööstusalad, 3 – inkubaatorid ja tootearendused; 4 – linnakeskuse avalik ruum; 5 – ühendused)	ORIENTEERUV MAKSUMUS (kogumaksumus ning toetuse vajaduse maht)	TEGEVUSTE VÄLJUNDINDIKAATORID		
			Turismi, ettevõtluskeskkonna (tööstusalad, inkubaatorid ja tootearendused) ja linnaruumi projektide puhul		Ühendusvõimaluste arenduste puhul
			Arenduse tulemusel loodud töökohtade arv (sh lisandväärtusega töökohtade arv)	Mitterahalist abi saavate ettevõtete arv ²	Lahendatud toimepiirkondade ühendusvõimaluste kitsaskohtade arv
1. Aidu veespordi- ja vabaajakeskus	1	3 350 000 € / 2 847 500 €	10 otsest ja kuni 100 kaudset	5-10	
2. Ida-Viru turismisihtkoha kui võrgustiku arendamine	1	630 000 € / 535 500 €	Sihtkohas 275 uut töökohta aastaks 2020	Sihtkoha majutuse, toitlustuse, reisikorralduse ettevõtted: kokku 303	
3. Kiviõli seikluskeskuse pereturismiattraksioonid	1	1 800 000 € / 1 480 000 €	50	30	
4. Kuremäe arendus	1	1 100 000 € / 825 000 €	22	9	

² Mitterahalist abi (otsetõlge inglise keelest: *non-financial aid*) saavate ettevõtete all on mõeldud toetusest nii otseseid kui ka kaudseid kasusaajaid. Tegemist on indikaatoriga, mille väärtus esitatakse Euroopa Komisjonile rakenduskava mitme meetme pealt ühiselt ja seetõttu on oluline ühine Euroopa Komisjoni poolt aktsepteeritud nimetus.

Indikaatori „mitterahalist abi saavad ettevõtted“ andmeid kogutakse kahesuguste ettevõtete kohta:

1) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse need ettevõtted, kes juba tegutsevad ettevõtlus- ja tööstusalal, turismipiirkonnas või linnakeskuse avalikus ruumis ning saavad kasu toetusega paranenud tingimustest (kasu saavad ettevõtted);

2) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse ka need ettevõtted, kel on potentsiaalne huvi pärast toetuse abil tingimuste paranemist asuda ettevõtlus- ja tööstusalale, turismipiirkonda või linnakeskuse avalikku ruumi (potentsiaalselt kasu saavad ettevõtted).

5. <u>Kohtla Kaevanduspark-muuseumi väljaarendamise II etapp</u>	1	1 170 000 € / 994 500 €	6	2-4 ettevõtet (toitlustus- ja koristusteenus, turismi tugitegevuse teenus)	
6. <u>Kauksi rannapromenaadi väljaehitamine</u>	1	800 000 € / 680 000 €	14	6	
7. <u>Kreenholmi tööstusinnovatsiooni teemapargi väljaarendamine</u>	1	2 500 000 € / 2 000 000 €	10	83	
8. <u>Sillamäe rannapromenaadi rajamine</u>	1	2 500 000 € / 2 125 000 €	30	10 uut ettevõtet	
9. <u>Sillamäe linna ajaloolise keskuse merele avamine läbi Mere pst. rekonstrueerimise</u>	1 või 4	1 428 336 € / 1 214 085,60 €	30 töökohta	vähemalt 3 ettevõtet	
10. <u>Prototüüpimiskeskuse loomine</u>	3	500 000 € / 425 000 €	4	44	
11. <u>Kohtla-Järve Tööstuspark 80 ha taristu rajamine</u>	2	2 460 000 € / 2 091 000 €	200	20	
12. <u>Järve tööstusparki juurdepääsu renoveerimine (Ehitajate tn osas)</u>	2	2 090 000 € / 1 776 500 €	120	40	
13. <u>Toila jahisadama väljaarendamine</u>	1	2 100 000 € / 1 785 000 €	11	15	
14. <u>Alajõe jõekalda paadisadama väljaehitamine</u>	1	350 000 € / 297 500 €	10-15	15	

15. <u>Valaste joa trepistiku ja matka-õpperaja rajamine</u>	1	350 000 € / 297 500 €	9	7	
16. <u>Turismiinfrastruktuuri arendamine Peipsi põhjarannikul</u>	1	2 000 000 € / 1 700 000 €	50	25	
17. <u>Virumaa väikesadamate teenuse taseme tagamine ning ühine turundus</u>	3	215 000 € / 182 750 €	1	42	
18. <u>Kiviõli linna keskuse rekonstrueerimine</u>	4	1 440 000 € /, 1 224 000 €	45	26	
19. <u>Kiviõli keskuse, seiklusturismi keskuse ning ettevõtlusalade vahelise ühenduse loomine</u>	1	260 000 € / 221 000 €	15	20	2
20. <u>Aseri aleviku Keskväljaku rekonstrueerimine</u>	4	285 400 € / 242 590 €	4/16	4	
21. <u>Jõhvi äriinkubaatori hoone ehitamine ja sisustamine</u>	3	1 000 000 € / 850 000 €	40	20	
22. <u>Piirikindluse avastuskeskus</u>	1	5 000 000 € / 4 250 000 €	23 (sh 2 on lisandväärtusega)	25	-
23. <u>Kiviõli Ettevõtlusala (25 ha) taristu rajamine</u>	2	1 470 000 €/ 1 249 500 €	200	6	
24. <u>Rannapungerja muuli ehitamine</u>	1	2 500 000 € / 2 125 000 €	50	30	-

25. <u>Narva Kulgu Tööstuspark (Narva Logistika ja Tööstuspargi 2 etapp) 60 ha taristu rajamine</u>	2	2 460 000 € / 2 091 000 €	1000	30	
26. <u>Avinurme kitsarööpmelise raudtee pikendamine</u>	1	155 528 € / 132 198,80 €	3 (1)	3 -5	
27. <u>Narva jõe kanjoni maastikukaitseala korrastamine ja avamine eksponeerimiseks Kreisbergi pargis</u>	1	1 195 000 € / 1 015 750 €	8	115	
28. <u>Külastuskeskus "Kindlused"</u>	1	5 000 000 € / 1 750 000 €	40 (sh lisandväärtusega 10)	80	
29. <u>Endise Jõhvi Piimatööstuse ettevõtluskompleksi ligipääsuvõimaluste parendamine</u>	2	210 000 € / 178 500 €	15	15	
30. <u>Purtse kindluse keskaja teemapargi arendamine</u>	1	1 500 000 € / 1 200 000 €	32	10	
31. <u>Avijõe puhkeala ja Avijõe keskuse väljaehitamine</u>	1	1 300 000 € / 1 105 000 €	Püsivalt 2 töökohta ning hooajaliselt on hõivatud tööga kuni 30 - 50 inimest	5 -7	
32. <u>Lohusuu aleviku puhkeala väljaarendamine</u>	2	250 000 € / 212 500 €	8	20	
33. <u>Virumaa elamuskeskuse "Ajavagun" rajamine Sonda valda</u>	1	857 500 € / 728 875 €	otsesed – 8 kaudsed – 50	Mitterahalist abi saavate ettevõtete arv - 5	

34. Illuka mõisa ja Kuremäe ligipääsetavuse tagamine	5;	935 000 € / 670 000 €			2
35. Tulivee kompleksi turismiteenuse väljaarendamine ja Purtse jahtsadama laiendamine	1;	403 500 € / 201 750 €	5	10	
36. Soome-ugri hõimurahvaste külastuskeskuse väljaarendamine	1	840 000 € / 714 000 €	14	10	

ARENDAV OBJEKT³

1. Aidu veespordi- ja vabaajakeskus

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud	1. Tehnilise taristu rajamine (vee- ja kanalisatsioonivarustus, teed ja platsid, elekter ning side, välisvalgustus) 970 000 € 2. Sõude- ja aerutamiskanali varustus (poiliinid, stardisüsteemid jne) 230 000 € 3. Keskuse teenindushoone (vastuvõtu-teenindusala, koosolekuteruum, tualetid ning pesemisruumid, 3-korruseline finišitorn vastavalt rahvusvaheliste alaliitude esitatud tingimustele, mis võimaldaks tulevikus läbi viia rahvusvahelisi tiitlivõistlusi) ehitamine 1 750 000 € 4. Veespordivahendite hoiustamisruumide rajamine 100 000 € 5. Perepuhkuse (lastele vanuses 0-18 turvalisuse tagamiseks) ala rajamine 250 000 €. Juhul, kui pole abikõlblik, siis tehakse projektiväliselt eravahenditest. 6. Välispordirajatised (jooksu- ja jalgrattarajad, välisrajatised) 50 000 €
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Aidu veespordikeskuse edasi arendamine on piirkonnale olulise tähtsusega. Juba valminud ja edasi arendatavate Kiviõli Seiklusturismikeskuse ja Kohtla Kaevanduspark-muuseumi kõrval tekkib sihtkoha eripärane (tööstuspärane) toetuv turismiattraksioon, mis suurendab sihtkoha atraktiivsust külastajate seas ning elavdab kohalikku ettevõtlust. Koos Kiviõli ja Kohtla-Nõmmega moodustab Aidu tervikliku ainulaadse põlevkivipärandil baseeruva turismikompleksi, mis pakub aastaringselt aktiivseid teenuseid. Piirkonna piisav külastajate hulk tagab olemasolevate majutus- ja teenindusettevõtete tulude suurenemise ning aitab kaasa uute majutus- ja teenindusasutuste tekkimisele. Suureneb külastajatel poolt piirkonnas tarbitavate teenuste maht, ööbimiste arv ning sellest tulenevad laekuvad maksutulud

³ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Eeldatav tegevustes osalejate ring	Keskuse arendajaks on SA Aidu veespordikeskus, mille asutajateks on Maidla vald, Eesti Olümpiakomitee, Eesti Sõudeliit, Eesti Aerutamisföderatsioon ning Eesti Veemotoliit. SA strateegiline partner on AS Eesti Energia/Eesti Energia Kaevandused AS. Keskuse välja arendamisse on kaasatud Lüganuse vald ning piirkonna ettevõtjad ja kolmanda sektori asutused.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁴	Projekti tegevuste realiseerumisel on välja arendatud regioonis (Balti- ja Põhjamaad) ainulaadne veespordi- ja vabaajakeskus. Keskus võimaldab läbi viia rahvusvahelisel tasemel (sh. tiitlivõistlused) sõudmise, aerutamise, veemoto jt veespordialade võistlusi ning treeninguid. Projekti tulemusena on endine karjääriala taastatud ja võetud kasutusele parimal võimalikul moel.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁵	Maidla vald on koostöös Eesti Vabariigi Kultuuriministeeriumi, Eesti Olümpiakomitee, Eesti Sõudeliidu ja Eesti Energia Kaevandused AS-iga 19.12.2009.a allkirjastanud heade kavatsuste protokollu Aidu põlevkivikarjääri korrastamise ja sulgemise käigus rahvusvahelistele nõuetele vastava ka veealade spordikeskuseks ning külastajatele suunatud atraktiivsete teenuste välja arendamiseks; Maidla vald on koostanud EAS-i arengu kavandamise programmi toel 2009-2010 Aidu sõudekanali ning veespordi- ja vabaajakeskuse väljaarendamise kava; Maidla Vallavolikogu 17. märtsi 2011.a otsusega nr 143 kehtestatud Maidla valla teemaplaneering” Olulise ruumilise mõjuga Aidu tuulepargi, seda toetava infrastruktuuri ja rekreatsioonialade ning lasketiiru asukohavalik” Maidla valla ning Eesti Energia Kaevandused AS ja Eesti Energia AS vahel on 25.02.2011.a sõlmitud koostööleping, mille kohasel ; Eesti Energia Kaevandused AS ja Eesti Energia AS kaevab Aidu karjääri sulgemistööde käigus rahvusvahelistele nõuetele (FISA juhend “The FISA Manual B. Competition - B.1.The Course) vastava sõudekanali süvise ning toetab Aidu Veespordikeskuse arendamist rahaliselt summas 320 000 € ning Vald Rajab Aidu karjääri rekultiveeritavale alale

⁴ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁵ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

veespordi- ja vabaaja keskus

30.03.2011.a asutasid Maidla vald, Eesti Olümpiakomitee, Eesti Sõudeliit, Eesti Aerutamisföderatsioon ning Eesti Veemoto Liit sihtasutuse Aidu Veespordikeskus.

Lüganuse Vallavolikogu 27. veebruar 2014.a otsusega nr 48 on kehtestatud Aidu Veespordikeskuse ala detailplaneeringu

Lüganuse Vallavolikogu 25.09.2014. määrusega nr 43 vastu võetud Lüganuse valla arengukava ja eelarvestrateegia, mille kohaselt on Valla jaoks Aidu Veespordikeskuse arenemine prioriteetne tegevus

<https://www.riigiteataja.ee/akt/408102014003>

Lüganuse valla ja SA Aidu Veespordikeskus vahel on 10.01.2015. sõlmitud koostööleping, mille kohaselt Vald panustab keskuse arendamisse rahaliselt 200 000 €

SA Aidu Veespordikeskus ning AS Eeesti Energia vahel on sõlmitud koostööleping keskuse välja arendamise toetamiseks summas 320 000 €

SA Aidu Veespordikeskus on koostanud hoonete projektid ning ehituskulude eelhindangud

ARENDAV OBJECT

2. Ida-Viru turismisihtkoha kui võrgustiku arendamine

ARENDAVA OBJECTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1) Sihtkoha eripära rõhutavate terviklike turismitoodete ja –atraktsioonide ühine turundamine (s.h. rist-turundus)..
*Turundusega seotud kulud: 390 000 EUR

2) Sihtkoha eripära rõhutavate terviklike turismitoodete ja -atraktsioonide baasil ühiste tootepakettide ja turismimarsruutide väljaarendamine (väärtuspakkumised) ning toetavad arendustegevused (s.h. koolitused, uuringud jm. vajalik).

*Turismimarsruutide, võrgustike arendamise ja kasutuselevõttuga seotud kulud: 240 000 EUR

Ida-Viru külastuspiirkonna tervikliku väljaarendamise põhimõtted on läbi analüüsitud ning välja töötatud Ida-Viru turismiklastri strateegias aastateks 2014-2020. Külastusobjektide kasutuse elavdamiseks ja mitmekesistamiseks on otstarbekas arendada ja turundada ühiseid konkurentsivõimelisi tootekomplekse.

Projekti tegevused keskenduvad just selliste tootekomplekside (turismitoodete ja atraktsioonide kogumid) ühisele arendamisele ja turundamisele, sest neil on piisav potentsiaal (pakkumine ja nõudlus) suurendada sihtkoha külastatavust ja turismitulu 2-3 korda aastaks 2020.

Need on näiteks aktiivsele puhkajale suunatud Seikluse tootekompleks, kuhu kuuluvad sihtkohale eripärased objektid Kiviõli+Aidu+Kaevanduspark+Alutaguse kui aktiivne puhkus, kuid ka loodusrajad rabades ja erilised objektid-pank, piirijõgi. Lisaks põnevad ajaloo-kultuuriobjektid- Narva-Kuremäe-Sillamäe jms.

„Ja lõõgastuspuhkajale suunatud Puhkuse tootekompleks kuhu kuuluvad Toila-Ontika merekuurort- terviklik kuurortala põhjarannikul. Teiselt poolt Peipsimaa. Mõisad ja kultuuriobjektid.

Eesmärk on suurendada majandusaktiivsust pakkudes turistidele piisavalt atraktiivset tootevalikut, et nad teeks

⁶ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	külastusotsuse ja seda kaudu kasvaks turismivoog ja tulu. Ei piisa üksikutest toodetest, et konkureerida teiste riikide/piirkondadega. Seiklus ja Puhkus tootekompleksid aga on piisava teenuste mahuga ja sobiva areaaliga (max 100 km koguvahemaa), et moodustada terviklik ja tarbitav pakett. NB !Eelarvejaotus on indikatiivne ja täpsustub taotluse koostamise etapis.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Ida-Viru kui turismisihtkoha külastatavuse ja turismitulu kasvatamine 2-3 kordseks (edestada Pärnumaad ja saavutada Harjumaa järel 2.koht ööbimistes a.2020) *Külastatavus (ööbimised) 2013.a. - 358 734 2020.a.- 800 000 *Klastripartnerite müügikäive 2013 - 13 mln EUR 2020.a. 50 mln EUR. Lisaks: Ida-Viru kui turismisihtkoha arendamisel ja turundamisel luuakse uusi teenuseid ja tehakse pidevat positiivset reklaami. See mõjutab laiemalt maakonda ning erinevaid tegevusvaldkondi: • positiivne kuvand hõlbustab tööjõu kaasamist väljastpoolt maakonda • loob eeldused, et kohalikud inimesed tahavad maakonnas elada ja töötada • turism tekitab kahaneva elanikkonna tingimustes teenindussektorile hädavajaliku klientuuri.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Taotluse esitaja on SA Ida-Viru Ettevõtluskeskus, kes tegutseb Ida-Viru turismiklasteri koordinaatorina ja koordineerib turismiklastri strateegia elluviimist. Tegevuste elluviimises osalevad kõik Ida-Viru turismiklastri partnerid (märts 2015.a.- 40 partnerit). Tegevuste mõjutab otseselt sihtkoha peamiste turismitoodete seiklus ja puhkus pakkujaid.

Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁷	*Sihtkohas tekib 275 uut töökohta aastaks 2020 (hõivatus sektoris kasvab 2,5 %-lt 3%-ni) *Mitterahaliselt toetavate ettevõtete arv 303 ettevõtet aastaks 2020 (majutuses, toidlustuses, reisikorralduses tegutsevad ettevõtted) *sihtkoha võrgustiku (klasteri) lepinguliste partnerite arv kasvab ligi 2,3 korda Lepingulisi partnereid 2014.a. 22 partnerit, 2020.a.50 partnerit
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁸	Kohene, valmis esitama taotlus aastal 2015-2016 algus. Projekt põhineb 40 partneri koostöös väljatöötatud Ida-Viru turismiklastri strateegial 2014-2020. Strateegia on kokkulepe eesmärgist ja tegevustest ning sätestab valmisoleku partnerite omafinantseeringuks.

⁷ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁸ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJECT

3. Kiviõli seikluskeskuse pereturismi atraktsioonid

ARENDAV OBJECTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Kiviõli seikluskeskus avati vanal tuhamäel ehk kunagisel tööstusjäätmete prügila alal peale 12 aasta pikkust arendustööde perioodi oktoobris 2013a. Erinevate EL toetusmeetmete ning avaliku- ja erasektori panusega on valminud kvaliteetse taristuga keskus, mis on tuntuks saanud talvise suusakeskusena. Meie lühikesed ja soojad talved ning tänased pigem ekstreemsed suvised teenused ei taga antud piirkonnas piisaval hulgal aastaringseid külastajaid, et keskust jätkusuutlikult arendada ja erasektori panustamiseks huvi tekitada. Seetõttu kavandame turutõrke ületamiseks ja kogu keskuse potentsiaali ära kasutamiseks arendada välja 5-7 suurtele sihtgruppidele suunatud suvist atraktsiooni, mis muudaks kogu piirkonna aastaringselt oluliselt atraktiivsemaks nii pereturismi publikule kui ka välisturistide seas. Rajame piirkonnas iseloomulikule tööstusmaastikule atraktsioonid, mis pakuvad Eestis ainulaadset külastuselamust ja mida on põnev kasutada nii lastel koos vanematega kui ka mõlemal sihtgrupil eraldi (sh täiskasvanute grupid, korporatiivkliendid, seminariturism jne).

Kavandatavate atraktsioonide lühikirjeldused:

Alpikellurada – mäe tipust algaval metallist raudteerööpade meenutaval rajal sõidetakse plastikust kelluga, mis on sõidu ajal raja külge fikseeritud. Sõitja saab ise piduriga oma kiirust kontrollida. Väiksemad lapsed saavad sõita koos vanematega, suuremad juba üksi). Mäe tippu tõmbab sõitjad koos kelluga talvine suusatõstuk või selleks eraldi paigaldatav tõstuk.

Tuletõrjeakadeemia – raudteedresiinile sarnaneval sõiduvahendil „vāntavad“ lapsevanemad või suuremad lapsed päästemeeskonna tulekahjupaigale, kus suuremad päästjad asuvad vett pumpama ja väiksemad juhivad vett tulele (majamaketi akendest paistvad mänguleegid. Kui kõik leegid on „maha lastud“ vāntab meeskond ennast tagasi tuletõrjedepoosse, kus seikluse alguses tehakse lühike tuletõrjekoolitus, jagatakse kätte varustus ja lõpus antakse kõigile lastele päästja diplom.

Liiklusõppeväljak – ainulaadne atraktsioon erinevate liiklusvahendite proovimiseks lastele! Lapsed saavad elektriliste autode/ATVdega sõita märkide, ülekäiguradade, fooride jm lastesõbralike viguritega dekoreeritud rajal. Sõidule eelneb lühike instruktaaz ja järgneb sõidutunnistuse saamine. Lisaks saavad lapsed õppida siin ekskavaatoreid juhtima ning tõsta erinevaid materjale ühest kohast teise.

Piraadi küla – tiigi servas asuv puidust piraadilaev/mängumaja, kus saab piraadiks kehastudes (kogu perele vajalikud riided ja atribuudid) katsetada erinevaid tegevusi, mis ühe korraliku piraadi päevas ette võtta tuleb: märklauda tulistamine, masti ronimine, keset tiiki asuva aaretesaare vallutamine. Piraaditeemasse on integreeritud ka väiksemad, madalasse basseini lahendatud, veeatraktsioonid, kus väiksemad lapsed saavad nautida erinevaid suviseid veetegevusi: liumäed, väiksed piraadilaevad jms veemängud.

Elamusterada - Luuakse Eestis ainulaadse sisu ja disainiga kõrg- ja madalseiklusrajad puidust postidele. Rada algab väiksematele külalistele mõeldud peituse- ja nuputusrajaga, kus lapsed saavad ilma turvavarustuseta lihtsalt seigelda, peitust mängida ning põnevaid osavus- ja tasakaaluülesandeid lahendada. Edasi jõutakse puidust postidel asuvate radadeni, mis pakuvad Eestis ainulaadset elamust, kuna rajad ei asu metsas, nagu tavalised seiklusrajad ja neid saab paigaldada mäe suhtes sobivasse kohta. Kõrgseiklusrada saab läbida ka nii, et teekonnal tuleb lahendada erinevaid nutikus- ja tasakaaluülesandeid.

Rattapark – Tuhamäe üheks väga oluliseks eduteguriks on võimalus, kujundada sinna erinevaid radu ja atraktsioone, nagu parasjagu vaja. See võimaldab Eesti kõrgeimale mäele luua ka nn „turisti downhill rattarajad“, kust nii lapsed kui täiskasvanud saavad põnevaid radu mööda mäest alla sõita. Rajad on kaetud spetsiaalse tolmuvaiba kattega ja sõitja saab valida erineva raskusastmega radade vahel. Mäe otsa tõmbab sõitjad suusatõstuk.

Väikevahendid – vastavalt eelarve võimalustele hangitakse zorb-pallid ja kanuud tiigis seiklemiseks, karusell ja vaateratas väikelastele, sky-jump batuudid hüppamiseks peahoone juures

Oluliseks perepuhkuse sihtkohaks saamisel on arendatava objekti hinnangulised kulud järgmised:

* Atraktsioonide ehituslik projekteerimine – 80 000€

	* Ehitusprojektide ekspertiis – 5 000€ * Ehitusmaksumuse kalkulatsioon ja ehitustehniliste lähtealuste ekspertiis, sh lähtealused hangeteks – 9 000€ * Hangete korraldamine, sh juriidiline konsultatsioon – 15 000€ * Atraktsioonide ehitamine ning seadmete ja inventari soetamine – 1 606 000€ * Omanikujäreelvalve – 15 000€ * Turundus- ja koolitustegevused – 70 000€
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Projekti strateegiliseks eesmärgiks on rakendada täielikult piirkonna eripära rõhutava Kiviõli vana tuhamäe potentsiaal aastaringselt terviklike turismitoodete pakkumisel ning „seiklus endisel tööstusmaastikul“ (Kiviõli, Aidu, Kohtla-Nõmme) teemaliste turismitoodete koostöövõrgustike välja arendamisel. Arendataval objektil on väga ulatuslik sotsiaalmajanduslik mõju: 1. Luuakse suurel hulgal otseseid (20) ja lisandväärtusega (ca 30) töökohti. Lisaks hooajaliselt kuni 50 töökohta, mida vajatakse toetuse abil välja arendatavate teenuste mõjul tekkivate sündmuste korraldamiseks. 2. Elavneb piirkondlik majandus- ja ettevõtluskeskkond ning regiooni tuuakse täiendavaid investeeringuid. Piirkonda tekivad uued sise- ja välisturistidele suunatud ettevõtted, kelle jaoks seikluskeskuse tegevus siiani liialt hooajaline on olnud. 3. Suureneb tänaste piirkonna turismi- ja teenindusasutuste ning projekti tulemusel lisanduva külastaja teekonnale jäävate ettevõtete tulubaas (projekti mitterahaline abi). 4. Ida-Virumaa muudetakse atraktiivsemaks sise- ja välisturistidele, välisriikide turismifirmadele, avalikkusele, meediale ning üritusturundusfirmadele – paraneb oluliselt piirkonna maine turismisihtkohana;

	5. Luuakse tugevad koostöövõrgustikud ja tervikpaketid Ida-Virumaad eristavate „seiklus tööstusaladel“ turismiobjektide ning turismisihtkohti toetava teenindussektori vahel. Koostöö tulemusena tekib sünergia kolme omanäolise ning lähestikku paikneva külastusobjekti vahel, mis on kõik sündinud põlevkivi töötlemise pärandist: Kiviõli seikluskeskus, Kohtla kaevanduspark ning Aidu sõudekanal. Ühiselt piirkonda reklaamides tajub külastaja hõlpsamini ka maakondliku turismibrändi (sõnumite) iseloomu: seikluslik, põnevust pakkuv, kontrastiderohke. 6. leitakse poolkoksimäele kui endisele kasutule tööstusobjektile ja seni suusakeskusena tuntud objektile aastaringselt unikaalne rakendus - paraneb kohalik elukeskkond ning väheneb noorte huvi esimesel võimalusel piirkonnast lahkuda.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Arendustegevuse eestvedaja, objekti rajaja ja EL rahastustaotluse esitaja on SA Kiviõli Seiklusturismi Keskus. Projekti elluviimise faasis kaasatakse töörühma liikmeid ja eksperte järgmistest valdkondadest/organisatsioonidest: mujal maailmas suurte pereturismiatraktsioonide rajamise kogemusega ettevõtja, üritusturundusfirmad, seiklusparkide ehitaja, meelelahutusettevõtja, kontserdikorraldaja, reisifirmade esindajad, Ida-Viru Ettevõtluskeskus / turismiklaster, EAS Turismiarenduskeskus, Aidu sõudekanal, Kohtla kaevanduspark, Kiviõli linna esindaja, testsihtrühmade esindajad. Projekti tulemusel valmivate turismiatraktsioonide kasusaajad on põhimõtteliselt kõik sise- ja välituristid, peamiselt vanuses 3-60 eluaastat, sh pered koos lastega, koolid, lasteaiad, lastelaagrid, spordilaagrid, firmaüritused (sh suvepäevad, meeskonnatreeningud jne), seminarituristid, üritusturundusfirmad, meelelahutussündmuste ja kontserdikorraldajad. Vanemate sihtgruppide kaasamiseks rakendatakse pakette ja pakkumisi, kus kehtivad olulised soodustused koos lastega/peredega saabuvatele vanavanematele.

Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹⁰	1) Rajatud on 5-7 Eestis ainulaadset ning vana tuhamäe ja selle kaudu maakondlikku eripära rõhutavat pereturismitraktsiooni. Atraktsioonid on kujundatud universaalse disaini põhimõttest lähtuvalt, st need on ilma muudatusteta kasutatavad kõigile kasutajarühmadele. Põnevad ja turvalised turismitooted on eristuvad nii kohaliku kui välituru mõistes. 2) Valminud objekti ja sellega seotud koostöövõrgustike kaudu pakutakse külastajale terviklike turismitooteid ja -atraktsioone, mis pakuvad külastustekonnal võimalusi meelelahutuseks, sportimiseks ja teadmiste täiendamiseks. 3) On loodud 20 otsest ja 30 lisandväärtusega töökohta. 4) Projekti tulemusel saavad mitterahalist abi vähemalt 30 piirkonnas tegutsevat ettevõtet. 5) Piirkonda külastab täiendavalt vähemalt 25000 sise- ja välisturisti aastas
Valmisolek tegevuste elluviimiseks¹¹	Käesoleva projekti kirjelduse koostamise hetkel on käimas objekti tasuvus- ja teostatavusanalüüsi koostamine ning projektimeeskonna komplekteerimine. Samuti peetakse läbirääkimisi Kiviõli linna ja teiste võimalike partneritega projekti kaasfinantseerimise teemal.

¹⁰ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

¹¹ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAVAV OBJEKT¹²**4. Kuremäe arendus****ARENDAVAVA OBJEKTI KIRJELDUS**

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Tegevus	Taotletav toetus	Omafinantseering	KOKKU
	Projekteerimine	35 000,00	15 000,00	50 000,00
	Omanikujärelevalve	20 000,00	10 000,00	30 000,00
	Tee renoveerimine	500 000,00	150 000,00	650 000,00
	Parkla	70 000,00	30 000,00	100 000,00
	Muinasoru teemapark	200 000,00	70 000,00	270 000,00
	Abikõlbulikud kulud kokku	825 000,00	275 000,00	1 100 000,00
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Projekti otsesed kasusaajad on Ida-Virumaa (146 283 elanikku), sh Illuka valla elanikud (1065 elanikku), Ida-Virumaad külastavad kultuurihuvilised sise- ja välis turistid, kohalikud ettevõtjad. . Kuremäe küla turistide arv aastal 2013 oli 125 000 ja on pidevas kasvutrendis. Kuremäe küla on Illuka üks suurematest küladest. Kuremäe arendusprojekt näeb ette parkla, väiksema turu, autotee koos kergliiklusteega ja muinasoru teemapargi rajamise. Lisaks ka väiksema kaupluse ehitamise võimaldamise. PKT raames toetavate tegevuste nimistusse kuuluks küla läbiva sõidutee parendamine koos jalgte ehitusega, turistidele mõeldud parkla suurendamine ja metsaala korrastamine koos teemapargi loomisega. Käesolev projekt annab suurepärased võimalused suurendada kvaliteetse vabaajaveetmise võimalusi ja turismitoodete valikut piirkonnas. Parkimisala laiendamine on loogiline samm küla arengu tulevikuplaanide realiseerimiseks, mis näeb ette vähendada turistidel autodega liiklemist läbi Kuremäe küla keskuses ja küla sisese parkimise vähendamist. Tegu on tulevikku			

¹² Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

vaatava sammuga, et vältida külasisest liikluskoormuse suurenemist turistide masinate arvelt. Koos sellega suurendatakse ka külasisest liiklusturvalisust.

- Projekti tulemusena loob Illuka vald võimaluse Kuremäele kauplusehoone ehitamiseks. Kauplus oleks piisava suurusega, et jõuaks ära teenindada kohalike elanike ja ka turistide vajadused.
- Koos küla läbiva autotee renoveerimisega planeeritakse teha korda ka kõnnitee. Planeeritav kergliiklustee võimaldab kohalikele ja turistidel turvalist liikumist läbi Kuremäe küla, seda kas jalgsi või jalgrattaga sõites. Planeeritaval kergliiklusteel on nii lühemas, kui ka pikemas perspektiivis oluline positiivne mõju, soodustab tervislikke ja sportlikke eluviise. Vähendades sedaviisi mootorsõidukitega liiklemist. Teisalt tõstab planeeritav sõiduteest eraldiseisev kergliiklustee oluliselt jalgratturite ja jalakäijate turvalisust oluliselt ning vähendab võimalikke liiklusõnnetusi. Paraneb kohalike elanike ja turistide elukvaliteet ja rahulolu. Sõidutee renoveerimise ja kõnnitee rajamisega tõstetakse Kuremäe küla avaliku ruumi esteetilist väärtust ja seetõttu suureneb ka tõenäosus, et kasvab veelgi Illuka valda ettevõtjate ja külastavate turistide arv.
- Projekteeritaval maatüki asukohavalikust tingituna paikneb Kuremäe küla orus. Maa-alale luuakse kujunduslahendus, mis seob käsitletava piirkonna ühtseks tervikuks. Kuremäe küla orgu rajatava teemapargi eesmärgiks on luua atraktiivne hariva tagapõhjaga turismiatraktsioon, mis aitaks siduda piirkonna ajalugu ühtseks tervikuks, keskendudes eeskätt Eesti ajaloos olulise muinasaja ja muistendite valgustamisele. Teemaparki oleks koondatud olulisem nii eestlaste muistenditest, kui ka nende käsitlustest ja ajaloolistest taustast.

Tänu turvalisemale ja võimaluste rohkemale vaba aja veetmise kasvab ka piirkonda külastavate turistide arv ja pikeneb kohalviibimise aeg. Vallavalitsuse eesmärgiks on luua Kuremäe külast, kui lõõgastav, terviklik looduslähedane elukeskkond.

Arendusprojekti elluviimise tulemusel arendatakse välja kogu Kuremäe küla, kui ühtne kultuuripärandi kompleks. Projekti käigus ettenähtud tegevused:

- Suurenev turistide hulk nõuab ka suuremat parklat. Ehitatakse suurem parkla turistidele juba olemasoleva parkla asukohale.
- Projekt näeks ette piisavalt suure kaupluse ehitamise võimaluse Kuremäele, mis võimaldaks teenindada peale kohalike elanike ka suurevat turistide hulka.
- Küla läbiva sõidutee serva ehitatakse kõnnitee kohalike ja turistide turvalisemaks liiklemiseks külas, ,
- Kuremäe ürgorgu on planeeritud parkmets, mille eesmärk on luua mitmeulatuslik, esteetiline, mugav ja turvaline väliruum, mis toetab Kuremäe küla kavandatavat arengusuunda koos juba väljakujunenud kloostri väärtustega.

Projekti elluviimisega kaasnevad Illuka valla sotsiaal-majanduslikule olukorrale järgnevad positiivsed mõjud:

1. Luuakse uusi töökohti. Võimaliku kaupluse rajamisega suureneb kohalike tööliste arv.
2. Kasvab kohaliku omavalitsuse tulubaas. Üksikisiku tulumaksulaekumiste kasv läbi loodavate töökohtade.
3. Erainvesteeringute maht kasvab.
4. Paraneb Illuka valla ja kogu Ida-Virumaa konkurentsivõime, maine ning sihtkoha atraktiivsus. Olemasoleva olukorra

	korrapidamine muudab kohaliku elukeskkonna atraktiivseks nii kohalikele kui külastajatele. Lisaks veel uue põneva atraktsiooni lisandumine toetab seda. - Paraneb inimeste elukvaliteet ja rahulolu. Tänu atraktiivsele vaba aja veetmise kohale on kohalikud elanikud oma elukeskkonnaga rohkem rahul ning väheneb elanikkonna väljarände oht. - Kasvab piirkonda külastavate turistide arv ja pikeneb kohalviibimise aeg. Külastuskeskkonna väljaarendamine süvendab juba olemasolevate turismitoodete valikut ja turismiobjektide geograafilist jaotust Ida-Virumaa ning loob atraktiivseid vaba aja veetmise võimalusi külastajale. - Suureneb külastaja haritus ja teadvustatakse Kuremäega ja Illuka vallaga seotud ajalugu ja eripära. - Kasvab turismiga seotud teenuste pakkujate arv piirkonnas. Suurenenud külastajate arv avaldab positiivset mõju piirkonna ettevõtluskeskkonnale, suurendades nõudlust turismiga seotud teenuste järele (toitlustus, majutus, vaba aja tegevused jms). - Kasvab piirkonda jäetava raha hulk. - Planeeritav kõnnitee võimaldab kohalikele ja turistidele tunduvalt turvalisemat asulasisest liikumist.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Võimalikud projekti partnerid: Pannjärve Tervisespordikeskus SA: - Projekti teavitussürituste sisuline toetamine (osalemine); - projekti puudutava informatsiooni kajastamine projekti partneri kodulehel; - projekti teavitussöös osalemine. Tallinna Tehnikaülikool, Eesti Maaülikool: - Projekti ideekonkursist osalemine. Arhitektide liit: - Taotleja ja projekti meeskonna nõustamine (vajadusel) projekti tegevuste elluviimisel vastavalt partneri kompetentsidele (ideekonkursi konsultatsioon); - projekti puudutava informatsiooni kajastamine projekti partneri kodulehel.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹³	Projekti otsesed eesmärgid, arendatakse välja kogu Kuremäe küla: - Kuremäe külast, kui multifunktsionaalse ajaloo- ja kultuuripärandit edasi andev külastuskeskuse väljaarendamine. - Kohaliku kogukonna tugevdamine parendades elamistingimusi. - Piirkonna atraktiivsuse tõus kohalike elanike, ettevõtjate, investorite, kvalifitseeritud tööjõu ja külastajate jaoks läbi piirkonna ettevõtluskeskkonna parendamise kaudu, rajatakse müügikohad kohalikele ettevõtjatele oma toodangu müügiks. - Turistide ja kohalike elanike paremad ja turvalisemad liikumisvõimalused Kuremäe külas.

¹³ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	• Suureneva turistide arvu paremaks teenindamiseks suurendatakse olemasolev parkla. • Luuakse võimalus ettevõtjal rajada Kuremäele kauplus. Kauplusesse on ette nähtud ka Kuremäe kloostri omatoodangu müügiks vajalik müügipind. • Korrastatakse Kuremäe ürgorg, rajades sinna korrastatud muinasoru teemaorg. Projekti majandusliku jätkusuutlikkuse tagamiseks planeeritakse ühe tegevusena ka aktiivset turundustegevust, mille avaldamisel ja elluviimisel on oluline tähtsus partnerlusel: • piirkonna/regiooni turismiettevõtjad (sh eriti majutusteenuse pakkujad, kes on huvitatud külastajate piirkonnas viibimise aja pikendamiseks neile tegevusvõimaluste pakkumisest); • regiooni mainekujundus ja ühisturundus (osalemine messidel, turismibrošüürid ja -kaardid, tootetutvustusüritused eesti- ja venekeelsele pressile ja reisikorraldajatele, ühised veebipõhised uudiskirjad); • koostöö Ida-Virumaa kui sihtkoha ühisturundustegevuste raames (lähiriikide messidel osalemine, tooteüritused lähiriikide ajakirjanikele ja reisikorraldajatele, ühised trükised); • koostöö EAS Turismiarenduskeskusega (tutvustamine riiklikes turismiveebides www.puhkaeestis.ee ja www.visitestonia.com, osalemine turunduskampaaniates ja trükistes, tootetutvustused välisajakirjanikele ja reisikorraldajatele). Turundustegevustes pööratakse olulist rõhku erinevates ühisturundusprojektides osalemisele (koostöös teiste piirkonna turismiettevõtjatega/ organisatsioonidega). Välisturgudel viiakse turundustegevusi ellu koostöös Ida-Virumaa Turismiklastri, SA Põhja-Eesti Turismiga ja EAS Turismiarenduskeskusega. Välisturgudel tehtavad tegevused määratletakse iga-aastase turundusplaani raames.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks¹⁴	Varasemad toetavad tegevused ja seotud projektid: 1. Illuka mõisakompleksi korrastamis- ja renoveerimistööd: Illuka mõisa peahoone katuse ja põõningukorruse rekonstrueerimine, Illuka Kooli spordiväljaku ehitus, Illuka mõisa pargi heakorrastus, Illuka lastepäevakeskuse ehitustööd, Illuka vallas Kooli tee km 0.00 – 1,537 remont ja pindamine, Illuka mõisa hoone osaline renoveerimine. 2. Kuremäe küla geoaluse teostamine. Uuringute tulemusena valmis 2015 aasta jaanuaris kogu Kuremäe küla hõlmav topogeodeetiliste tööde aruanne. Aruande koostas Rakendusgeodeesia ja Ehitusgeoloogia Inseneribüroo OÜ (REIB OÜ). Nimetatud uurimistöö alusel hakatakse teostama ideekonkurssi. 3. Koostöö EAL-ga ideekonkursi läbiviimisel. EV100 programmi raames ideekonkursi läbiviimise rahastamine.

¹⁴ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJEKT¹⁵

5. Kohtla Kaevanduspark-muuseumi väljaarendamise III etapp

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Kohtla Kaevanduspark-muuseumi väljaarendamise III etapis on planeeritud järgmised tegevused –

Turismitoodete arendamisega seotud kulud:

1. tänase peamaja katuslae (ca 766 m²) ja fassaadi korrastamine (ca 1300 m²), eeldatav maksumus 130 000 € (eesmärk muuta hoone energiasäästlikumaks, vähendada halduskulusid.);
2. maa-aluste käikude laiendus (ca 400 jm), rekonstrueerimine ja ekspositsiooni kaasajastamine, olemasolevate käikude toetus, valgustuse paigaldamine, eeldatav maksumus ca 370 000 € (eesmärk: laiendada maa-all pakutavate teenuste valikut ning eksponeerida ka kaasaegset maa-alust tehnikat.);
3. kaevandusseadmete eksponeerimishoone renoveerimine (võimalus eksponeerida kaasaegseid ja töötavaid kaevandusmasinaid ja seadmeid), eeldatav maksumus 50 000 € (eesmärk: maa peal eksponeerida kaasaegseid ja töötavaid kaevandusmasinaid ja seadmeid);
4. energeetika – hoone üleviimine kaevandusvee küttele, mis tagab küttekulude vähenemise, päikeseenergia kasutamise võimaluste väljaarendamine (kaevandusvee pumpamine), eeldatav maksumus ca 270 000 €; eesmärk muuta hoone kuluefektiivsemaks.

puuetega inimestele liikumisvõimaluste loomine, invalifti paigaldamine, põrandamärgistused hoones operatiivseks liikumiseks, suunaviidad, eeldatav maksumus ca 80 000 €. Eesmärk tagada kõigile külastajatele võrdsed võimalused.

Külastajatekonna terviklikkust toetava teenusega seotud kulud: kaevanduspargi territooriumi maksimaalne kasutuselevõtmine, territooriumi valguse parendamine, eeldatav maksumus 270 000 €. Eesmärk külastuskeskuse

¹⁵ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	lastesõbralikumaks muutmine (pereturismi prioriteetsus ning kohal viibimise aja pikendamine ning mitmekesistamine): loome statsionaarset juba piloodina katsetatud Mutimaa nii maa alla kui ka maapeal.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Kohtla Kaevanduspark-muuseumi edasi arendamine on piirkonnale olulise tähtsusega, koos Kiviõli Seiklusturismikeskusega ning Aidu veespordi- ja vabaajakeskusega tekib piirkonda sihtkoha eripärale, tööstuspärandit tutvustav terviklik turismikompleks, mis pakub aastaringelt atraktiivseid teenuseid. Investeering nimetatud objekti on otsene taotlus suurendada piirkonnas turismitulud, külastajad viibivad kauem piirkonnas, toimuvad korduvkülastused. Külastuskeskuse edasiarendus loob piirkonda uusi ja atraktiivseid töökohti, mis tagab piirkonna sotsiaal-majandusliku arengu. Projekti eesmärk – kujundada Kohtla-kaevanduspark-muuseumist piirkonna olulisim turismiobjekt, põlevkivienergeetika ajalugu tutvustav teemapark, mille kaudu tutvustada ning säilitada Ida-Virumaale oma kultuuri- ja tööstuspärandit läbi Kohtla Kaevanduspark-muuseumi edasiarendamise. Käesoleva projekti esmaseks arengueelduseks on Kohtla Kaevanduspark-muuseumi olemasolu ning hetkel pakutavad teenused. Kohtla Kaevanduspark-muuseumi edasist arenguvajadust näitab eelkõige rakendamata turismipotentsiaal (nt majutuskohtade arv või vähene tehniliste lahenduste kasutamine). Projekti tegevuste rakendamise tulemusel tõuseb Ida-Virumaa ning eelkõige Kohtla-Nõmme valla atraktiivsus turismisihtkohana, mis toob kaasa turistide hulga suurenemise ning eeldatavalt pikendab ka nende külastuse ajalist kestvust. Kohaliku omavalitsuse ja sihtasutuse huviks on tekitada inimestele atraktiivne elu- ja tööpaik ning pakkuda turistidele meeldejäävat külastuselamust. Väikeste ning pikaajaliste tööstustraditsioonidega valla jaoks on turismindus tänapäeval peaaegu ainuke võimalus maapiirkonna jätkusuutliku arengu tagamiseks ning valla hääbumise vältimiseks. Kohtla-Nõmme vallale projektist osaks langev kasu väljendub ettevõtlusaktiivsuse kasvus ning kohaliku omavalitsuse tulubaasi suurenemises. Projekti tulemusena tekkiv positiivne tõuge turismi arengule tugevdab kogu Ida-Virumaa konkurentsivõimet ja suurendab pikemas perspektiivis Eesti tuntust turismisihtkohana. Kohtla Kaevanduspark-muuseumist on plaanis välja arendada Ida-Virumaa olulisim turismiobjekt, mille tõttu turistid üleüldse maakonda tulevad ning sealt edasi ka teiste objektide ning piirkondadega tutvuma suunduvad. Projekti mõju avaldub eelduslikult ka majanduslikult Ida-Virumaa omavalitsuste suurenenud turismituludena.

	Samas on käesoleval projektil Ida-Virumaa kontekstis ka mõnevõrra sügavam tähendus: Kohtla Kaevanduspark-Muuseumi arendamise kaudu hoiab Ida-Virumaa elus oma minevikku, aastakümnete pikkusi kaevandustraditsioone ning tööstuspärandit. Kuigi praktilisest vajadusest põlevkivi järele on saanud hariv ning meelelahutuslik turismiteenuse pakkumise vajadus, hoiab maakond projekti abil vanade objektide ning hoonete korrastamise ning säilitamise kaudu endale omast nägu. Viide valla arengukavale: http://www.kohtlanomme.ee/documents/5054909/5361998/8_arengukava.pdf/b0537136-8f2a-401e-a01c-b410e61bf4d6
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Sihtasutus Kohtla Kaevanduspark-muuseum (taotleja 1), Kohtla-Nõmme vald (taotleja 2), AS Eesti Energia (võimalik kaasfinantseerija).
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹⁶	Loodud on 6 uut töökohta, tagatud on Kohtla Kaevanduspargi terviklikkus – hooned ja maa-alune osa on võimalikult maksimaalselt kasutuses. Kasusaavate ettevõtete tulu on suurenenud.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks¹⁷	Valla eelarves on projekti omafinantseeringu katmiseks laenuvõimekus olemas.

¹⁶ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

¹⁷ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJEKT¹⁸**6. Kauksi rannapromenaadi väljaehitamine****ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS**

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Rannahoone projekteerimine – 20 000 eurot Rannahoone (passiivmaja) ehitamine – 280 000 eurot Kruusakattega teede, laudteede ja platvormide väljaehitamine, piknikuala, atraktsioonid ja inventar - 282 000 eurot Kommunikatsioonid – 98 000 eurot Valgustus, elektriseadmed – 120 000
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Kauksi ranna promenaad on suunatud Peipsi järve atraktiivsuse suurendamisele ja on mõeldud laialdasele sihtgrupile avalikuks ühiskasutamiseks. Objekt on vajalik kõikide puhkajate mugavuste parandamiseks. Suuremat tähelepanu pööratakse puuetega inimestele ja noortele emadele, kes tänase seisuga ilma kõrvalise abita randa ei pääse. Kauksi rannapromenaad on suunatud eelkõige siseturismi ja ettevõtluse arendamisele. Randa külastab 2014.a. loenduse andmetel Kauksi rannaalal – 36267 puhkajat ning Kauksi telkimisalal – 60672 puhkajat. Promenaadi väljaehitamine soodustab demograafilise ja majandusliku olukorra paranemist, kindlasti suureneb turismivoog ja see soodustab ettevõtete teket.
Eeldatav tegevustes	Iisaku Vallavalitsus

¹⁸ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

osalejate ring	Riigimetsa Majandamise Keskus Kohalikud ettevõtjad
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹⁹	Kauksi rannaala on suvisel perioodil ülikõrge külastatavusega piirkond ning aastakümneid kasutuses avaliku supelrannana. Supelranna puuduseks on selle rannaala puudulik taristu. Kauksi rannaala arendamine eesmärgiks on muuta rand atraktiivsemaks säästes looduskeskkonda, parandades rannaala taristut ning anda uusi võimalusi ettevõtluse arendamiseks. Kauksi rannapromenaadi väljaehitamisega saavutame oodatud tulemused: 1. Rannahoone koos WC ja pesemisvõimalusega saab valmis .1 Projekti eesmärgiks on projekteerida Kauksi randa rannahoone, mille funktsioon on teenindushoone supelrannas ja laiema kontaktvööndi teenindamine. Kauksi uues rannahoones jaguks tegevusi nii suveks kui ka talveks. Suviti saaks laenutada rannahoonest päikesevarje, päevitustoole, paate, vesijalgrattaid, veelaudu ja päästeveste, jalgrattaid jne. Talvel oleks ettenähtud uiskude, suuskade ja kalastustarvete laenutus. Selle tarbes nähakse ette vähemalt 4 rannainventari rendi ruumi. Lisaks funktsioneerib maja Peipsi ranniku elulaadi tutvustamispaigaks ning looduskoolituste läbiviimiseks (kõrval olev RMK maja on juba liiga väike, siis nemad kolivad uute majja). Samuti saaks aastaringselt korraldada seal erinevaid seminare, üritusi. Hoones oleks avalik WC koos duširuumide ja riietusruumiga (riietuskappide rent), rannavalve ruumid koos tehnika (päästepaat ja päästevahendite) paigaldusruumiga. Ülalpidamiskulude optimeerimiseks hoone tuleb projekteerida energiasäästlikuna. 2. 710 jm laudteed, 560 jm kruusakattega laudteed, 14 platvormi saavad välja ehitatud 3. 1 välidušš saab paigaldatud 4. 30 spordi- ja mänguatraktsioonid saavad paigaldatud ja neid saab kasutada

¹⁹ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	5. 91 istepinki ja lauda saavad paigaldatud 6. 43 väikeinventari (jalgrattahoidikud, autoliikluse tõkestajad, prügikastid) 7. 5 riiete vahetuse kabiini saab paigaldatud 8. 170 m² suurune kaetud piknikuplats kohaliku toidu turustamiseks 9. viidad, stendid 4 tükki 10. 99 komplekti valgustust Projekti realiseerimisel lisandub 14 töökohta ja piirkonna mikroettevõtted saavad osutada rannateenuseid, tugiruumide rentimise võimalused rannamajas. Turistide huvides ja ohutuse tagamiseks hakkavad funktsioneerima rannavalve ruumid.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks²⁰	Iisaku vallal on tehtud Kauksi ranna-ala turismitoodete väljaarendamise teostavus- ja tasuvusanalüüs (Cumulus consulting) Iisaku vallal on olemas Artes Terrae OÜ poolt koostatud maastikuarhitektuurne põhiprojekt „Kauksi rand“ Kauksi promenaadi väljaehitamiseks. Iisaku vald on valmis tegevuse elluviimiseks ise panustama 120 000 eurot

²⁰ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJECT²¹

7. Kreenholmi tööstusinnovatsiooni teemaparki väljaarendamine

Asukoht: Joala tn 21 Narva linn (Kreenholmi saarel)

Krundi suurus 15034m², hoone suurus 7765 m²

ARENDAVA OBJECTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Kreenholmi teemaparki visiooniks on: luua Narva ajaloolises linnaosas asuva endise Kreenholmi manufaktuuri baasil uue ja ainulaadse külastuskeskkonna, mis hõlmaks kvaliteetse ja hariva ajaveetmise ja puhkuse teenust, samas pakuks atraktiivset keskkonda loomeinimeste ning ettevõtjate jaoks. Arenduse tuumaks on Kreenholmi tekstiilitööstuse pärandile toetuva turismiattraksiooni avamine: Tööstusinnovatsiooni teemaparki rajamine endises Kreenholmi puuvillalaos. Teemapark kajastab tööstuse ja tehnoloogia arengut läbi Kreenholmi tekstiilitööstuse pooleteist sajandi pikkuse ajaloo, pakkudes lisaks tutvumiseks ja kasutamiseks ka kõige uuemaid tekstiilitöötlemise ja -disaini vahendeid ning masinaid. Interaktiivsed ja haaravad ekspositsioonid selgitavad tööstusajaloo erinevaid ajastuid alates veejõumasinatest kuni tänapäevaste laser- ja 3D-tehnoloogiateni, samas pakkudes võimalust katsetada tekstiilitööstuse eritehnoloogiaid nii tavakülastajatele kui ka professionaalidele. Teemaparkis on planeeritud palju tegevusi lastele ja noortele, mis on praegu väga suureks kitsaskohaks Narva piirkonnas.

Teemaparki avamisega kaasnevad ka teiste teenuste käivitamine:

- Kreenholmi manufaktuuri ajaloo tutvumine;
- Kreenholmi saare avamine külastamisele ning ekskursioonidele;
- Tekstiili tootmise ja töötlemise töökoda (ekspositsioonides kasutatud masinate baasil);
- Kreenholmi manufaktuuri direktori villa baasil Kultuuriministeeriumi ja EKA eestvedamisel käivitatud

²¹ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	rahvusvahelise residentuuri loov-ala teke; - aastaringne perepuhkuse atraktsioon ning külaliste kui ka kohalike jaoks; - projekt toetab ka Narva linna arenguplaane Narva jõe kanjoni maastikukaitsealal ning Kreisbergi pargis; - Ainulaadse Narva linnaossa saab atraktsiooni ning teenuste mitmekesistamist, mis soodustab elanikkonna arvu stabiliseerumist ning väike ettevõtluse teket piirkonnas. KOKKU: 2 500 000 eur Toetus: 2 000 000 eur Omafinantseering: 500 000 eur Eelarve ei sisalda omanikepoolt tehtavaid revoveerimis- ja taristuinvesteeringuid.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Isegi praegu Kreenholmi linnaosa on muljetavaldav ning kujutab ennast hea planeeringuga ning omanäolise arhitektuuriga elu- ja äripiirkonda. Kohapealse teenuste mitmekesistamine saab soodustada kohaliku kinnisvara turu elavdamist, väike- ja keskmise ettevõtluse arengut ning seekaudu töökohtade sh lisandväärtusega töökohtade loomist. Narva linnas on Ida-Viru maakonna kõige madalam keskmine palgatase ning kõige tagasihoidlikum ettevõtluse aktiivsus. Selline objekt, nagu Kreenholmi tööstusinnovatsiooni teemapark, kujutab ennast ankurasutust, mille ümber tekivad uued ettevõtted - pealegi Kreenholmi kogu ala pakub selleks tohutu võimalusi. Kreenholmi tööstusinnovatsiooni teemapark turismiobjektina aitab vähendada kohaliku turismi sõltuvust hooajalisusest ning suurendab turistide voogu ning kohalviibimist piirkonnas. Teemapark koostöös teiste linnapiirkonna turismiobjektidega tõstab Narva linna atraktiivsust ja konkurentsivõimet turismi sihtkohana. Samas uue atraktsiooni tekkimine loob lisandväärtuse kohalikule elukeskkonnale. Suurem turistide voog lisab külastusi kohalikes hotellides ja toitlustuskohtades ning juba olemasolevates turismiobjektides (nt. Narva muuseum). Teemapargi käivitamine avaldab positiivset mõju piirkonna majandustegevusele – suureneb kohalike ettevõtjate käive. Viimane loob eeldused uute töökohtade tekkeks ja ning kohaliku elanikkonna hõivatuse kasvuks. Arenduse tulemusel loodud töökohtade suurusjärg on 10 ning kaudsete töökohtade oletatav arv on 20.

	Arendusala ning teemapargis olevad tehnoloogiad samuti ka sellega seondult toimuvad üritused on kasvupinnaks väikeettevõtlusele. Mitterahalist abi saavate ettevõtete arv kokku 83 1. Ettevõtted kes juba tegutsevad Narva piirkonnas ning saavad kasu toetusega paranenud tingimustest 66, sh: majutus 11, toitlustus 30, suuremad kaubanduskeskused 8, meelelahutus 4 ja Narva linna atesteeritud giidid 2. Ettevõtted ja organisatsioonid, kel on potentsiaalne huvi asuda piirkonda suurusjärgus 20, sh ajaloolise Kreenholmi territooriumil SPA hotell, kaubandusettevõtted, meelelahutus ettevõtted, toitlustus- ja majutus ettevõtted, rahvusvaheline kunstnike residentuur. Koostöös linnaga Narva jõe kanjoni ning maastikukaitse ala korrastamine ja avamine eksponeerimiseks Kreizbergi pargis. Viimase projekti tulemusel avaneb ka vaade Narva kosele. Antud projekt toetab eesmärki avada Narva endise kinnise manufaktuuri territooriumi laiemale avalikkusele ning elustab kogu piirkonna arengut. Kreenholmi manufaktuuri ala avamine ning ankurettevõtte käivitamine soodustab Kreenholmi ajaloolise tööstuskompleksi edasist arengut ja aitab kaasa soodsama investeerimiskeskonna loomisele.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Koostööprojekt loodava SA Kreenholmi Teemapark, Narva Gate OÜ ja TTÜ Muuseumi vahel. Kogu protsessi hakkab juhtima ja haldama SA Kreenholmi Teemapark. SA Kreenholmi Teemapark asutajateks on Narva Gate OÜ ja TTÜ Muuseum. Projekti kaasatakse erialaspetsialiste sh: ajaloolased, arhitektid, disainerid ja insenerid. Käesolevas etapis on kasutatud eksperdina OÜ Ten Twelve „MUSEKO“. Kogu Kreenholmi arenduse territoorium kuulub Narva Gate OÜ-le.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus²²	Avaneb korrastatud juurdepääs Kreenholmi saarele. Suureneb piirkonna ja Narva linna väärtus turismilinna sihtkohana. Kohalikele elanikele uue õppe- ja vabaaja veetmiskoha tekkimine. Ajaloo, kultuuriloo, hariduse ja innovatsiooni propageerimine. Korrastatud territoorium 15034m².

²² Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	Loodud uus turismiattraksioon; Külastuseks on avatud ajalooline Kreenholmi manufaktuur. Lisandunud uusi töökohti 10 (sh lisandväärtusega). Lisandunud mitterahalist abi saanud ettevõtted 83. Turistide külastatavuse suurenemine (aitab kaasa maakonna turismiklastri strateegia eesmärgile: 1 000 000 külastust aastaks 2020).
Valmisolek tegevuste elluviimiseks²³	Kreenholmi manufaktuuri ala on Narva Gate OÜ omanduses, kes on juba tänaseks teostanud arvestavaid investeeringuid kinnistul: on likvideeritud miljööd risustavaid ja ohtlike ehitisi, puhastatud on pinnast ja likvideeritud jääkreostust. Kogu projektiala on kaetud kehtestatud detailplaneeringuga. Välja on töötatud kogu Kreenholmi ala arengukontseptsioon http://narvagate.eu/new-narva/NG_apr2013.pdf. Külastuskeskuse külastahjate ohutus tagatakse arendaja poolt.. Omanikega on peetud läbirääkimised ning saavutatud rentimistingimuste kokkulepe. Eraldi koostatud on Kreenholmi tööstusinnovatsiooni teemapargi kontseptsioon koos oma ala ekspertidega. Kultuuriministeeriumi ja EKA initsiatiivil on läheduses käivitatud rahvusvaheline kunstnike residentuur. Arendusse kaasatakse erakapitali nii käesoleva projekti teostamise etapil kui ka tulevikus. Ida-Virumaa linnapiirkondade jätkusuutliku arengu meetmest on planeeritud investeerida territooriumi sisse taristusse. Kohaliku omavalitsuse kaasamine (mitterahaline).

²³ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJEKT²⁴

8. Sillamäe Rannapromenaad

Kotka/Hamina – Sillamäe mereliin on kriitilise tähtsusega mitte ainult ida-Viru piirkonna jaoks, vaid võimaldaks see suunata turistide vooge edasi Jõgeva, Tartu ja Lõuna-Eesti maakondadesse. Oluline on kiiremas korras luua Sillamäel atraktiivset rannaala, et olla ka mere poolt avatud ja meeldiv külalistele.

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Projekti eeldatav kogumaksumus on 2 500 000 eurot , sealhulgas: Ehituslik projekteerimine: 40 000 eurot Rannapromenaadi rajamine: 2 455 000 eurot Omanikujärelevalve teenus: 5 000 eurot Rannapromenaadiga kaasneb ca 1000 meetrise mereranna lõigu väljaarendamine, sealhulgas kivi- ja laudkattega käiguteede ja välisvalgustuse ehitus ning tänavamööbli paigaldus; mereranda saab atraktiivsemaks muuta veeatraktsioonide, mänguvormide, riietuskabiinide, haljastuse ning paadisildade abil. Vajaduse korral rajatakse rannakindlustus ning ostetakse välja promenaadi teekonnal olevad garaažid. Rannapromenaadi eelhinngu koostamisel lähtuti sellest, et ühe jooksva meetri hind on vähemalt 1000 €, millele lisanduvad projekteerimise kulud, omanikujärelevalve teenus ning tellija reserv 5%.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Sillamäe ajalooline osa on linn linnas, mis pakub huvi paljudele turistidele ja linna külalistele. Paljudes Eesti linnades on alles Stalini ajastust pärit hooneid, kuid ainult Sillamäel on need säilinud kompleksina – elumajad, administratiivasutused, kultuurimaja, kino, lasteaiad ja koolid. Ansamblile andis mere lähedus ja maastiku omapära erilise võlu. Vaatamata mereäärse linna staatusele pole linlastele ja turistidele siamaani loodud häid võimalusi juurdepääsuks ranna-alale. Linnas on ajalooliselt välja kujunenud tugev tööstusklaster, kuhu on koondatud suurem osa erasektori töökohtadest. Peale tööstusala aktiivse arengu on viimasel ajal intensiivistunud ka teiste suundade areng. Üks nendest on kaupade ja inimeste vedu mere teel. Merenduse areng on saanud võimalikuks tänu Sillamäe Sadama aktiivsele arengule ning juba saab öelda, et Sillamäe sai sadamalinnaks. Praegu käib laevaliin Sillamäe ja Ust-Luga vahel ning tegeletakse ka Sillamäe ja Kotka vahelise liini taastamisega. Vajaliku taristu puudumise tõttu tekib reisiterminali kaudu saabuvatel turistidel juba praegu halb mulje linnast, reisiterminalist satuvad

²⁴ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

külastajad korrastamata rannaalale. Puuduvad võimalused ka väikelaevade randumiseks või vette laskmiseks, ka väikesadama toimimiseks puudub loogiline ühendus linna keskusega.

Sillamäe reisiliikluse potentsiaal jääb siiani kasutamata. 2006. ja 2007. aastal toimis regulaarne reisiliiklus Sillamäe-Kotka (Soome) liinil, reisijate arv liinil suurenes pidevalt. Sobiva operaatori leidmisel on võimalik reisiliikluse jätkamine ning sadamal on tingimused reisilaevaliikluse taastamiseks olemas. Sillamäe Sadama arenguplaanides on eraldi reisikae ehitamine ja kruisi- ja liinilaevade vastuvõtmine. Kui Sillamäe-Kotka liini sulgemine oli suuresti tingitud 2008. aasta majanduskriisist, siis **reisiterminali ehitamine on olemas paljuski ümbritseva linnaruumi atraktiivsusest – praegu pole ranna-alal toetavat infrastruktuuri, kus turistid saaksid linna saabumisel vajalikke teenuseid tarbida.** Kotka esindajad on samuti arvamisel, et praamiliikluse taastamise peamiseks takistuseks on vaba aja veetmise võimaluste piiratus ning kohandamata infrastruktuuri puudumine Sillamäel. Sellega nõustub ka Sillamäe Sadama juhatus, kes on koostöös Sillamäe linnavalitsusega hiljuti alustanud ranna-ala arengukontseptsiooni väljatöötamist. Kontseptsiooni võtmelemendiks on rannapromenaadi ehitamine, mis võimaldab siduda reisisadama taristu kesklinnaga. See omakorda laiendaks saabuvate turistide vaba aja veetmise võimalusi olulisel määral. **Olemasolev olukord näitab, et inimesed on huvitatud merest ning soovivad rohkem mere juures vaba aega veeta. Kui Sillamäe linnast kujuneb kaasaegne ja atraktiivne merekeskus, siis sellest võidab kogu Ida-Viru maakond. Linnal on kõik eeldused olemas selleks, et muutuda maakonna mereväravaks mitte ainult tööstuslikus, vaid ka turismi mõttes**

Linna tuleviku seisukohalt on oluline saavutada Sillamäe linna lülitamine Eesti turismimarsruutidesse. Keskne koht kultuuri- ja linnaturismile keskendumisel on Sillamäe kesklinna hoonete ja tänavapildi säilitamine ning nende tegevuste toetamine. Teenindussfääri arenguks on vaja investeeringud infrastruktuuri: tähelepanu tuleb pöörata kesklinna miljööväärtuse säilitamisele ning rannaala ja parkide väljaarendamiseks puhke- ja kultuuritegevuseks. Kõigepealt tuleb rekonstrueerida Mere puistee, mis viib linna keskusest paraadtrepini juurest mereni. Pikemas arenguperspektiivis planeeritakse jahisadamate ja -kaide, jahtklubi, paadisadamate ja veespordiobjektide ehitamist, rahvapidustuste ja massiürituste läbiviimiseks sobiva paiga rajamist alustades selleks maapealsete kommunikatsioonide rekonstrueerimist ja väheväärtuslike ehitiste lammutamist.

Üheks olulisemaks arengutsooniks peaks kujunema sadama-ala ja elamurajoonide vaheline ala, milleks on vaja sinna rajada aga kaasaegne infrastruktuur ja laiendada ala funktsioone (vaba aja veetmine, teenindus, paatide vettelaskmise võimalused jne). Sadama ja elamualade arenguga paralleelselt tuleks tagada linnakeskuse ranna-ala kasutamine puhkealana, suurendades selle atraktiivsust ning miljööväärtust. Sillamäel on kavas muuta rannajoon mugavaks jalutuspaigaks, kuna siiani ei ole värskete meretuulte linnal mingisugust kaldapealset. Praegu jääb linna piires olevale kaldale väike rand, enamik sellest on aga kaetud kivide, liiva ja taimkattega. Linn on seadnud endale eesmärgiks avada parem väljapääs merele ning toetada ranna-ala

	puhkemajanduslike funktsioonide arendamist, arvestades rohealade säilimist ja looduskasutuse säästvat majandamist. Selleks tuleb ranna-ala korrastada ning teenindus- ja puhkealad välja arendada. Ranna-ala lahendusi töötatakse välja linnavalitsuse ja sadama koostöös. Rannapromenaadi ehitus on võetud omavalitsuse 2014-2020 arengukavasse. Promenaad on kavas rajada sadama reisiterminalist Mere puiesteeni läbi Sõtke tänava, sealt edasi Narva-Jõesuu poole jääb rannaala. Tänav paikneb astangul kahe veekogu – merelahe ja Sõtke jõe – vahel, Sõtke jõest lõuna poole jääb ajalooline linna süda. Projektalal asuvad kasutusest välja langenud elumajad, mis on praegu tühjad ning väga kehvast seisukorras. Promenaadi ehitamist takistavad objektid, mis ei kujuta endast mingit ajaloolist väärtust, vajavad kõrvaldamist. Sillamäe sadamal on kavas ehitada selle tänava lähedale reisilaevade kai, samuti purjekate ja kaatrite kai. Need vajavad juurdepääsuteid, parkimisplatse ja muid reisijate teenindamiseks vajalikke hooneid ning ehitisi. Eesmärgiks on muuta elukeskkond inimestele meeldivaks, avada vaade merele, ühendada sadama linnaga, arendada infrastruktuuri, soodustada ettevõtluse arengut ning meelitada linna turiste. Rajatav promenaad loob häid kergliiklusühendusi vana linna ja uue rajooni vahel mere juures, mis soodustab tervislikku liikumist mööda randa ja sobitub linna kergliiklusteede skeemi.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Peamiselt on projekti kasusaajateks on maakonda külastavad turistid ja Sillamäe elanikud. Uuendatud ja heakorrastanud rannaala innustab inimesi liikuma kas jalgsi või rattaga. Sellega kaasneb nii tervislik kui ka infrastruktuure aspekt. Rannapromenaad ühendab omavahel kaks linnaosa ja loob tingimusi mere ääres paremaks liikumiseks. Promenaad koos kesklinna stalinistliku arhitektuurikompleksi ja rekonstrueeritud Mere puiestega saab väärtuslikuks külastuskeskuseks. Praegu kasutatakse suveürituste läbiviimiseks valdavalt mereparki, rannapromenaad võimaldab aga läbi viia üritusi kesklinna läheduses ja meelitada rohkem korraldajaid linnakeskusesse. Sellega kasvab nii linna tuntus piirkonnas kui külastajate-tarbijate arv. Projekt loob võimaluse turistide saabumiseks maakonda läbi Sillamäe reisisadama või jahisadama. Tänu Sillamäe sadama reisiterminali kaudu saabuvatele turistidele saab Ida-Viru maakond rohkem külastajaid nii Venemaalt kui ka Soomest. Hea infrastruktuur ja kaasaegsed tingimused turistide jaoks on hea võimalus kaasata rohkem laevaliine ja käivitada reisiliiklust nii Soome kui ka Venemaa suunas. Soome turist peab praegu sõitma Ida-Virumaale pika tee läbi Tallinna. Loodavad võimalused arendavad turismi ning edendavad Kirde-Eesti ja Kagu-Soome omavahelisi suhteid ja tihedamat koostööd ettevõtjate vahel. Kaudselt on kindlasti osalejateks kõik teised maakonnas tegutsevad turismiettevõtted. Kolmandaks osalejate grupiks on kohalikud ettevõtjad, kes pakuvad toidlustust, majutust ja muid vaba aja veetmise võimalusi. Majutusvõimalustest arvatavasti tekivad uued külaliskorterid ja külaliskorterid, mida on Sillamäel praegu vähe. Suurenenud aktiivsus kinnisvaraturul, kaasaegne külaliskeskus ja võimalused uute turistide saabumiseks elavdavad olemasolevat ettevõtluskeskkonda ning soodustavad uute ettevõtete teket. Projekti tegevustest võidab keskkonnas asuv kolmetärni hotell

	Krunk, kus on oodata klientide arvu suurenemist. Rajatav rannapromenaad loob samuti eeldused ka teiste hotellide ehitamiseks ja avamiseks Sillamäel. Võimalusel säilitatakse ja rekonstrueeritakse Sõtke tänaval olevaid elumaju loomelinnaku loomiseks. Inspiratsiooniks oleks juba loodud Tallinna Kalamaja rajoon, mis on samuti loodud mahajäetud territooriumil. Koos loomemajanduse tegelevate üksustega tekivad eeldused teiste teenuste arendamiseks reisiterminali juures. Samas nihkub linna areng rannapromenaadi rajamisega rohkem sadama poole, mis avaldab positiivset mõju antud linnaosa majandusaktiivsusele ja elamistingimustele.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus²⁵	Projekti väljundiks on rajatud merepromenaad, mis toob endaga kaasa uute töökohtade loomist: loodavate ettevõtete arv on ca 10 uut ettevõtet ja 30 uut töökohta. Sellele lisanduvad ettevõtted ja töökohad Mere puistee arendamisest ja väikesadama ehitusest, mis on rannapromenaadi lahutamatu osad. Ainuüksi reisiterminali ehitamine koos administratiivsete hoonetega tekitab 10-15 töökohta. Linna külastajate voo suurenemisel on oodata rannakohviku või kohaliku õllepubi avamist (3-5 töökohta). Lisaks sellele loob rannapromenaadi rajamine eelduse loomemajanduse arenguks ehk loomelinnaku tekkimiseks Sõtke tänaval (5-10 töökohta) ning väikeettevõtluse edendamiseks: eesmärgiks on stimuleerida uute väikeettevõtete teket ning ühtlasi suurendada tööhõivet loomemajandussektoris, mis tugevdaks kohalike ettevõtjate konkurentsivõimet. Promenaadi rajamine loob tingimused hooajaliseks kauplemiseks ja tänavakaubanduseks, samuti erinevate ürituste läbiviimiseks. Reisiterminali kõrval on soodne koht ja võimalus hea väikesadama kui peatuspaika (väikelaevade parkla) loomiseks. Lähim jahtide püsipeatuskoht Venemaa piirilt asub vaid Võsul, mis on liiga kaugel Ida-Virumaa sadamatest. Sadamaparkla soosib mitme aastaringse töökoha tekkimist (2 töökohta). Samuti on lähedal ruumi selliste sadama teeninduskohtade pakkumiseks nagu jahtide remonditöökojad, jahtide parkimine talveperioodiks, hooldusteenused jne. Väikesadama rajamist reisiterminali juures soodustab ka Sillamäe Sadama juhatus, kes on ka huvitatud selles, et see ala saaks arendamise hoogu. Sadama rajamiseks reisiterminali juurde soodustab ka see asjaolu, et sellel alal on tehtud kõik uuringud ja on saadud ka veekasutusluba. Kinnistute vahetus linna ja Sillamäe sadama vahel on läbirääkimiste küsimus, millest kõik on huvitatud. Projekti otsesed tulemused: • piirkonna turismitoodete ja –teeninduse kvaliteet on tõusnud; • rannajoon on muudetud mugavaks jalutus- ja vaba aja veetmise paigaks; • tekivad täiendavad võimalused kultuuri-ja spordiürituste korraldamiseks vabas õhus;

²⁵ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	• ranna-ala on võetud kasutusele teenindus- ja puhkealana; • korrastatud mereäärne ranna-ala on aluseks turismi-alaste marsruutide koostamisele ning teenuste osutamisele; • loodud on atraktiivsed investeerimisvõimalused ranna-ala ja jõeääre arendamiseks; • rajatud promenaad moodustab rekonstrueeritud Mere puistestega ja kesklinnaga ühtse terviku; • linn on lülitatud maakonna peamistesse turismimarsruutidesse, mis positiivselt mõjutab maakonna külastatavust.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks²⁶	Sillamäe linna arengukava punkti 6.3. alapunkti 9 järgi tuleb luua tingimused linna avamiseks mere suunas. Selleks on vaja likvideerida vahetult kaldal olevad ehitised ja rajatised (kuurid), rajada paadi- ja jahisadam ning linn ühendada merepromenaadiga. Rahalised vahendid promenaadi rajamiseks 2018. aastal on kavandatud ka Sillamäe linna eelarvestrateegias. Seos Sillamäe linna üldplaneeringuga: Rannapromenaadi rajamise vajadus on kajastatud punkti 5 alapunktis 5.1. “Tänavate–teede võrk, liikluse ning jalakäijate liikluse skeem”: Sõtkes tänavalt I. Pavlovi tänavani kulgevat rannavööndit rekonstrueeritakse ja avatakse jalakäijate kõnnitee jaoks. Siin on vaja projekteerida kõnniteed ja alleed. Kättesaadav: http://www.sillamae.ee/documents/1122926/3423968/Uldplaneeringu+SELETUSKIRI.pdf/8ebf1ab6-40ff-4295-95b6-7f73d9b429af Seos Sillamäe linna arengukavaga 2014-2020: Punkti 6.3. alapunkt 9: “Luua tingimused linna avamiseks mere suunas. Likvideerida vahetult kaldal olevad ehitised ja rajatised (kuurid), avada vaated sadamale. Rajada paadi- ja jahisadam ning linn ühendada merepromenaadiga. Vajalik on teede ehitamine ujumisalale juurdepääsuks, merepargi korrastamine ja suveestradilava ehitamine.” Punkti 8.3. tabel 8.11 “Planeeritavad linna suuremad ja tähtsamad investeringuprojektid 2014-2018”: Merepromenaadi rajamine 2018. aastal (kavandatav maksumus kokku 2 000 000 €, sellest 1 700 000 € kavandatav toetus ning 300 000 € Sillamäe linna omaosalus). Kättesaadav: http://www.sillamae.ee/documents/1122926/3611022/Sillamae+linna+arengukava+2014-2020+.pdf/0c5358c7-297c-4eba-912c-69613a4015d1

²⁶ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

	Sillamäe Linnavolikogu on 16. detsembril 2014. a otsustanud taotleda Ida-Viru Maavanemalt rannapromenaadi teekonnal asuva maa Sillamäe linna munitsipaalomandisse. Koostatud on ranna-ala eelplaneeringu lähteülesanne, mida on plaanis 2015. aastal realiseerida koostöös Sillamäe Sadamaga. Sellele järgneb ranna-ala detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine, mille alusel toimub ehituslik projekteerimine. Ranna-ala arenguvisiooni väljatöötamiseks kavatseb linn kaasata Tartu Ülikoolis ruumilist planeerimist õppivaid tudengeid.
--	---

ARENDAV OBJEKT²⁷

9. Sillamäe linnas asuv Mere puistee

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Projekti eeldatav kogumaksumus on 1 428 336 eurot , sealhulgas: Ehituslik projekteerimine: 25 000 eurot Mere pst. renoveerimine: 1 398 336 eurot Omanikujärelevalve teenus: 5 000 eurot Rekonstrueeritava Mere pst pindala on ligikaudu 15 700 m². Projekti raames koostatakse Sillamäe Mere pst heakorrastuse põhiprojektile tööprojekt, mille alusel saab korraldada riigihanke menetlust rekonstrueerimistööde teostamiseks. Kavandatavate ehitustööde loetelu: olemasolevate valgustite demonteerimine ja uute valgustite paigaldamine koos kaabli vahetusega, kõnniteede katte vahetus, vihmaveekanalisatsiooni ehitamine, täiendavate kõnniteede ehitamine, tänavamööbli paigaldus (pingid, prügikastid, muu inventar), parkla ehitamine, uute ülekäiguradade tegemine, mänguväljaku rajamine, mereäärse silla projekteerimine ja ehitus, vaateplatvormi ehitus, haljastustööd. Projekti kulude prognoosi aluseks on võetud Zoroaster OÜ poolt koostatud töö nr 11-1206/01 „Sillamäe Mere puistee heakorrastus- ja välisvalgustustööd. Objekti ehituskulude eelhindang Ranna tänava ristmiku ja Sõrke jõe vahelise maa-ala osas“. Ühe kolmandiku Mere pst. maksumuseks oli tollal 5 786 794 krooni. Arvestades ehitushindade ja inflatsiooni kasvu ning käibemaksumäära tõstmist 20%-ni, moodustaks Sillamäe Linnavalitsuse hinnangul kogu Mere puistee rekonstrueerimise maksumus 22 348 602 krooni ehk 1 428 336 eurot. Hind on prognoositud käibemaksuga ning sisaldab ümberprojekteerimise ja omanikujärelevalve teenuse osutamise kulusid. Tegelik maksumus selgub alles pärast hankemenetluse läbiviimist.
Arendatava objekti sotsiaal-	Viimastel aastatel on suuremat tähendust saanud linna arhitektuuriline ilme, seda nii linnavõimude, elanike kui turistide seas. Väärtustatakse Sillamäe unikaalset ja terviklikku arhitektuuriansamblit ning rohelist. Sillamäe nn. stalinistlik osa on miljööväärtuslik, mis pakub huvi turistidele ja arhitektuurispetsialistidele. Sillamäe vanalinnaosa rajati aastatel 1946-1954 ja

²⁷ lga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

**majandusliku mõju
ulatus**

moodustab terviklikuna Euroopas haruldase stalinistliku neoklassitsismi arhitektuuriansambli. Ansambli olulisemate objektide hulka kuulub linna keskväljak, kultuurikeskus, linnavalitsuse hoone, Mere puiestee ja kinomaja Rodina. 1949. aasta generaalplaani järgi rajati keskväljakult mere poole laskuv lai trepp, millele järgneb avar bulvar – Mere puiestee. See on linna südames asuv jalutus- ja teenindusala ning üks miljööväärtust kujundavaid elemente, mis on olulise tähtsusega nii linlastele kui turismiteenuste arendamise perspektiivist lähtuvalt. Vastavalt Sillamäe linna üldplaneeringule kuulub Mere puiestee kahe jalgtäna hulk (s.o tänav jalakäijatele ja kergliiklusele). See on üks linna kaunimatest tänavatest, mis viib kesklinnast otse mere juurde, kuid pole mereni välja ehitatud. Sillamäe linna arengukava 2014-2020 järgi tuleb turismi arendamiseks ja kesklinna miljööväärtuse parandamiseks rekonstrueerida Mere puiestee ning keskväljak koos Kultuurikeskuse ümbrusega.

Mere puiestee on kahtlemata Sillamäe üheks visuaalseks magnetiks, samuti on alal suur rekreatiivne tähtsus. Selle potentsiaal ettevõtlus- puhkekohana on hetkel suuresti kasutamata tänu teede katendite ning muude rajatiste, inventari ja arhitektuursete väikevormide amortiseerumisele. Kuna nõukogude ajal oli Sillamäe salajane linn ja tegu oli piiritsooniga, suunati inimesi merest eemale ja puiestee merepoolne osa jäi lõpuni välja ehitamata. Seega on bulvari põhjapoolse osaga seotud tühermaa hetkel kasutamata ning ebaesteetiline. Ala on küll üldruumiliselt atraktiivne, kuid puudub kvaliteetne nõ „kasutajaliides”, mistõttu on ala kasutajaskond, arvestades inimeste vanuselist struktuuri, võimalikke rekreatiivseid tegevusi, üsna piiratud. See omakorda pärsib ettevõtluse arengut, sest olemasolev taristu ei innusta ettevõtjaid oma äri alustama (s.o hotelli ja toitlustuskohtade avamine, kaupluste sortimenti laiendamine).

Linna teenuste ja kaupade valik on koondatud uuemasse rajooni, seega kesklinna teenuste arv on oluliselt piiratud. Mere puiestee rekonstrueerimisega tekivad eeldused uute ettevõtluskohtade loomiseks ja suuremate teenuste pakkumiseks. Mere puiesteel asub linna üks suuremaid hooneid, millele hetkel otsitakse investorit, seetõttu võimaldab projekt selle hoone kasutuselevõttu ja seal uute teenuste arendamist. Lisaks on tootearenduskavas Sillamäe süda kirjeldatud turismimarsruutide loomist, mis kulgevad läbi Mere puiestee, seetõttu võimaldab projekt turismitoodete loomist. Turismimarsruutide seisukohalt on oluline linna keskuse avamine merele, samuti vastupidi väikesadamast ühenduse loomine ajaloolise kesklinnaga (ka reisiterminalist kesklinna jõudmisel on Mere pst üks oluline osa teekonnast).

Sotsiaalmajanduslikuks mõjuks on linna ja piirkonna maine. Sillamäel on edukalt arendatud merelaevanduse taristu. On olemas nii reisiterminal kui ka vana paadisadam. Linn kavatseb kasutada mere lähedust ja ainulaadset arhitektuuri selleks, et siin oleks hästi toimiv külalissadam mereturismi jaoks ja tugevad eeldused reisilaevaühenduste loomiseks Peterburi ja Kotkaga. Mere puiestee on osa kesklinna arenduskompleksist koos rajatava rannapromenaadiga ja väikesadamaga. Kompleksina avaldab kesklinna ja rannaala arendus suuremat mõju nii elukeskkonnale kui ka ettevõtluse arengule kogu linnas. Seega on projekti eesmärgiks ülalpool toodud kitsaskohtade likvideerimine, mis ühtlasi soodustab turismi arendamist

	ja kesklinna miljööväärtuse parandamist. Lisaks olemasoleva Mere pst lõigu rekonstrueerimisele võetakse projekti tulemusel kasutusse rekreatsioonialana Sõtke jõe, garaažide ja kiriku vahele jääv tühermaa, luuakse ühendus väikesadama ja kesklinna vahel. Linnaruumi atraktiivsuse tõstmisega saab luua rohkem võimalusi ala kasutamiseks võimalikult laiemale kasutajaskonnale, soodustades vajalike istumiskohtade, mängukohtade ning jalutamiskohti loomise kaudu ka ettevõtluse arengut.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Tegevustes osalejate ring jaguneb kolmeks grupiks: 1) Turistid - aktiivselt külastavad Sillamäe kesklinna kevadel ja suvel (vähemal määral sügisel ja talvel), kus linn on eriti atraktiivne tänu soojale ilmale ning rikkalikule haljastusele. Pärast projekti lõppu tekib neil teekond, mis sobitub turismimarsruutidesse ning võimaldab kesklinna ühendada rannaala ning reisi- ja paadisadamatega. Praegu pole bulvari põhjapoolne osa esteetiline ega ohutu, mis pigem peletab turiste ja puhkajaid. Renoveeritud Mere puistee annab võimaluse ohutult pääseda mererannale, kust avaneb suurepärane vaade merele ja sadamale. Turismifirmad ja giidid saavad linna külalistele pakkuda sisukamaid ekskursioone, pikendades nende viibimise aega maakonnas. Üheks potentsiaalseks turistiks on Venemaa ja Soome turist, kes saabub Sillamäe linna / (maakonda) mere teel. Sillamäe linn võiks olla maakonna mereväravaks ja meelitaks turiste Peterburist või Kotkast. Mereturistid on ka nõudlikumad pakutavatele teenuste ning arendatud infrastruktuuri suhtes. 2) Ettevõtjad, kelle tegevus toimub Mere puisteel, ning ettevõtjad, kelle sissetulekud kasvavad kesklinna külastatavuse suurenemise arvelt ning linnaürituste teenindamise arvelt. Kaasaegse hotelli ja kohviku rajamise plaanid Mere puisteel muutuvad veelgi aktuaalsemaks, mis toob endaga kaasa kohalike ettevõtjate arengu aktiveerimist ning uute töökohtade loomist. Samas turistide mahu suurenemisel tekib eeldus külalismajade ja külaliskorterite loomiseks, mis on uudne Sillamäe jaoks ja tekitaks paljudes inimestes huvi ettevõtluse vastu. On oodata, et kesklinna kui turismimajaka arendamisega tekivad ka turismiteenused, mis praegu kesklinnas puuduvad. Sillamäel pole praegu kohta, kuhu võiks turist pikemalt jääda või maksta oma raha kohalike inimeste poolt loodud toodete eest. Projekti kaudseteks kasusaajateks on ülejäänud kesklinnas tegutsevad ettevõtted, sh juba tegutsev kolmetärnihotell Krunk ja turiste teenindav Sotsialismi muuseum koos kultuurikeskusega. Arvestades Sillamäe kesklinna tuntust on oodata, et Mere puistee väljaarendamine avab uue turismpotentsiaali ning toob ettevõtluse tõusu. 3) Linna elanikud saavad parema ja miljööväärtuslikuma linnaruumi. Heakorrastamata Mere puistee territoorium põhjustab linlaste rahulolematust juba pika aja jooksul. Inimesi häirib ka see, et antud linnaosas on loodud vähe vaba aja veetmise võimalusi (paviljoni kasutamine noorpaaride tseremooniateks, lastele tegevuste võimaldamine jne) ning kesklinn on pika

	aega arendamata. Projekti realiseerimata jätmise tulemuseks on ka suurem inimeste väljaränne nii linnast, kui maakonnast. Probleem on samuti selles, et linnaruum ja elukeskkond ei olnud viimaste aastate jooksul oluliselt uuendatud ja arendatud sobilike rahastamisallikate puudumise tõttu, linnal puuduvad aga vahendid suurejooniliste projektide finantseerimiseks täies ulatuses. Projekti realiseerimine võimaldab inimestel kasutada Mere puisteed puhkekohana, kus saab jalutada või mängida oma lastega selleks ettenähtud kohas. Bulvari rekonstrueerimisest tekkiv kasu on linlastele kokkuvõttes suurem, sest nad saavad pakutavaid teenuseid tarbida paremas kvaliteedis ning linna külalistega võrdsetel alustel.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus²⁸	Projekti väljundiks on renoveeritud ja laiendatud võimalusi pakkuv Mere puistee kui üks piirkonna kandvaid miljööväärtuslikke elemente. Lisaks teenuste ja kauba pakkumisele turistidele on väärtuslik ka jalutamisalana. Mere puistee keskel asub endine koolimaja, mis on täna kasutuseta ja huvitatud osapoolte sõnul sobiks hotelli rajamiseks (12-17 töökohta). Kooli esimesel korrusel asuvad suured kohviku ja peosaali ruumid. Mere puistee rekonstrueerimisega ja atraktiivsuse tõstmisega taaselustub huvi selle koha kasutamiseks ja korraliku kohviku või restorani loomiseks (3-5 töökohta) Samas ei näe praegu potentsiaalsed investorid teravat vajadust hotelli järele, sest antud linnaosale pole pika aja jooksul väärilist tähelepanu osutatud. Tänavaks keskseks elemendiks on Mere puistee, mis on moraalselt ja füüsiliselt vananenud ega oma loogilist jätku. Seetõttu viib Mere puistee renoveerimine mitte ainult paremate tingimuste tekkimiseni kohalikele elanikele, vaid soodustab ettevõtluse arendamist. Ka ala kõrvale jäävate ettevõtete (toidupood, raamatupood) käibed on tänase seisuga väikesed ning ala ei ole praeguse seisuga sobilik hooajaliseks ega tänavakaubanduseks ja ürituste korraldamiseks. Mere puistee kui hea jalakäijate tee sobiks laatade ja massürituste korraldamiseks. Linna treppe ja Mere pst algust juba praegu kasutatakse mõnede ürituste läbiviimiseks. See on ka linna turismimajakas, sest enamust välituristidest teeb oma fotod just Mere pst taustaga. Prognoosida võib samuti olemasolevate kaupluste laienemist ning uute kaupluste tekkimist (Suveniiri ja käsitööpood, turismiinfokeskus) mis tooks endaga kaasa vähemalt 3 töökoha teket. Mere puistee kõrval asub väikesadam, mida pika aja jooksul kasutatakse ainult kalapüügiks mõeldud paatide säilitamiseks. Samal ajal peab Sillamäe linn seda kohta kõige perspektiivsemaks täisväärtusliku ja multifunktsionaalse väikesadama väljaarendamiseks. Sellise väikesadama tekkimisel satuks turist kohe hästi säilinud stalinistliku arhitektuuriga kesklinna, kus vajalikud teenused on käepärast. Kuid lagunevast Mere puistest ja heakorrastamata territooriumist tekib pigem negatiivne mulje, mis mõjutab halvasti edaspidist Sillamäe linna külastamist. Kui kesklinn Mere puistega eesotsas muutub atraktiivsemaks, saab linn rahaliselt panustada olemasoleva väikesadama laiendamisse ja infrastruktuuri, luues 3-5 töökohta. Idee on muuhulgas atraktiivne just seepärast, et põhjarannikul tekib väikesadamate kett, mis saab toimida ühe tervikuna.

²⁸ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

Lisaks sellele võimaldab väikesadama olemasolu vastu võtta jahte ja kaatreid Soomest ja Venemaalt, kus väikesadamate võrgustik on väga hästi välja arendatud.

Turismi hoogustamise tõttu on oodata Sillamäe Kultuurikeskuse funktsioonide laiendamist, mis on Mere puiesteega funktsionaalselt väga hästi seotud. Hoone rekonstrueerimise tulemusel on kultuurikeskuse hoonesse loodud ka kohvik, mis kultuuriürituste ajal suurendab veelgi kultuurikeskuse kasutatavust ja ligitõmbavust. Samas pideva toitlustamisvõimaluse puudumine on olnud turistide poolt peamisi etteheiteid kultuurikeskuse külastamisel. Toitlustamisvõimaluste igapäevane pakkumine tähendaks **2 töökoha** loomist. Kultuurikeskuses asuva muuseumi töötajate koormus samamoodi suureneks, mis eeldab vähemalt ühe giidi lisandumist personali koosseisu.

Projekti otsesed tulemused:

- renoveeritud Mere puiestee on linna miljööväärtuslikum jalutus-, suhtlus-, puhke- ja mängukoht;
- Sõtke jõe, garaažide ja kiriku vahel oleva tühermaa kasutuselevõtmine;
- linn muutub turistidele jm külalistele atraktiivsemaks tänu ajaloolise- ja kultuuripärandi säilitamisele, uute turismitoodete loomisele;
- laiemad võimalused linnaürituste korraldamisel (sh. laatade, vabaõhukontsertide, spordiürituste ja näituste korraldamine);
- soodsate tingimuste loomine uute töökohtade tekkimiseks valdavalt toitlustus- ja majutustevõtete arvelt, samas on oodata loomemajandussektori aktiveerumist;
- paraneb juurdepääs mererannale ning suureneb inimeste ohutus;
- linn on lülitatud maakonna peamistesse turismimarsruutidesse, mis positiivselt mõjutab maakonna külastatavust.

Sillamäe linna arengukava 2014-2020 punkti 3.1.3 järgi peab turismi korraldamisel keskenduma linna eripäradele ja asukoha identiteedi esiletoomisele. Lähtudes sise- ja välisturistide eelistustest ja Sillamäe turismiressursist, keskendub linn ajaloo- ja kultuuriturismile (sotsialismiperioodi kultuuripärand, arhitektuur jm erinevad kultuurisündmused ja traditsiooniline elulaad). Sillamäe turismikeskuses peab edukaks konkureerimiseks olema välja arendatud üksteist toetavate teenuste ja objektide kompleks, mis tugineksid valitud fookusele ning kannaks endast ühtset stiili ja lähenemist. Samuti on ilus linnapilt lisaargumendiks uute spetsialistide elamaasumisele linna, soodustab linna külastavate turistide arvukuse kasvu ja annab tuge teenindussektori laiendamisele. Projekti mitterealiseerimise korral sattuks löögi alla Sillamäe kesklinna ja ranna-ala arengukontseptsiooni realiseerimine, mis omakorda negatiivselt mõjutaks kogu piirkonna turismiarengule. Linnakeskuse

	avaliku ruumi kaasajastamata jätmine on turismi ja ettevõtluse arendamise seisukohast ebaatraktiivne. Renoveerimata Mere puiestee takistab linna kultuuriürituste korraldamist mererannas, mis oluliselt kitsendab vaba aja veetmise võimalusi ning pärsib linnaruumi potentsiaali realiseerimist.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks²⁹	Sillamäe linn on pika aja jooksul planeerinud Mere puiestee rekonstrueerimist: vastavalt 2006. aastal valminud tootearenduskavale Sillamäe Süda ning Sillamäe linna arengukavale 2014-2020 on see tegevus on üks prioriteetsemaid. 2012. aastal munitsipaliseeris linn puiesteele kuuluva maa. 2006. aastal on koostatud ehitusprojekt Mere puiestee rekonstrueerimiseks. Sillamäe linna eelarvestrateegia kohaselt on Mere puiestee rekonstrueerimiseks ette nähtud 150 000 eurot. Arvestades seda, et omafinantseeringu määr peab olema vähemalt 15% abikõlblikest kuludest, on linn valmis projekti realiseerimiseks rohkem panustama: see tähendab, et omaosaluse suurus moodustab ligikaudu 215 000 eurot ning poliitiline kokkulepe raha eraldamiseks on saavutatud. Ehitustegevusega on plaanis alustada 2016. aasta kevadel. Linn on oma vahendite arvelt juba renoveerinud pidulikud trepid ning ehitanud treppide alumise platsi, millest Mere puiestee alguse saab. Trepistik ja Mere puiestee on täna ühed Sillamäe sümbolid, väljendades ilmekalt stalinistliku neoklassitsismi ideoloogiat.

²⁹ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAVAV OBJEKT³⁰

10. Prototüüpimiskeskus

Prototüüpimiskeskus Kaasaegsete seadmetega varustatud ning kiirmodelleerimis- ja kiirtootmismeetodeid (laserlõikus, 3D printimine, laserpaagutus) kasutav prototüüpimislabor võimaldab::

1. toetada koolide tehnoloogiaõpet;
2. ettevõtlikel inimestel teostada ideid;
3. rakendada teadustööde tulemusi;
4. valmistada alustavatel ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatel tootearenduseks vajalikke näidiseid, mudeleid, prototüüpe jms.

Prototüüpimiskeskuse eesmärgiks on tootearenduse tugiteenuste pakkumine ettevõtjatele sealhulgas nõustamis, info-ja koolitusteenus ning seadmete ühiskasutus keemia ja insenertehniliste erialadega seotud valdkondades.

Prototüüpimiskeskus pakub teenuseid:

- tegutsevatele väike ja keskmise suurusega ettevõtetele;
- mikroettevõtetele;
- alustavatele ettevõtetele;
- kutseõppeasutuse (sh Ida-Viru Kutsehariduskeskus), rakenduskõrgkooli (sh Virumaa Kolledž), avalik-õigusliku ülikooli, regionaalse kompetentsikeskuste (sh Põlevkivi Kompetentsikeskus) juures tegutsemist alustavatele ettevõtetele;
- Põlevkivi Kompetentsikeskuse ettevõtlusinkubaatori klientidele;
- Ideed prototüüpida soovivatele kooliõpilastele, kutseõppuritele, üliõpilastele, ettevõtlikele inimestele eesmärgiga vähendada ettevõtlusega alustamise barjääre ja suurendada ettevõtlusaktiivsust.

ARENDAVAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti

³⁰ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

planeeritavad kulud	1. Prototüüpimiskeskusele TTÜ Virumaa Kolledži poolt tasuta kasutusse antava(te) ruumi(de) rekonstrueerimise ja mööbli sisustamise kulu 40 000 eurot. 2. Materiaalse ja immateriaalse vara (seadmed, abivahendid, litsentsid jms) soetamise kulu 250 000 eurot. 3. Prototüüpimis- ja tootearendusteenuste osutamise käivitamiskulud, sealhulgas prototüüpimiskeskuse töötajate ja ekspertide töötasu aasta jooksul objekti valmimisest arvates 170 000 eurot. 4. Prototüüpimiskeskuse teenuste osutamise kulud 40 000 eurot. Prototüüpimiskeskuse abikõlbulikud kulud kokku: 500 000 eurot
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Olukorra kirjeldus – praegu ei ole piirkonna ettevõtjatele, koolidele, ettevõtlikkele inimestele, kättesaadavad seadmed ja teenused, mis võimaldavad valmistada tootearenduseks vajalikke näidiseid, mudeleid ja prototüüpe. Olulisteks väljakutseteks Ida-Viru maakonna arengukavas 2014-2020 on: - Ettevõtluskeskkonna mitmekesistamine läbi uudsete inkubatsiooniteenuste ja tugistruktuuride (prototüüpimine, start-up'ide toetamine, loomemajanduse arenduskeskus jne) arendamise. - elanikkonna ettevõtlikkusaktiivsuse ja ümberõppevõimaluste edendamine, et kasvatada tööturu vajadustele vastavaid kompetentse. Ida-Virumaa nutika spetsialiseerumise analüüsi tulemusena on konkurentsivõime mõttes silmapaistvateks töötleva tööstuse harudeks Ida-Virumaal ootuspäraselt koksi ja puhastatud naftatoodete tootmine ning kemikaalide ja keemiatoodete tootmine, aga ka metalltoodete tootmine ning masinate ja seadmete remont. Teadmismahukate ettevõtete, eelkõige põlevkiviga seotud sektorites, teket piirkonda soodustab TTÜ Virumaa Kolledži Põlevkivi Kompetentsikeskus (PKK) koos seal tegutsemist alustanud valdkondliku ettevõtlusinkubaatoriga (TTÜ VK ettepanekud, 2015). Piirkonna tööstusliku- ja insenerialast kompetentsi potentsiaali paremaks ärakasutamiseks on kavas tegutsevat PKK ettevõtlusinkubaatorit täiendada prototüüpimislaboriga. http://axis.ivmv.ee/mv_kodulehe_failid/failid/204749/Ida-Viru%20maakonna%20arengukava%202014-2020.pdf Uute ettevõtete tekkimine ja olemasolevate arendamine - Prototüüpimiskeskus stimuleerib ettevõtluse teket piirkonnas ning aitab kaasa piirkonna seisukohast oluliste ja perspektiivsete tootearendusvaldkondade kasvule.. Prototüüpimiskeskus parandab koostööd ülikooliga (teadlaste ja ettevõtjate vahel) ning tõstab seeläbi VKE-de konkurentsivõimet. Uute ettevõtete

	tekkimise ja olemasolevate arendamise läbi suureneb tööhõive. Positiivsete ettevõtlushoiakute teke – Prototüüpimiskeskus viib inimesed ettevõtlusele lähemale andes võimaluse praktiliselt teostada oma ideid ja neist ettevõtlust välja kasvatada. Kohalike inimeste võrguastumise, suhtluse ja kogemuste vahetamise mitmekesistumine – prototüüpimiskeskuses töötavad koos ja kohtuvad inimesed erinevatelt valdkondadelt ja vanuseklassidest, mis omakorda soodustab koostööd. Kasvab kohalike inimeste kompetents– prototüüpimiskeskuse kasutamisel suureneb inimeste teadlikkus uutest tehnoloogiatest, suurenevad teadmised ja oskused kasutada uut tehnoloogiat.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	TTÜ Virumaa Kolledž (elluviija) partnerid: KOV-id, äriühingud,, MTÜ-d, SA-d, IVEK Prototüüpimiskeskus ei dubleeri vaid täiendab TTÜ Virumaa Kolledži ja Põlevkivi Kompetentsikeskuse tegevusi. TTÜ Virumaa Kolledž omakorda toetab loodavat keskust tehniliste erialade üliõpilaste (kütuste tehnoloogia, masinaehitustehnoloogia, hoonete ehitus, tootmise automatiseerimine, rakendusinfotehnoloogia, energiatehnika), töötajate, infrastruktuuri näol. Põlevkivi Kompetentsikeskus täiendab prototüüpimiskeskust intellektuaalomandi teenuse, uuringuteenuse, inseneride, teadurite ja laboribaasiga.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus³¹	1. Valminud on prototüüpimiskeskus – asjakohaselt varustatud keskkond tootearenduseks vajalike tootenäidiste, mudelite ja prototüüpide valmistamiseks. 2. Prototüüpimiskeskus toimib, selles töötavad valdkonda tundvad spetsialistid ning pakutakse teenuseid. 3. Tegevuse tulemusel osutatakse ettevõttele mitterahalist abi. Potentsiaalsete mitterahalist abi saavate ettevõtjate arv on 44.

³¹ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	Potentsiaalsete füüsilisest isikutest kasutajate arv on 500. Teenuseid pakutakse koostöös põlevkivi kompetentsikeskuse ettevõtlusinkubaatori, Virumaa kolledži ja IVEKiga.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks³²	TTÜ Virumaa Kolledž on valmis andma prototüüpimiskeskuse käsutusse prototüüpimiskeskuse rajamiseks vajaliku ruumi ja olemasoleva seadmepargi. TTÜ Virumaa Kolledž kannab projekti administreerimise/projektijuhtimisega seotud ja muud projekti läbiviimiseks vajalikud, kuid mitteabikõlblikud kulud. TTÜ Virumaa Kolledžil on olemas oluline kogemus suure- ja väiksemahuliste projektide käivitamisel, elluviimisel ja käigushoidmisel. TTÜ Virumaa Kolledžisse (sh Põlevkivi kompetentsikeskusesse) on koondunud arvestatav hulk teadlasi, insenere, eksperte ja spetsialiste, kelle teadmisi, kogemusi ja võrgustikku saab kasutada prototüüpimiskeskuses tootearendusteenuste osutamisel. TTÜ Virumaa Kolledži põlevkivi kompetentsikeskuses tegutseb põlevkivi valdkonnale spetsialiseerunud ettevõtlusinkubaator, mis loob toetava keskkonna prototüüpimiskeskuse rajamiseks.

³² Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAVAV OBJEKT³³

11. Kohtla-Järve Tööstuspark

Keemiatööstusparkide arendustegevus on olnud väga aktiivne sellistes edukates tööstusriikides nagu Saksamaa, Austria, Holland jne. Eestis ja Baltikumis tervikuna ei ole tänaseni planeeritud ega rajatud ühtegi keemiasektorile suunatud tööstusparki. Põhjamaades on välja arendatud teadaolevalt kokku kolm. Tööstuspargi väljaarendamine keemiatööstuspargina annab selge piirkondliku konkurentsieelise ning tagab turundustegevustes unikaalsuse – *Unique Selling Point*.

ARENDAVAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Ehituslikud eeltööd (tööprojekti koostamine)	20 000,00
Taristu rajamine	2 400 000,00
veetrasside rajamine	200 000,00
kanalisatsioonitrasside rajamine	290 000,00
sadeveekraavide rajamine	100 000,00
keskküttetrasside rajamine	650 000,00
aurutrasside rajamine	120 000,00
gaasitrassi rajamine	120 000,00
teede ehitus	600 000,00
tänavavalgustuse rajamine	50 000,00
sidevõrgu rajamine	90 000,00
suruõhutrasside rajamine	100 000,00
elektriühenduste rajamine/liitumistasud	80 000,00
Omaniku järelevalve	20 000,00
Turundus ja teavitustegevus	20 000,00
KOKKU	2 460 000,00

³³ lga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

**Arendatava objekti
sotsiaal-
majandusliku mõju
ulatus**

SA Ida-Virumaa Tööstusala Arendus (SA IVTA) planeerib Kohtla-Järvele rajada keemiatööstuspargi.

SA IVTA varasemate turundustegevuste kogemustest (2009-2014 - Soome: FDI seminare 4, Osaletud messidel 3 korral; Venemaa: FDI seminare 11, Osaletud messidel 2 korral; Ukraina: FDI seminare 1; Saksamaa: osaletud messidel 3 korral; USA: Inkubaatorite konverents 1 korral; Suur- Britannia: Inkubaatorite konverents 1 korral; Eestis korraldatud seminare, visiite, delegatsioonide, saadikute vastuvõtte ca 30 korral – Venemaa, Soome, Rootsi, USA, Hiina, Suur- Britannia, Holland, Saksamaa, Moldova, Ukraina, Poola, Taani, Valgevene, Norra, Prantsusmaa; Otsepakkumised ja kontaktid ettevõtjatega – üle 2000; Muud tegevused: koduleht, välireklaamid, PR teated, reklaamid/artiklid ajakirjanduses, klientidega seotud PR üritused jne.) oleme leidnud mitmeid keemiatööstuse ettevõtteid, kellele täna Eestis sobivat tegevuskohta pakkuda ei ole olnud võimalik. Sama seisukoha on välja öelnud infovahetuses EAS RVD osakond. Lisaks on vastavateemaline infovahetus SA IVTA-l toimunud Ida-Virumaa suurettevõtetega (N. Viru Keemia Grupp).

Keemiatööstus on maailmas kõrgeima lisandväärtusega tööstusharu. Kõik arenenud riigid tegelevad aktiivselt keemiatööstuse välisinvesteeringute meelitamisega.

SA IVTA hinnangul on Kohtla- Järve ainus võimalik asukoht Eestis keemiatööstuspargi rajamiseks:

- SA IVTA omandis on 80 ha maad, millele on koostatud detailplaneering ning koostamisel taristu projekt, SA IVTA-l on võimalik tootmismaa mahtu kasvatada kuni 300 hektarini samas piirkonnas (3 000 000 m²) (maad on SA IVTA-le reserveeritud riiklikus infosüsteemis MKM poolt); tüüpiliselt on Euroopas keemiatööstusparkide suurus 200 – 300 ha, alla 200 ha keemiatööstusparkide rajamine ei ole mastaabiefekti puudumise tõttu piisavalt efektiivsed;
- Kohtla-Järve tööstusalal tegutsevad juba praegu mitmed suured keemiatööstusettevõtted: Viru Keemia grupp, Eastman, Nitrofert, Novotrade ning energiamahukad ettevõtted: Remeksi Keskus, TNC Komponent, Stako Diler, Vesboard jne. Kasutuses olevate Tööstusala maht on ca 9000 km².
- Kohtla-Järve tööstusalal on olemas suurtes kogustes põhitaristu ressursse:
 - o Vabasid elektrivõimsusi üle 50 MW
 - o Tööstuslikku auru 75 MW
 - o Soojusenergiat (vesi) 20 MW
 - o Vesi ja kanalisatsioon 200 m³ /h (s.h. Puhastusseadmed, mis võimaldavad vastu võtta eelpuhastatud reovett keemiatööstusettevõtelt)
 - o Pehmendatud vesi 40 m³ /h
 - o Suruõhk 3000 m³ /h
 - o Tehniline vesi 200 m³ /h
 - o Raudteeharud
 - o B,C,D-kategooria gaasitrassid
 - o Juurdepääsuteed Tallinn-Narva maanteelt rasketranspordile

	- Kohtla-Järvel tegutsevate ettevõtete tootmisprotsessidest tekivad kõrvaltooted, mida on võimalik teistel keemiaettevõtetel kasutada lähtematerjalidena (s.h. generaatorgaas, petrotergaas, fenoolid jne.) - Kohtla-Järve piirkonnas on keemiaettevõtetele vajalik tugitaristu (s.h. Põlevkivi Kompetentsikeskus, laborid, inkubaator, inseneribürood, vedelkeemia transpordiettevõtted, spetsialiseerunud mehhaanikaettevõtted, jne.) - Seadusandlusega lubatud keskkonnamõju omavate ettevõtete rajamise võimalikkus, mis on tagatud üldplaneeringuga, mis rajatakse vastavasse keskkonda - Inimressursi olemasolu – Kohtla-Järve ja Jõhvi linnastus elab kokku ca 60 000 elanikku, kellest paljud omavad vastavat erialast haridust ja/või erialast töökogemust - Koolid sobiva kaadri koolitamiseks: TTÜ Virumaa Kolledž, Ida-Virumaa Kutseõppekeskus Kokkuvõtteks: SA IVTA seisukohast on keemiatööstuspargi järele turul tungiv nõudlus. Projekti realiseerimine Eestis on võimalik ainult Kohtla-Järvel. Tänu spetsialiseerumisele keemiasektorile ei konkureeri tööstuspark teiste parkidega Ida-Virumaal ega Eestis. Kohtla-Järve Keemiatööstuspargi rajamine ja uute klientide ländimine mõjutab oluliselt Eesti konkurentsivõimet, eksporti ning Ida-Virumaa tööhõivet, keskmise palga kasvu ja pidurdab väljarännet Kohtla-Järve linnast. Projekti realiseerimisel on ettevalmistatud 28 krunti, ning 5 aasta jooksul annab see vähemalt 200 uut töökohta. Keskmine brutopalgatase ca 1000 EUR/töötaja/kuus. Maksude laekumised uutelt töökohtadelt kokku ca 1,5 milj EUR aastas: Üksikisiku tulumaks ca 408 000 EUR aastas Sotsiaalmaks + töötuskindlustusmaks ca 840 000 EUR aastas Käibemaks ca 290 000 EUR aastas
Eeldatav tegevustes osalejate ring	SA Ida-Virumaa Tööstusalade Arendus; Kohtla-Järve Linnavalitsus; SA IVEK.

Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus³⁴	- Rajatud on taristu Kohtla-Järve Tööstuspargis - Kohtla-Järve tööstusparki teevad investeeringud ca 20 keemia- Või energiamahuka tootmisega ettevõtet - Ettevõtete poolt teostatud investeeringute maht on ca 120 milj. EUR - Lisandunud on 200 uut töökohta
Valmisolek tegevuste elluviimiseks³⁵	Kohtla-Järve Tööstuspargi maad on SA IVTA omandis, kehtestatud on detailplaneering, taristu eelprojekt ja tasuvusanalüüs valmivad märtsis 2015.a., SA IVTA on võimeline katma omafinantseeringu omavahenditest.

³⁴ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

³⁵ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJEKT³⁶

12. Järve tööstuspargi juurdepääsu renoveerimine (Ehitajate tn)

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Ehitajate tn rekonstrueerimise kulud kokku koos käibemaksuga - 2 090 tuhat eurot, sh: 1. Projekteerimis- ja ehituskulud (projekteerimine, geoloogilised uuringud, üldised ja ettevalmistustööd, sõidutee rekonstrueerimistööd koos tänavavalgustusega, jalg- ja jalgrattatee rekonstrueerimistööd, mahasõidud, haljastus ja liikluskorraldus) 2. Projekti ekspertiis. 3. Omanikujärelevalve teostamine.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Järve tööstuspargi Käva osa on tegutsevate ettevõtete ala, uute kruntide aktiivset pakkumist ei toimu – seega antud ala ei konkureeri rajatava Kohtla-Järve tööstuspargiga. Planeeritud töökohtade arvu suurendamine on seotud olemasolevate ettevõtete laiendamisega, ning vähesel määral uute lisamisega. Kuna Käva tööstusalal asub linna suurim tööandja VKG Grupp AS, uutest on oodatud eelkõige keemiatööstuse abitegevustega seotud ettevõtted, nt tootmisjäätmete kasutamise arendamine, masinate ja seadmete remont jpm. Käva osas on olemas hooned ning tootmishooned, mida renoveeritakse ning laiendatakse vastavalt ettevõtjate võimalustele. Pakutakse ka kontoriruumi. Tööstuspargi residentide sujuvama arengu tagamiseks tuleb tagada head ja ohutu liigipääsu alale. Rekonstrueerimata juurdepääsutee on selle tööstusala ainus kitsaskoht, seega projekti ettepanekus kirjeldatud tegevustega on täielikult tagatud lahenduse terviklikkus. Kohtla-Järve Ehitajate tn on Järve tööstusala liiklusarter ning on ainus Kohtla-Järvet ja Tartut ühendav tee. Samuti on Ehitajate tn Tallinn-Narva maanteelt Jõhvi-Tartu-Valga maanteeni Kohtla-Järve Uus-Tehase tänavat ja Järveküla teed läbiva transiidikoridori osa. Ehitajate tn kasutavad ka maakonna ja linna bussiliinid: nr 43 „Idla – Kohtla-Nõmme“, nr 114 „Jõhvi–Mäetaguse“ ja nr 15 „Kohtla-Järve – Sompa“, tänaval on 9 ühistranspordi peatust. Sõidutee läbib asumit mitteametliku nimega Käva, kus elavad ja töötavad enam kui 600 inimest ning antud objekti

³⁶ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	arendamine tagaks neile liiklusohutuse, samuti muudaks paremaks asumi miljöö. Ehitajate tänav on päästeteenistustele ainsaks ligipääsu võimaluseks valdade Mäetaguse, Kohtla ja Kohtla-Nõmme piirkondadesse ning sellisele tähtsale turismiobjektile nagu Kohtla Kaevandusmuuseum. See tee viib ka paljude linna elanike aiamaadeni, mis paiknevad Kohtla-Nõmmel. Järve tööstusala Käva osas asuvad u 35 erineva suuruse ja profiiliga ettevõtet: metallitööstus ja -tööd, mööblitööstus ja – valmistamine, ehitustööd, transport, plastmassitooted, elektri ja soojuse tootmine, laomajandus jm, mõned neist asetsevad vahetult piki Ehitajate tänavat. Selle sõidutee halb seisund on takistuseks ettevõtete potentsiaali arendamiseks. Kõik ettevõtjad kasutavad oma tegevuses autotransporti ning on huvitatud juurdepääsutee rekonstrueerimisest, mis tagaks neile takistuseta liikluse Tartu, Tallinna ja Peterburi suunas, aitaks maksimaalselt realiseerida ettevõtete ekspordipotentsiaali. Samuti paraneks transiitliikluse võimalus Tallinn-Narva maanteelt Tartu suunas. Ehitajate tänav kui liiklustee on tähtis objekt nii maakonna ja linna elanike igapäevases elus, kui ka kohalike ettevõtete arendamiseks. Ehitajate tänava seisund takistab täna normaalset era- ja ärielu arengut, tänava rekonstrueerimine on hädavajalik.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Tegevuste elluviija on Kohtla-Järve Linnavalitsus. MKM-i juhtumipõhine toetus 500,0 tuhat eurot. Kasusaajateks on Kohtla vald, Kohtla-Nõmme vald, AS VKG Oil, VKG Kaevandused OÜ, VKG Transport AS, VKG Energia OÜ, TNC Components OÜ, Elme Metall OÜ, Stako Diler OÜ, Avelors Pluss OÜ, Elvarem OÜ, Orvek OÜ, Novotrade Invest AS, TÜ Virumaa Aleks-Alla, OÜ Alledem jt kohalikud ettevõtjad.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus³⁷	Rekonstrueeritud on Järve tööstuspargi juurdepääsutee, piirkonna ettevõtjate arv on kasvanud, lisandunud on u 120 uut töökohta. Järve tööstuspargi Käva osa on tegutsevate ettevõtete ala, uute kruntide aktiivset pakkumist ei toimu. Planeeritud töökohtade arvu suurendamine on seotud pigem olemasolevate ettevõtete laiendamisega, ning vähesel määral uute lisamisega. Kuna Käva tööstusalal asub linna suurim tööandja VKG Grupp AS, uutest on oodatud eelkõige keemiatööstuse abitegevustega seotud ettevõtted, nt tootmisjäätmete kasutamise arendamine, masinate ja seadmete remont jpm.

³⁷ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	Rekonstrueerimata juurdepääsutee on selle tööstusala ainus kitsaskoht, seega projekti ettepanekus kirjeldatud tegevustega on täielikult tagatud lahenduse terviklikkus.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks³⁸	Kohtla-Järve linn on täielikult valmis tegevuste elluviimiseks: omafinantseeringu osa on planeeritud linna eelarves, koostatud on Ehitajate tn rekonstrueerimise projekteerimise tingimused, hetkel toimub hankemenetluse ettevalmistamine projekteerija leidmiseks. Kohtla-Järve linna arengukavast 2007-2018 (kehtestatud linnavolikogu 28.08.2014. a määrusega nr 38), link http://www.kohtla-jarve.ee/uploads/documents/keskkonnakaitse/arengukava.pdf väljavõtte: 3.7 ETTEVÕTLUS JA TÖÖSTUS Eesmärgid 4. eesmärk Kohtla-Järve tööstusala ümbersõidutee rekonstrueerimine suurtööstuse arendamiseks. (lk 89) Tegevuskava aastateks 2012-2018: Järve tööstusala Käva osa juurdepääsuteede rekonstrueerimine (lk 91)

³⁸ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAVAV OBJEKT³⁹**13. Toila jahisadama arendamine****ARENDAVAVA OBJEKTI KIRJELDUS**

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Toila vald on kulude hindamisel võtnud arvesse 2009. aastal läbiviidud riigihanget Toila jahisadama väljaarendamiseks ning arvestanud selle juures ehitushindade reaalse tõusuga. Toodud maksumused on orienteeruvad ning täpsustuvad peale riigihanke läbiviimist.	
	Kaikohtade rajamine	1 620 900,00
	Kairajatiste välisvõrgud (vesi ja kanalisatsioon, sadevesi, pilsivesi)	82 925,00
	Kairajatiste elektripaigaldised	98 135,00
	Kergliiklussild ligipääsu tagamiseks	298 040,00
	Kokku:	2 100 000,00
Arendatava objekti sotsiaalmajandusliku mõju ulatus	Toila jahisadama väljaarendamise sotsiaalmajanduslik mõju avaldub järgmistes aspektides: • lisandub aastaks 2020 täiendavalt kuni 11 töökohta, • suureneb piirkonna turismitulu - seda nii merelt kui maismaalt tulijate baasilt, • laieneb teenuskeskne majandus ning pakkumine, • avarduvad merelised tegevusvõimalused, sh paraneb merele ligipääs, • kinnistub kuurortpiirkonna tuntus ning paraneb maine. Toila sadam on väikesadamate võrgustiku väljaarendamise kontseptsioonist tulenevalt väga oluline sadam. Kontseptsioon rõhutab Ida-Virumaa sadamate väljaarendamise olulisust ning lõigu Purtse – Narva-Jõesuu väljaarendamist, kuhu vahepeale	

	jääb olulise peatumiskohana ka Toila. Toila sadama geograafiline paiknemine ning sadama vahetus läheduses pakutavate teenuste hulk viitab selgelt asjaolule, et nii täna kui tulevikus saab Toila sadam olema peamine väikesadam Ida-Virumaal ning atraktiivne peatumiskoht tervel Põhjarannikul.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Taotluse esitajaks on Toila Vallavalitsus , või vallavalitsuse hallatav asutus Toila Sadam . Projektijuht Mehis Luus, Toila Vallavalitsuse arendusnõunik ja Toila Sadam juhataja. Konsultandina kaasatakse MTÜ-d Eesti Väikesadamate Arenduskeskus
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁴⁰	Projekti väljundiks on jahisadam, milles on 50-75 kaikohta ning tagatud akvatooriumi sügavus 2,5 meetrit, vastates oma tingimuste ja teenustega täielikult külalissadamatele seatud kriteeriumitele. Peamised tulemused, mida Toila vald jahisadama arendamisel on: • paraneb rannäärse keskkonna kvaliteet ja puhkamistingimused • sadama arendamine loob võimalused piirkonda saabuvatel purjetajatel sadamas peatuda ja puhata • suureneb Toila valda külastavate turistide arv, läbi turistide arvu kasvu toimub omakorda majandustegevuse intensiivistumine / hetkel • uute turistide tulek piirkonda suurendab nii valla kui ka turismiteenuste pakkujate tulubaasi • paraneb piirkonna infrastruktuur • läbi majandusliku arengu hoogustumise kohaliku elanikkonna tööhõive suurenemine • suureneb sadamas pakutavate teenuste arv, sh kultuuriürituste toimumiste arv. Sadama arendamisega luuakse ka eeldused täiendavate majutus- ja toitlustuskohtade tekkeks Toila sadama territooriumil, kuna just toitlustus- ja majutusettevõtjate huvi jahisadama väljaarendamise vastu on suur.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁴¹	Toila vald esitas Toila jahisadama väljaarendamiseks EAS-ile projekttaotluse 2010. aastal, ning sai tol korral ka positiivse rahastamisotsuse. Väljaarendamiseni aga ei jõutud programmiliste (PKT) vahendite lõppemise tõttu. Jahisadama arendamisega seonduvalt on olemas kogu ehituslik põhiprojekt , viidud läbi riigihange (olemas <u>põhjendatud hinnanguline maksumus</u>), saadud kõik vajalikud kooskõlastused . Kuna ehituslik põhiprojekti koostamisest on üle 5 aasta möödas, siis enne taotluse esitamist tuleb see üle vaadata ning vajadusel viia vastavusse tänapäeva nõuetega, sh vajadusel teatud

⁴⁰

Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁴¹

Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

tegevustest loobuda ning võimalusel lisada. Uue ehitusloa taotlemine eeldab ka kõikide kooskõlastuste uuendamist.

Toila vald kavandab esitada projekttaotlus 2016. aasta II-pooles ning planeerib Toila jahisadama väljaarendamist aastatel 2017 – 2018.

Toila vald kavandab esitada projekttaotluse 2016. aasta II-pooles ning planeerib Toila jahisadama väljaarendamist aastatel 2017 – 2018.

2014. aastal väikesadamate väljaarendamise meetmest taotletud toetusega korrastatakse sadamas maksimaalselt 15 kaikohta, millest piisab maksimaalselt üheks aastaks ning seejärel tuleb hakata kaikohti juurde rajama. Väikesadamate meetmega laendatakse tänane kitsaskoht olemasoleva sadama baasil, kuid PKT programmi esitatud projektiidee sisaldab endas Pühajõe suudmeala paremkaldale uue jahisadama rajamist koos 50-75 kaikohaga. Sadama täieliku väljaarendamise olulisust rõhutas juba 2006. aastal koostatud TTA. 50-75 kaikohta on Toila sadama puhul optimaalne suurus ning põhjaranniku väikesadamate võrgustiku väljaarendamise järgselt ei teki kindlasti probleeme nende kaikohtade täitmisega.

ARENDAV OBJEKT⁴²

14. Alajõe jõekalda paadisadama väljaehitamine

Alajõe jõekaldale rajatav Alajõe sadam (vastavalt registris olevale kirjele).

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Planeeritakse luua uut infrastruktuuri Alajõe Vallas, mis tänase seisuga puudub. See toob vallale juurde uusi töökohti . See infrastruktuur võimaldab arendada kohalike ettevõtjaid, suurendada turismivoolu, aitab kaasa leida uusi töökohti. Planeeritakse ehitada sadamakai, slipi, parklad, kommunikatsioonid ja peale sadama väljaehitamist annab võimaluse ehitada sadamahoone, mis võiks osutada erinevaid teenuseid. Planeeritavad kulud. Kommunikatsioonid 20 000 eurot + Järelvalve ja hanke koostamine 17 000 eurot + Sadamakai, slip, parkla, süvendustööd, silla rekonstrueerimine, sissesõidukanali ehitamine 313 000 eurot= Kogu sadama ehitus 350 000 eur
Arendatava objekti	Alajõe vald on tähtis puhkepiirkond kõigele Ida-Virumaa külalistele ja elanikele. Suvisel ajal meie suvitajate ja turistide arv tõuseb kuni 3500 inimeseni. Kahjuks siinkohal puudub infrastruktuur, mis võimaldaks arendada ettevõtlust, luua uusi töökohti ja pakkuda

⁴² Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

sotsiaal- majandusliku mõju ulatus	turistidele teenuseid. Hetkel puudub vallas avalik sadam (sadamate registris on ainult kohana näidatud, kuid tegelikult teenuseid osutada ei suuda). olemasolevad kalandussadamad on eraomandis ning ei suuda teenindada piirkonna muid vajadusi. Sadamavõrgustik ja rannaelu taastamine on ainus variant kuidas meelitada inimesi ja anda ettevõtjatele võimalusi töökohtade loomiseks. Alajõe vald asub Peipsi järve ääres, mis on iseenesest suureks turismimagnetiks ning arendus siin haaraks koheselt naabervaldasid Iisaku ja Illuka tagades ka neile läbipääsu järvele. Tartu maakonna sadamavõrgustik on väljaehitatud ning Peipsi põhjakaldal puudulik taristu takistab nende arengut, kes on juba mitmeid kordi avaldanud soovi koostööd teha (näiteks Emajõe Lodjaselts lootis see aasta juba siia turiste vedada). Lülitades Ida-Viru väikesadamate võrgustikku võimendatakse kogu Peipsi turismi ja liikumist. Väikesadamate vajadus on lausa karjuv – mitmeid ettevõtjad takerduvad oma arenguga, kuna ei saa laiendada teenuseid Peipsi põhjakaldani – viimane sadam Tartu poolelt on Mustvee. Alajõe sadam on nagu ankur ja platvorm väike ettevõtjatele – kust saab eriteenuseid pakkuda, turundada ja suunata külalisi, samas kui tagada neile ohutu ja valvatud viibimist piirkonnas. Loob uusi töökohti, arendab turismi, sadam on munitsipaalomandis, mis võimaldab avalikult kasutada. Projektis on ette nähtud kohad, kus saab korraldada spordiüritusi, kalalaata ja muid üritusi.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Rajatav sadam jääb avalikuks kõigile huvilistele. Koostöös Tudulinna muuli ning Lohusuu väikesadamaga toetab otseselt Ida-Viru, Jõgeva ning Tartu turismi. Üritused ja äritegevust saavad osaleda kõik MTÜ-d, Osühingud, aktsaiseltsid, FIE-d
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁴³	Oodatav tulemus: luua uusi töökohti, osutada häid teenuseid turistidele. Meie eesmärk on taas tõsta piirkonna tugevust turismis ja soodustada ettevõtluse kohapealset arengut.
Valmisolek tegevuste	Oleme valmis alustama suvel 2016, detailplaneering ja projekt on juba alustatud ning saab valmis talvel 2016.

⁴³ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

elluviimiseks⁴⁴

⁴⁴ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJECT⁴⁵

15. Valaste joa trepistiku ja matka – õpperaja rajamine

ARENDAVA OBJECTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Valaste joa vaateplatvorm ja teenindav kompleks valmis 1999.a. Olude sunnil jäi tollasest projektist välja inimeste pääsu võimaldamine klindilt mereni. Antud projekti eesmärgiks on inimeste pääsu võimaldamine klindilt alla, vaatluskohtadega matkaraja kujundamine läbi loodusmetsa mereni ja Ontika trepiketest ülesse klindile tagasi. Teekonna pikkus ligikaudu 1,5 km. Inimesed laskuvad olemasolevast keerdtreppi mööda vaateplatvormi kõrgusele, kust liigutakse klindi alla 15 meetrit ida poole järgmisele astangule rajatavale pinnasele toetuvale keerdtrepile. Keerdtrepp laskub 4 meetrit ja võimaldab inimesed juhtida lääne poole 15 meetrit mööda tasapinda. Teine sirge suunaline trepp võimaldab laskuda 6 meetrit ja ületada viimase astangu. Edasine matkarada kulgeb mere poole ja loodusesse sobitatud purre võimaldab ületada oja ja suunduda mere poole. Maapinnal kulgev jalakäigurada kaetakse hakkepuiduga või kohati vabas vormis paeplaatidega, survealise põhjavee tsoonis kõrgele tõstetud laudteena.

Mereäärne sild on analoogne üleval oleva puitsillaga. Õpperaja äärde paigaldatakse infotendid, mis tutvustavad seal kasvavaid taimekooslusi ja kaitsealuseid liike. Õpperajale tuleb 4 laiendatud peatuskohta, kus giidid saavad matkajatele ümbritsevast pikemalt rääkida.

Arendatava objekti kulud:

1. Tööjooniste koostamine- 15000 €
2. Ehitustööd – 315 000 €
3. Järelvalvekulud – 10 000 €

⁴⁵ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	4. Teavituskulud- 10 000 € Kokku projekti maksumus – 350 000 €
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Kohtla valla olulisemaks väärtuseks on looduskeskkond oma vaatamisväärsuste ja kontrastidega. Vallal on pikk merepiir koos ilusama ja kõrgeima pankrannikuga. Just ranniku piirkond Saka- Ontika- Toila teest põhjapoolne ala on väärtuslik loodus – ja puhkepiirkond, mis oma unikaalse loodusega on oluline sihtpunkt nii loodusteadlastele kui sise- ja välisturistidele. Ontika pankranniku matkarada on üks lüli Euroopa Rändurite Assotsiatsiooni poolt kavandatud rahvusvahelisest jalgsimatkarajast E-9. Projekti elluviimise tulemusena muudetakse matkarada veelgi atraktiivsemaks. Projekti eesmärk ei ole majandusliku kasumi teenimine, kuid kaudselt mõjutab turistide arvu suurenemine pankrannikul paiknevate toitlustus –ja majutusasutuste tegevust. Avatus merele suurendab trepistiku aktiivset kasutamist elanike, puhkajate ja kalurite poolt. Väärtustab Valaste juga kui turismiobjekti veelgi. Tõstab pankranniku piirkonna atraktiivsust ja elukeskkonda, ning selle tulemusena on ettevõtjad valmis investeerima piirkonna arengutesse. Tekivad uued töökohad ja teenuste kvaliteet muutub paremaks. Valaste joa lähipiirkonnas on kinnitatud Kohtla valla volikogu poolt detailplaneering elamute ehituseks. Piirkonna areng kiirendab ehituskruntide müümist. Pankranniku piirkonna areng väärtustab Valaste küla elukeskkonda.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Projekti elluviijaks on Kohtla vald, kelle munitsipaalomandis on Valaste külas Kose maaüksus (katastritunnus 32001: 002: 0114) asuv vaateplatvorm koos maaga . Kootööpartner on Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK), kelle haldusalas on Ontika maastikukaitseala 1 (katastritunnus 32001: 002: 0169) Koostööpartner on MTÜ Kirde- Eesti Puhkerajad, kellel on Kohtla Vallavalitsusega Valaste külas Kotka maaüksusega rendi- ja avaliku kasutamise leping.
Eeldatavad väljundid ja	Valaste joa atraktiivsuse suurendamiseks on joa vahetusse lähedusse rajatud kohvik, hostel ja parkimisplats ning heakorrastatud kaldapealne. Heakorratööde käigus kaeti asfaldiga ka joani jõudmiseks vajalik lõik Saka- Ontika- Toila teest

oodatav tulemus ⁴⁶	(nr. 13133) 10 hektari suurusel alal asub puhkeküla, mille juurde kuulub suure kiigega lõkkeplats. Kämpingud ja puhkemaja mahutab kokku 40 inimest. Valaste joa trepistiku ja matka-õpperaja rajamisega kasvab külastajate arv. Ainuüksi inimeste pääsu võimaldamine klindilt alla mereni tõstab inimeste huvi. Senini Valaste joal see võimalus puudus. Õppe- matkaraja ehitamine meelitab kohale rohkem loodushuvilisi. Kavandatud matka-õpperada jääb kogu ulatuses Pangametsa loodusalale. Positiivne on, metsas jalutamine saab toimuma mööda selleks rajatud laudteed, mis hoiab ära tallamiskoormuse tõusu. Omavalitsuse ülesandeks on tagada õpilastele tingimused loodushariduse andmiseks. Õppe-matkaraja valmimine võimaldab korraldada ekskursioone gruppidele ja loodushuvilistele ning õpilastele giidide juhendamisel. Uute turistide huviga Valaste kohviku ja puhkemaja külastavus suureneb. Lisanduvad uued töökohad giidide näol. Kohtla valla üldplaneeringu järgi kulgeb piki rannikut rahvusvahelise rannikuraja E9 Saka- Ontika matka- ja õpperaja osa. Seega, õppe-matkaraja välja ehitamine on üldplaneeringu järgne tegevus. Ehituskäigus rajatakse keerdtrepp kõrgusega 4 meetrit, sild-vaateplatvorm üle oja pikkusega 15 meetrit, sirge-trepp kõrgusega 6 meetrit, Ontika trepistik metall- puit konstruktsioonil ligikaudu kuni 50 meetrit, pinnaseteed kombineeritud paeplaadiga ja hakkepuiduga kuni 75 meetrit, tõstetud laudisteed kuni 75 meetrit ja 4 laiendatud peatuskohta. Projekti valmimisega luuakse töökohti kuni 5 (matkajuht- giid, toitlustus, koristus), hooajalisi töökohti kuni 8. Otsest kasu saavad Valaste joa jalamil paiknev kohvik, hostel, ja puhkemajad. Kaudset kasu saavad pankrannikul paiknevad turismiettevõtjad ja neid on kokku 6. Täiendav kasu on kogu Ida-Virumaa turismiettevõtetele, kuna objekt ei ole kohaliku või maakondliku tähtsusega vaid on juba rahvusvahelise uudisekünnise ületanud oma talvise härmatiserüüga. Antud objekt on vabariikliku tähtsusega turismiobjekt.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks ⁴⁷	Valminud on Valaste joa trepistiku ja matkaraja eskiisprojekt. Tööde tellija: MTÜ Kirde- Eesti Puhkerajad Tööde teostaja: AS Kommunaalprojekt Valminud on Ontika- Valaste õppe- matkaraja ehitamise keskkonnamõju eelhindang

⁴⁶ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁴⁷ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

Tööde tellija: Kohtla Vallavalitsus

Tööde teostaja: OÜ Hendrikson & Ko

Keskkonnaministeeriumi algatusel valmib Ontika maastikukaitseala uus kaitsekorralduskava (tähtaeg mai 2016).

Kohtla Vallavalitsus koostöös MTÜ Kirde- Eesti puhkerajad ja RMK Ida- Viru metskond tagavad oma- ja kaasfinantseeringu projekte.

Kohtla Vallavalitsus koostöös MTÜ Kirde- Eesti puhkerajad ja RMK Ida- Viru metskond tagavad oma- ja kaasfinantseeringu projekte. Kohtla Vallavalitsus tellis 2010 aastal osaühingult Geoengineering geotehnilise hinnangu ning soovitused erosiooniprotsesside peatamiseks ja vaateplatvormi säilitamiseks. Laekus kolm varianti. Kõige mõistlikum ja vastuvõetavam oli olemasoleva platvormi demonteerimine. Teised variandid olid ebalooslikult kulukad ja ei garanteerinud platvormi säilimist. Valaste joa trepistiku ja matka-õpperaja rajamisel soovime ka vaateplatvormi demonteerimistööd teostada.

Kui rajati vaateplatvorm, siis esimesel aastal loenduse tulemusena oli külastajaid ligikaudu 32000 inimest aastas. Hiljem ei ole loendusi tehtud. Projekti tulemusena külastajate arv kindlasti suureneb, sest huvi klindialuse pangametsa vastu on suur. Õppe-matkaraja valmimine võimaldab korraldada tasulisi ekskursioone gruppidele ja loodushuvilistele, millest tasutatakse giidide töötasu. Teeme koostööd MTÜ Kirde-Eesti Puhkerajad matkaraja haldamisega ja MTÜ Alutaguse Matkaklubiga, kellel on oskus ja teave.

Kohtla valla arengukava 2014-2024 vastu võetud 08.10.2014 määrusega

nr.14 <http://www.kohtlavv.ee/index.php/arengukavad> kajastab punktis 5.1 oluliste investeerimisideede loendil lk. 13

Valaste matka-õpperaja rajamist.

Kohtla Vallavalitsus on valmis projekti teostama aastatel 2016- 2019.

ARENDAV OBJECT⁴⁸

16. Turismiinfrastruktuuri arendamine Peipsi põhjarannikul

ARENDAVA OBJECTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Parklad – 4 parklat ca 2250 m²

1. Kauksi külla rajatakse uus 1200 m² suurune parkla, ca 80 sõidutale, kuna olemasolev parkla on suvisel puhkeperioodil ülekoormatud.

Planeeritav kulu: 160 000 eurot

2. Lohusuisse rajatakse 9 autot mahutav parkla slipi juurde, suurusega ca 120 m² ja 330 m² suurune parkla paadisilla juurde.

Planeeritav kulu: 65 000 eurot

3. Rannapungerjale rajatakse 600 m² suurune parkla ca 50 autole.

Planeeritav kulu: 200 000 eurot

Kergliiklusteed – ca 14 km

1. Alajõe külas planeeritakse ehitada kergliiklustee alates kaupluse "Nord " liikudes edasi Karjamaa küla poole kuni puhkekeskuseni "Suvi". Planeeritava tee pikkus on 3,75 km. Praeguse seisuga puudub Alajõe vallas ühendus külade vahel ja see on meie elanikele väga oluline. Uus teelõik ühendaks kauplust, puhkebaasi ja planeeritavat parklat üheks, puhke ja turismi struktuuriks. Kergliiklusteede kavandamine on oluline keskkonnasõbraliku ja loodust hoidva liikumisviisi soodustamiseks, mis aitab vähendada autoliiklust ja sellega kaasnevaid negatiivseid mõjusid ning samas aitab kaasa

⁴⁸ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

tervislike eluviisidele.

Planeeritav kulu: 400 000 eurot

2. Kuru külast planeeritakse rajada kergliiklustee alates Alajõe valla piirist Kauksi – Vasknarva T13111 riigimaantee äärde, edasi mööda Kauksi – Kuru T13153 teeäärt pidi Kauksi avaliku rannani ja sealt edasi mööda Kauksi - Kuru T13153 teeäärt pidi kuni Kauksi bussipeatuseni ning sealt edasi Jõhvi-Tartu-Valga T3 maantee äärest kuni Tudulinna valla piirini. Planeeritava tee pikkus on ca 6,70 km. Tänase seisuga on jalakäijatel puhkepiirkonnas äärmiselt ohtlik liigelda, eriti teelõigul, mis viib Kauksi bussipeatusest randa, ca 800 m. Uus teelõik ühendaks Kuru ja Kauksi küla Rannapungerja külaga üheks puhke- ja turismistruktuuriks. Kergliiklustee võimaldaks liikuda puhkajatel ja kohalikul kogukonnal ohutult nii jalgsi kui jalgrattaga, vms. kergliiklusvahendiga. Rajatav tee on oluline keskkonnasõbraliku ja loodust hoidva liikumisviisi soodustamiseks, mis aitab vähendada autoliiklust ja sellega kaasnevaid negatiivseid mõjusid ning samas aitab kaasa tervislikele eluviisidele.

Planeeritav kulu: 700 000 eurot

3. Rannapungerjale ehitatakse välja kaks kergliiklusteed – esimene kergliiklustee rajatakse tuletornini ja teine teelõik ehitatakse Iisaku valla piirini, et ühineda Kauksi poolt tuleva kergliiklusteega, pikkusega ca 2,8 km. Praeguse seisuga puudub Tudulinna vallas Rannapungerja küla ja Kauksi avaliku ranna vahel kergliiklustee, mis oleks meie elanike ja puhkajate jaoks väga oluline.

Planeeritav kulu: 400 000 eurot

4. Lohusuu alevikus rajatakse kergliiklustee Jõhvi-Tartu-Valga maanteelt Avijõeni (planeeritud slipini) ca 130 m ja teine kergliiklustee slipist paadisillani ca 50 m.

Lohusuu alevikus puudub praegu mootorsõidukiga ligipääsetav avalik juurdepääs Peipsi järvele, mis võimaldaks veesõidukite randumist ja sildumist.

Planeeritud juurdepääsutee rajamisega luuakse nii kohalikele kaluritele kui ka kõigile harrastuskaluritele ja puhkajatele võimalused Peipsi järvele pääsemiseks.

Planeeritav kulu: 75 000 eurot

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Turismiinfrastruktuuri arendamine Peipsi põhjarannikul soodustab demograafilise ja majandusliku olukorra paranemist, suureneb turismivoog, tekkivad uued ettevõtted, areneb välja turismiteenuse pakkumine, areneb kohaliku toidu pakkumine ja erinevate tugiteenuste osutamine
Eeldatav tegevustes osalejate ring	ALAJÕE VALD IISAKU VALD – PROJEKTI EESTVEDAJA LOHUSUU VALD TUDULINNA VALD RIIGIMETSA MAJANDAMISE KESKUS ETTEVÕTJAD MTÜ-d
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁴⁹	Alajõe valda on rajatud 3,75 km kõvakattega kergliiklusteed, mis ühendab Alajõe küla Karjamaa külaga, kus suviti on palju puhkajaid ja liiklus intensiivne. Piirkond muutub keskkonnasõbralikumaks ja väheneb liiklusohutus. Iisaku valda rajatud on 6,70 km kõvakattega kergliiklusteed Alajõe valla piirist kuni Tudulinna valla piirini, kus suviti on palju puhkajaid ja liiklus intensiivne. Piirkond muutub keskkonnasõbralikumaks ja väheneb liiklusohutus. Rajatud on 1200 m² suurune parkla, mis võimaldab ca 80 autokohta. Parkla valmimisega väheneb tunduvalt teepeenral parkivate autode arv ja liiklus muutub turvalisemaks. Lohusuu valda on rajatud 180 m kõvakattega juurdepääsuteed Jõhvi-Tartu-Valga maanteelt Avijõeni, rajatud on kaks

⁴⁹ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	kõvakattega parklat. Avalikult kasutatavale puhkealale juurdepääsutee ja parklate rajamisega suureneb kohalike kalurite ja turismiettevõtjate ettevõtlusaktiivsus. Peipsi järvega seonduvate teenuste mitmekesistamine. Puhkealale rajatav parkla võimaldab ühtlasi autokaravanide vastuvõttu. Kuna Lohusuu alevikus peatuvate turistide hulk puhkeala väljaarendamise korral eeldatavalt suureneb, siis suurendab see eeldatavalt ka kohalike elanike ettevõtlusaktiivsust (võimalus toitlustusettevõtte loomiseks, kus saaksid tööd kohalikud inimesed, ettevõtjatel tekib võimalus rentida paate, põllumajandussaaduste kasvatajatel ja müüjatel ning kalamüüjatel tekib võimalus realiseerida oma kaupa jne) Tudulinna valda on rajatud ca 2,8 km kõvakattega kergliiklusteed Jõhvi-Tartu-Valga maantee T3 äärde Rannapungerja jõest kuni Iisaku valla piirini, kus suviti on palju puhkajaid ja liiklus väga intensiivne. Rajatud on kergliiklustee avalikult kasutatavale puhkealale, tuletorni juurde, kus toimub suviti palju üritusi ja kontserte. Rajatud on ca 600 m² suurune parkla, ca 50 autole. Koostöös nelja vallaga on välja töötatud ühtne ning ühtselt kujundatud ja paigaldatud reklaam ja suunavad viidad, mis edastavad selget ja arusaadavat informatsiooni pakutavate teenuste või olemasoleva infrastruktuuri osas – nt parkla, autokaravani parkla, majutus, toitlustus, matkarada jne., puhkefunktsiooni kandvatele aladele ja objektidele tagatakse juurdepääs, suuremad puhkealad varustatakse parklate, välikäimlate ja infotahvitega, infotahvliitel tehakse kättesaadavaks informatsioon puhkeala kasutamise reeglitest, ööbimis- ja telkimiskohtadest jne. Uute otseste töökohtade arv - 0, loodud kaudsed töökohad – ca 50 (uued ja arenevad majutuskohad ja teenindusettevõtted piirkonnas ja eraettevõtlus).
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁵⁰	Maakonnaplaneeringus Iisaku, Alajõe, Tudulinna ja Lohusuu valdade Peipsi järve äärse ranna-ala üldplaneeringud, mille eesmärgiks on arendada nende valdade Peipsi järve äärse ranna-ala ligikaudu 50 km pikkusest ja 3 km laiusest alast välja ühtne atraktiivne Peipsi põhjaranniku puhkeala. Keskkonnamõju strateegiline hindamine Kauksi ranna-ala turismitoodete väljaarendamise teostatavus- ja tasuvusanalüüs

⁵⁰ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

	Vallad on nõus panustama 300 000 eurot
--	--

ARENDAV OBJEKT⁵¹

17. Virumaa väikesadamate teenuse taseme tagamine ning ühine turundamine

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Projekti eesmärgiks on Virumaa väikesadamate koondamine esindusorganisatsiooni, läbi mille töötada välja ning kokku leppida teenusstandard (miinimumtaseme, mille poole püüda) ning selle edukas rakendamine, sh turundamine nii Eestis, Soomes kui Venemaal. Projekti tegevustega seonduvad kulud näevad orienteeruvalt välja järgmised:

- Virumaa väikesadamate ühise teenuste paketi väljatöötamine 15 000,00 eurot – kuna kõik osalevad sadamad taotleavad külalissadama statuuti, siis seoses sellega on kirjeldatud erinevad kriteeriumid, millele sadam ja seal pakutavad teenused peavad vastama vastavalt standardile ning lisaks veel ühisele kokkuleppele. Virumaa Väikesadamate Ühendus läheb sellest kirjeldusest natukene kaugemale ning loob oma veelgi kõrgematele tingimustele vastava standardi, et pakkuda Virumaal väga head teenust. Lisaks 2 õppereisi (Euroopa Liidu piires) tutvumaks heade sadamatega seotud näidetega;

- teenusstandardi rakendamine 183 000,00 eurot – ühtse visuaali ja brändi väljatöötamine, ühtsete elektrooniliste lahenduste kasutuselevõtt sadamakasutajate registreerimiseks ja info edastamiseks, MTÜga liitunud sadamateenuste ühtlustamine ja investeeringud tehnilisse infrastruktuuri. Investeeringuid vajatakse sadamaalade heakorrastamiseks, puhkealade, sh mänguväljakute rajamiseks, raadioside võimekuse tagamiseks, kairajatiste osaliseks parandamiseks, sh reisijateveoks ettevalmistamiseks, digitaalsete infotahvlite ja -viitade paigaldamiseks, sh sadama olemasolule viitavate liiklusmärkide (infomärkide) paigaldamiseks. Investeeringuid vajatakse sadamaalade heakorrastamiseks (olemasolevate haljasalade heakorrastamine ning uute loomine igas projektiga kaasatavas sadamas), puhkealade (sh mänguväljakud), raadioside võimekuse tagamiseks, kairajatiste osaliseks parandamiseks, sh reisijateveoks ettevalmistamiseks, digitaalsete infotahvlite ja -viitade paigaldamiseks, sh sadama olemasolule viitavate liiklusmärkide (infomärkide) paigaldamiseks. Toodud investeeringuid vajavad kõik projektiga seotud osapooled: Purtse, Toila, Narva-Jõesuu ja Narva). Täpsem investeeringute kirjeldus selgineb peale teenuspaketi väljatöötamist, misjärel hinnatakse olemasolevaid sadamaid ning kirjeldatakse teenuspaketiga vastavusse viimiseks vajaminevad investeeringud.

- turundustegevused 17 000,00 eurot – turundustegevused Eestis, Soomes ja Venemaal. Turundusüritused kolme sihtriigi suurematel

	merendusega seotud üritustel – peamiselt regattidel ja merepäevadel, mida külastab otsene Virumaa Väikesadamate Ühenduse sadamaid huvitav sihtgrupp. Teenuspaketi all peetakse silmas nelja Ida-Virumaa väikesadamate poolt pakutavate toodete ja teenuste ühtlustamist, mis kindlasti enamal määral ühtivad MKMi soovitusliku külalissadamale omistatud standardiga, kuid on lisatud juurde Ida-Viru spetsiifilisust ning vormistatud neli (või 5) sadamat ühtse tootena. Ühise teenuse taseme tagamine on oluline, et ida-Viru mereranniku saaks lülituda väikelaevade infomaterjali ehk mereturistid peavad teadma, et siin navigeerimine, randumine ja puhkamine on ohutu ning on tagatud kindel kvaliteet. Teenuspakett sisaldab ka muid tegevusi, mis otseselt sadamateenustega ei seostu, kuid toetavad seda, mistõttu oleme seisukohal, et sedasorti ühtsetel alustel tegutsemine on kordades efektiivsem, kui eraldi. Seda enam, et Ida-Viru sadamad on tupikseisus Soome lahe idaosa suletuse tõttu. Lõppetulemuseks on soov, et Virumaa sadamate juhtimine toimiks koordineeritult. Hea näitena saab võtta kõrvale bränd SL Marinas.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Peamine sotsiaalmajanduslik mõju saavutatakse läbi mere- ja maismaaturistide arvu kasvu, sh suureneb teenuspõhiste ettevõtjate tulu ning piirkonna atraktiivsus. Samuti suureneb tänu nõudluse kasvule teenusepakujate arv ning paraneb teenuste kvaliteet.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Taotlejaks on MTÜ Virumaa Väikesadamate Ühendus, registrikood 80380502. Projekti kasusaajates on kõik Ida-Virumaa väikesadamad (Purtse, Toila, Narva-Jõesuu, Narva), mis tegelevad mereturismi arendamisega. Nimekirja lisandub veel Sillamäe väikesadam, mille rajamise ettevalmistustööd on käesoleval hetkel käimas. Projektperioodi lõpuks soovitakse kaasata ka Lääne-Virumaa sadamaid (Eisma, Vergi, Võsu, Käsmu, Viinistu). Vajadusel kaasatakse Eesti Väikesadamate Arenduskeskus MTÜ-d ja Hoia Eesti Merd MTÜ-d konsultatsioonideks.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁵²	Projekti eeldatavaks väljundiks on toimub Virumaa väikesadamate võrgustik, mis pakub ühtsetele teenusstandarditele vastavaid teenuseid, mis on mereturistidele kasutajasõbralikud ning hästi tuntud. Projekti oodatud tulemuseks on ühendusse kuuluvate sadamate arvu suurenemine; tagatud on ühenduse jätkusuutlikkus, sh loodud 1 töökoht võrgustiku haldamiseks ja edasiarendamiseks; mereturistide arvu suurendamine kuni 750 külalisluseni; sadamates korraldatavate regulaarürituste arv on suurenenud kuni 15 ürituseni; turundusürituste arv Eestis, Soomes ja Venemaal. Virumaa sadamate senisest jõulisem turundamine on oluline, kuna piirkond vajab senisest enam tähelepanu just meresõiduharjumuse puudumise tõttu. Virumaa sadamad on seni olnud tupiksteeks, mida purjetajad jt meresõitjad ei taha ette võtta ning lahendusteks on senisest oluliselt jõulisem turundustöö.
Valmisolek tegevuste	MTÜ Virumaa Väikesadamate Ühendus ühendab Purtse, Toila, Narva-Jõesuu ja Narva sadamat. Kõik osapooled on kinnitanud valmisolekut ühiselt Virumaa sadamaid arendama, sh ühtlustama sadamates pakutavaid teenuseid ning tegeleda ühise turundamisega

elluviimiseks⁵³

nii Eesti kui välismaal.

Projektaotluse esitamise hetkel täpsustatakse kõikide huvitatud osapooltega projektiga seotud tegevusi, misjärel asutakse neid ellu viima. Projekti omafinantseering kaetakse kõikide kasusaajate poolt võrdselt.

ARENDAV OBJEKT⁵⁴

18. Kiviõli linna keskuse rekonstrueerimine

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Objekti kulud :

- olemasolevate ehitusprojektide (tööprojekti staadiumis aastast 2012) üle vaatamine, vajadusel aktualiseerimine ca 6000 eur
- täiendavate osade juurde projekteerimine ca 8000 eur
- ehitusprojektide ekspertiisi tegemise kulud ca 2000 eur
- ehitusperioodi omanikujärelevalve kulud ca 9000 eur
- rekonstrueerimisprojektide realiseerimine, sisaldab kõiki vajaminevaid kommunikatsioone tulenevalt olemasolevast olukorrast ja tööprojektist, samuti väikeehitisi – linnamööblit ja haljastust ca 1 411 000 eur
- muud vajalikud ja möödapääsmatud ettevalmistusega seotud kulud 3000 eur
- Projektijuhtimine ja üldkulud jäävad taotleja kanda. Käibemaks on abikõlblike kulude hulgas, kuna Kiviõli Linnavalitsus ei ole käibemaksukohustuslane.
- Kogukulud 1 440 000 EUR, sellest toetus kuni 85% ehk 1 224 000 EUR.

Omafinantseering 216 000 EUR

Arendatava objekti

Kuna selle projekti eesmärgiks on muuta Kiviõli keskuse rekonstrueerimise kaudu linnaruum atraktiivsemaks ning pakkuda

⁵⁴ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

sotsiaal- majandusliku mõju ulatus	uusi võimalusi ettevõtluse arenemiseks näeme ka suurt sotsiaalmajanduslikku mõju. Projekti eesmärgidena võib välja tuua 2 erinevat aga samas ka omavahel tihedalt seotud eesmärki : atraktiivsem kohalik ettevõtluskeskkond (uuenenud keskuse vahetus läheduses olevad ettevõtted avavad hābenemata oma ukseid peatānava vōi –vāljaku poole ja saavad parema vōimaluse oma āri edendamiseks, tehakse korda oma fassaadid ja korrastatakse vālisilmet. Tekivad ka uued ettevōtted - on algatatud ja kehtestatud mitmed detailplaneeringud - hostel, autoteenindus ja pesula, Riigi Kinnisvara AS rajatav uus administratiivhoone, varuks on mitmed vabad krundid sihtotstarbega teenindus- vōi kaubandus-, majutus-, bōroohonete maa-alad; on māāratud perspektiivsed ũldkasutatavad - ja elamumaaad). Atraktiivsemaks muutub linnaruum, linna kōlaline satub kohe uuenenud keskusesse ning linna saabujale tekivad siin esimesed emotsioonid ja aramus linnast ũldiselt, peale rekonstrueerimist saab rohkem ja senisest palju turvalisemalt liikuda ka jalgratastel ning jalgsi. Mōju ulatuse sisustamiseks tāpsema analũusiga ja arvnāitajatega tuleb teostada eraldi mōju analũus.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Taotluse esitaja on Kiviōli Linnavalitsus Lisan siia viite Kiviōli linna arengukavale 2010-2020, mis asub riigi teatajas : https://www.riigiteataja.ee Vaadata tuleb AK lisa 1. Kiviōli arengukava 2010-2020 investeringute kava aastateks 2015-2020. Seal on vālja toodud investeerimistegevused, mis haakuvad otseselt vōi kaudselt kāesoleva projektiga kavandatud ideedega. Tegevus 10 – linnakeskuse avalike spordivāljakute ja mānguvāljakute rajamine Tegevus 25 – linna vāljaku ehitamine koos promenaadi rajamisega
Eeldatavad vāljundid ja oodatav tulemus⁵⁵	Kiviōli linna keskus on rekonstrueeritud ja linnaruum on muutunud atraktiivsemaks Alates Viru tānavast liigub sujuvalt jalakāijate voog Pōllu tānavat mōōda, mis rekonstrueerimisega muudetakse ainult jalakāijatele kasutamiseks ning edasipāāsuks linnavāljakule. Linnavāljakule rajatakse kompaktne keskus istumis- ja liikumisalaga, veesilmaga, jōulukuuse alaga, sinna saab projekti koosseisus ette valmistatud avatud turu asukoht ja linnavāljakult suundub promenaad edasi ōunapuuparki. Ōunapuuparkide alast, mis on Kiviōli linna ajalooline ja tuntud osa,

⁵⁵ Nāiteks maja on valmis, piirkonna ettevōtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi tōōkohti (sh lisandvārtusega tōōkohti) jne.

	saab puhke- ja virgestusala koos vabaõhulavaga ning erinevate liikumisvõimalustega. Projekti piirkonda jäävad tänasel päeval (2015) 26 ettevõtet kuni 490 töökohaga. Arvestame, et peale projekti lõppu on välja arendatud ka planeeritavad uued ettevõtted (olemas detailplaneeringud) Viru tn ääres ja keskväljaku vahetus läheduses. Tänu ühendusvõimalusele jalg- ja rattatee kujul saavad potentsiaalsed töövõtjad liikuda turvaliselt ettevõtlusaladele. Lisanduvad töökohad ning aastaks 2020 näeme ette kuni 36 tööandjat kuni 555 töökohaga. Siia ei ole veel arvestatud ettevõtlusaladele loodavaid ettevõtteid ning töökohti, sest otseselt linn ei saa seda reguleerida. Kui aga realiseerub ka SA IVTA esitatud taotlus samasse PKT meetmesse (Kiviõli Ettevõtlusala 25ha taristu rajamine) on tulenevalt nende projektist loodavate uute töökohtade arv kuni 200 (6 ettevõtet). Sama meetme raames kavandatakse tegevusi ka teise suure avaliku kasutusega objekti poolt – Kiviõli seikluskeskuse pereturismi atraksioonid, mis realiseerudes näevad ette samuti laienemist, kuni 20 uue töökoha tekkimist. Ka need inimesed peavad kusagil oma töökohale ligi pääsema. Seega kokkuvõtlikult on käesoleva projekti realiseerumine komplekselt teise kolme Kiviõli territooriumil kavandatava projektiga (Kiviõli keskuse ühendustee loomine, Kiviõli Ettevõtlusalade taristu ja Kiviõli Seiklusturismikeskuse pereatraksioonid) ideaalne kasulava uutele ettevõtetele ning ligi 300-le uutele töökohtadele.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁵⁶	Olemas on Kiviõli linna keskväljaku tehniline projekt, projekterija Tinter-Projekt OÜ, töö nr 59-11-TP, juuni 2012. Kõik rekonstrueeritavad alad on Kiviõli linna omandis. Algatatud on õunapuuparkide ala ja promenaadi detailplaneering, et kujundada sinna puhke- ja virgestusala. Kuna projekteerimisest on möödas ca 3 aastat, tuleb tööprojektid üle vaadata ning vajadusel aktualiseerida. Juurde tuleb tellida õunapuuparkide ja promenaadi detailplaneeringu kohased ehitusprojektid. Seejärel tuleb teha projektide ekspertiisid, korraldada vajalikud ehitus- ning järelevalve teenuse hanked. Kiviõli linn on valmis panustama maksimaalselt. Selle projekti realiseerumist on oodatud mitu aastat, oleme teinud pingutusi, et oma eelarvest see vajaminev investeering leida. Kahjuks ei ole see õnnestunud ning ka eelarvestrateegia ei võimalda lähiaastatel sellist investeeringut oma vahenditest teha ega ka 100%-liselt laenu arvelt. Küll aga lubab eelarvestrateegia võtta investeerimislaenu suuremahuliste projektide omaosaluse katteks ning Kiviõli linnal on

⁵⁶ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

	laenuvõimekus päris hea. Oleme olnud suhteliselt konservatiivsed selles osas.
--	--

Linnaväljaku ala on samuti juba mitmete aastate vältel läbi mõeldud, kogukonnaga selgeks räägitud ja seda kinnitab kehtiv üldplaneering. Kõigi osapooltega on projektid kooskõlastatud.

ARENDAVAV OBJEKT⁵⁷**19. Kiviõli keskuse, seiklusturismi keskuse ning ettevõtlusalade vahelise ühenduse loomine****ARENDAVAVA OBJEKTI KIRJELDUS**

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Objekti kulud : • Ehituslik projekteerimine ca 5000 eur • ehitusprojekti ekspertiisi tegemise kulud ca 2000 eur • ehitusperioodi omanikujärelevalve kulud ca 3000 eur • ehitusprojekti realiseerimine, sisaldab kõiki vajaminevaid kommunikatsioone tulenevalt olemasolevast olukorrast ja tööprojektist, samuti väikeehitisi – linnamööblit ja haljastust ca 248 000 eur Projektijuhtimine ja üldkulud jäävad taotleja kanda. Käibemaks on abikõlbulike kulude hulgas, kuna Kiviõli Linnavalitsus ei ole käibemaksukohustuslane. • muud vajalikud ja möödapääsmatud ettevalmistusega seotud kulud 2000 eur • Kogukulud 260 000 EUR, sellest toetus kuni 85% ehk 221 000 EUR. Omafinantseering 39 000 EUR
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju	Selle projekti peamiseks eesmärgiks on rajada ca 1,5 km pikkune jalg- ja jalgrattatee (promenaad) kuni SA Kiviõli Seiklusturismi Keskuseni. Promenaadi ehituse realiseerimise kaudu tagatakse ligipääsu staadioni, bussipeatuse, ettevõtlusala ning seikluskeskuse vahel. Lisaks muutub ka linnaruum atraktiivsemaks ning saame rajada ühendustee, milles näeme võimalusi ettevõtluse

⁵⁷ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

ulatus	arenemiseks ja samas ka suurt sotsiaalmajanduslikku mõju. Uue promenaadi kaudu saavad seikluskeskuses viibivad turistid jalutada Kiviõli linna keskusesse, milleks neil varasemalt võimalus puudus. Inimesed saavad jõuda lihtsamini seikluskeskusesse, kuhu hetkel pääseb ainult autoga. See kindlasti elavdab kohalikku ettevõtlust, kohvikukultuuri ja vaba aja veetmise kohti tekib juurde. Uus ühendustee sobib väga hästi ka raudteeliikluse kasutajaile, kes selle tee kaudu saavad sujuvalt liikuda seikluskeskusesse ja tagasi. SA Kiviõli Seiklusturismi Keskuses asuvad linnale oluline avalik teenus (seiklusturismi keskus koos terviserajaga), olemasolevad töökohad (motomaja, suusamaja, rendikeskus, hostel, kohvik) ja potentsiaalsed uued töökohad (turismiettevõtted seikluskeskuse juurde ning arendatav Kiviõli Ettevõtlusalala). Mõju ulatuse sisustamiseks täpsema analüüsiga ja arvnäitajatega tuleb teostada eraldi mõju analüüs.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Taotluse esitaja on Kiviõli Linnavalitsus Lisan siia viite Kiviõli linna arengukavale 2010-2020, mis asub riigi teatajas : https://www.riigiteataja.ee Vaadata tuleb AK lisa 1. Kiviõli arengukava 2010-2020 investeringute kava aastateks 2015-2020. Seal on välja toodud investeerimistegevused, mis haakuvad otseselt või kaudselt käesoleva projektiga kavandatud ideedega. Tegevus 19 – linnasisese kergliiklusteede võrgustiku arendamine Tegevus 21 – raudteepeatusele ligipääsuteede ja peatuse juures asuvate transpordi taristu arendamine
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁵⁸	Rajatud on ühendusvõimalus linnakeskusest väljapoole asuvasse seiklusturismi keskusesse ja ettevõtlusaladele ca 1,5 km ulatuses Alates linnaväljakust rajatakse loogilise jätkuna ca 1,5 km jalg- ja jalgrattatee, mis viib suure avaliku kasutusega objektideni, need on :

⁵⁸ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	• SA Kiviõli Seiklusturismi Keskus • SA Ida-Virumaa Tööstusalad poolt välja arendatavad ettevõtlusalad Jalg- ja jalgrattateed realiseeritakse promenaadina, mille äärde paigutatakse istepingid, rajatakse valgustus. Sinna istutatakse ka üleriigilise projekti „100 tamme Eesti Vabariigi 100-ndaks sünnipäevaks“ raames koolilaste poolt ette kasvatatavad tammeistikud. Tänu ühendusvõimalusele jalg- ja rattatee kujul saavad potentsiaalsed töövõtjad liikuda turvaliselt ettevõtlusaladele. Siinkohal ei ole arvestatud ettevõtlusaladele loodavaid ettevõtteid ning töökohti, sest otseselt linn ei saa seda reguleerida. Kui aga realiseerub ka SA IVTA esitatud taotlus samasse PKT meetmesse (Kiviõli Ettevõtlusala 25ha taristu rajamine) on tulenevalt nende projektist loodavate uute töökohtade arv kuni 200 (6 ettevõtet). Sama meetme raames kavandatakse tegevusi ka teise suure avaliku kasutusega objekti poolt – Kiviõli seikluskeskuse pereturismiattraksioonid, mis realiseerudes näevad ette samuti laienemist, kuni 20 uue töökohta tekkimist. Ka need inimesed peavad kusagilt turvaliselt oma töökohale ligi pääsema. Seega kokkuvõtlikult on käesoleva projekti realiseerumine komplekselt teise kolme Kiviõli territooriumil kavandatava projektiga (Kiviõli linnakeskuse rekonstrueerimine, Kiviõli Seiklusturismikeskuse pereattraksioonid) ideaalne kasvulava uutele ettevõtetele ning ligi 300-le uutele töökohtadele.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁵⁹	Olemas on promenaadi eskiisprojekt, projekteerija Palmpro OÜ, töö nr 115-TE-2015, august 2015. Algatatud on detailplaneering promenaadile ja õunapuuparkide alale. Detailplaneeringu järgselt tuleb tellida ehitusprojekt. Seejärel tuleb teha projekti ekspertiis, korraldada vajalikud ehitus- ning järelevalve teenuse hanked. Piirkonnad on KOV omandis. Kiviõli linn on valmis panustama maksimaalselt. Selle projekti realiseerumist on oodatud mitu aastat, oleme teinud pingutusi, et oma eelarvest see vajaminev investeering leida. Kahjuks ei ole see õnnestunud ning ka eelarvestrateegia ei võimalda lähiaastatel sellist investeeringut oma vahenditest teha ega ka 100%-liselt laenu arvelt. Küll aga lubab eelarvestrateegia võtta investeerimislaenu suuremahuliste projektide omaosaluse katteks ning Kiviõli linnal on

⁵⁹ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

laenuvõimekus päris hea. Oleme olnud suhteliselt konservatiivsed selles osas.

Ühendusvõimaluse loomist jalg- ja rattatee kujul linna keskuse ning tagamaa (ehk antud juhul avaliku kasutusega objekti Kiviõli Seiklusturismi keskuse ning ettevõtlusalade) vahel näeb ette 2014.aastal kehtestatud üldplaneering.

ARENDAV OBJEKT⁶⁰

20. Aseri aleviku Keskväljaku rekonstrueerimine

Aseri aleviku keskuse korda tegemine on väga kriitiline, kuna see on maakonna nägu, värav, mille kaudu sõidavad Tallinna poolt tulijad piirkonda. Alevikus töötab ja stabiilselt areneb telliskivi tehas, mis on peamiseks tööandjaks kohalikele elanikele, samas kui täna stabiilsusele aktiveerub väikeettevõtlus ning erafirmad näevad potentsiaali ja võimalust avada poode, väikest tootmist ja teenuspunkte aleviku keskuses. Keskväljaku ääres olevatesse hoonetesse on juba kolinud kaks firmat, veel plaanis tulla kohaliku kosmeetikatootja show-room/ilusalong ning kohvik.

Lisaks on maakonna tasemel soodustatakse Aseri kui kambriumi sinisaviga seonduva kompetentsi ning teema arengut – mis omakorda ootab ettevalmistatuid platvorme ning käivitamisel loob töökohti tootmises ja teenuste valdkondades.

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Aseri Keskväljaku ja seda ühendavate kõnniteede rekonstrueerimine

Kõnniteede rekonstrueerimine, promenaadi ehitamine (sh haljastus ja maastikumööbel)

Kokku: 116 400 Eur

Kambriumi ajastut kajastava savi elementidega mänguväljaku ehitamine

Kokku: 56 700 eur

LED valgustuse paigaldamine keskväljakule, mänguväljakule ja promenaadile

Kokku: 51 200 Eur

Tiigiäärse lehtla ehitamine (avalik ruum)

Kokku: 45 200 Eur

⁶⁰ lga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	<i>Projekteerimistööd</i> Kokku: 15 900 Eur KOKKU: 285 400 Eur (sisaldab 20% käibemaksu)
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Aseri Keskväljaku rekonstrueerimise“ projekti sotsiaalmajanduslik mõju nii Kiviõli regioonile kui Aseri vallale on märkimisväärselt suur. Käesoleval ajal rikub Keskväljaku osa, mille kaudu liigub enamus kaugliini busse Narva -Sankt-Peterburgi- ja teiselt poolt Tallinna suunas kogu Ida-Virumaa, Kiviõli regiooni, Aseri valla ja selleläbi ka Eesti mainet. Aseri Keskväljaku rekonstrueerimisega viiakse see vastavusse aja nõuetele ja luuakse eeldused Aseri valla väikeettevõtluse arendamiseks. Projektiga taotletakse luua orgaanilise Aseri linnasüdame: - Keskväljak rekonstrueeritakse, uuendatakse haljastust ning väikevormi ja maastikumööblit; - Keskväljakuga piirneva tühja hoonet lammutatakse (omavahenditest) ning selle kohale ehitatakse mänguväljak, mis peegeldab ja pajatab Kambriumi ajastust ning savist (mõned elemendid tehakse savist); - Keskväljakust avaneb vaade tiigile ning sinna viiva promenaadi renoveeritakse; - Tiigi äärde ehitatakse lehtla Aseri linna üldise ehitusstiili ning kambriumi motiive kasutades. Rekonstrueeritav plats, rajatav mänguala ja lehtla loovad koos orgaanilise ja atraktiivse linnakeskkonda väikeettevõtluse jaoks, andes neile eeldusi investeerimiseks ning äri käivitamiseks kohapeal. Kinnisvara omanikega läbirääkimistel selgus kindel tegutsemissoov, juhul kui on ettevalmistatud keskkond olemas.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Kaudne osalejate ring on just need Eestit külastavad inimesed (turistid, külalised) ja kahes suunas liikuvad eesti kodanikud, kes paratamatult sõidavad läbi Aseri Keskväljaku, kus on vastav bussi peatumise koht. Iga suvi suureneb Aseri linna elanikkond, kuna seal asub rohkem kui 400 suvila – kuna piirkond on mereäärne, pakub see suurt huvi inimestele. Teine osalejate ring selles projektis on kohalikud ja väljaspool Aseri valda tegutsevad ning antud projekti osas huvi tundvad väikeettevõtjad. Eeluuringu käigus on huvi üles näidanud 9 väikeettevõtet: iluteenindusega tegelev ettevõtte OÜ My

	Magic, Õmblusateljée OÜ Studio-A, toitlustusettevõtte Aseri Kohvik, MTÜ Virumaa levimuusikamuuseum, Rannu Muusikatalu MTÜ, Aseri Savikultuuritehas, toitlustusettevõtte Rannu Kohvik, Aseri ehitusmaterjalide kauplus, turismiga tegelev Kõrtsialuse MTÜ jt. Väikeettevõtjad on nõus panustama Aseri linnaruumi hoonete korrastamisesse kohe kui Keskväljak saab rekonstrueeritud ja keskus muutub atraktiivseks nii kohalikele kui väliskülalistele ja turistidele. Osalejate ring selles projektis on väikeettevõtjad nagu toitlustusettevõtte Aseri Kohvik, Aseri Koduloo-ja levimuusikamuuseum, kosmeetikaettevõtte My Magic, Aseri postkontor (Omniva) Aseri ehitusmaterjalide kauplus, Aseri Noortekeskus, Aseri Savikultuuritehas.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁶¹	Rekonstrueeritakse 804 m Aseri Keskväljakuga ühendatud kõnniteed, projekti tulemusena tagatakse turvaline ja lühem ligipääs suurimasse ettevõttesse tellisetootmisega tegelevasse tehasesse Wienerberger. Luuakse eeldused väikeettevõtluse ümberkolimiseks äärealadelt keskusesse. Luuakse juurde atraktiivne valla tõmbekeskus kus avatakse rida täiesti uusi väga vajalikke väikeettevõtteid nagu kohvik, kosmeetikasalong ja juuksur, õmblusateljée, muuseum-suveniiridekauplus, Aseri noorte keraamikaga-ja savil põhinevate kosmeetikatoodetega tegelev SAVITEHAS. Oodatav tulemus on umbes 16 uue töökoha tekkimine valla tõmbekeskusesse, umbes 4 täiesti uue väikeettevõtte töö käivitamine, tehasetöötajatele turvalise ja kõige lühema teelõigu korrastamine läbi keskväljaku ja pargipromenaadi, Ida-Virumaa ja Kiviõli regiooni, Aseri valla ja Eesti maine tõstmine.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁶²	Vallavalitsuse otsus nr. 20 16.02.2015.a. projekti käivitamise osas ja omaosaluse katmiseks. Viidud läbi ettevõtjate ümarlaud 03.03.2015.a. Aseri Keskväljaku rekonstrueerimise vajadusest Aseri vallas ja toetuse saamine ettevõtjate poolt. Eskiiskavandi tellimine Keskväljaku ja seda ühendavate kõnniteede rekonstrueerimiseks (20.03.2015.a.) Aseri valla uue tegevuskava prioriteetne tegevus. (Aseri valla tegevuskava p.1.4. 2015- 2016)

⁶¹ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁶² Kas eeltööd on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAVAV OBJEKT⁶³

21. Jõhvi äriinkubaatori hoone ehitamine ja sisustamine

SA IVTA mõistab määruse § 2 punkti 4 sisu, teab mida kujutab endast inkubatsiooniteenuse pakkumine, milline on selleks vajalik keskkond (Taristu) – SA IVTA äriinkubaator Eaglenest on üks pikaajalisemalt ning edukamalt tegutsenud inkubaatoreid Eestis. SA IVTA meeskonnas töötavad valdkonna parimad spetsialistid Eestis. SA IVTA suudab äriinkubaatori rajada, töö käivitada ning tuua inkubaatorisse ettevõtteid, mis kasvatavad Eesti konkurentsivõimet, eksporti ning Ida-Virumaa tööhõivet, keskmist palka ja pidurdavad valdkonna spetsialistide väljarännet. Teisi sarnaseid projekte maakonnas ja piirkonnas ei planeerita.

ARENDAVAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Ehituslikud eeltööd (tööprojekti koostamine)	30 000,00
Hoone ehitus	930 000,00
Omaniku järelevalve	20 000,00
Turundus ja teavitustegevus	20 000,00
KOKKU	1 000 000,00

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

SA IVTA on Eesti ettevõtluse tugiteenuste turul üks kogenenumaid inkubatsiooniteenuse pakkujaid. SA IVTA struktuuriüksusena tegutseb äriinkubaator Eaglenest (Narvas), mis alustas tegevust 2006.a. (SA Narva Tööstuspark koosseisus, ühendatud SA IVTA-ga), Eaglenest on Eesti ainuke äriinkubaator, mis pakub *soft-landing* teenust (välisinvestorite leidmine ning teenindamine). Eaglenest äriinkubaatori viimase kolme aasta tegevuse tulemusena on regiooni tekkinud ning oluliselt oma tegevust laiendanud 11 ettevõtet (sh 7 eksportööri), kelle juures töötab praegu 74 inimest ning kelle viimase 3 aasta investeeringute maht ulatub 4,8 miljoni euron. Lisaks on Eaglenest inkubaatori edukogemuseks töö kohalike alustavate ettevõtjatega, s.h. loomemajanduse valdkonnast perioodil 2006-2010.

SA IVTA osales EAS hankes inkubatsiooniteenuste osutamiseks 2011.a. ning äriinkubaator Eaglenest baasil finantseeris EAS inkubatsiooniteenust vastava lepingu alusel kuni 2014.a. lõpuni. SA IVTA oli üks parimaid teenuse pakkujaid turul, mille kvartaalseid tulemusi hinnati ülekaalukalt: valgusfoori mudelil rohelise tulega (teostatud Tööde mahud, kvaliteet ja tulemuslikkus on kooskõlas äriplaanis esitatuga).

⁶³ lga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

EagleNest äriinkubaatori teenused. Kliendid: tootmis- ja logistikaettevõtted, tootmist toetavat teenust pakkuvad ettevõtted. Baastasu (abonenttasu): esimesel aastal – 20 eurot/kuus, teisel aastal – 30 eurot/kuus; kolmandal aastal – 40 eurot/kuus. Baastasu sisaldab: nõustamisteenust, abi koostöövõrgustiku loomisel, büroopinda (*open-office*, ühises kasutuses oleva kontoritehnika kasutamine, seminarisaal), koolituste korraldamist. Eraldi tasu eest võimaldatakse isikliku bürooruumi renti soodustingimustel. Rendi hind esimesel aastal 1,5 eurot/m², teisel aastal 2,25 eurot/m² ja kolmandal aastal 3 eurot/m².

SAIVTA spetsialistid omavad Eesti jaoks unikaalset inkubatsiooniteenuse osutamise kogemust Eaglenest äriinkubaatoris nii töös kohalike alustavate (loome)ettevõtjatega kui ka suurinvestoritega *soft-landing* kontseptsiooni raames perioodil 2011-2014.

SA IVTA strateegiliseks eesmärgiks on laiendada inkubatsiooniteenuste pakkumist. Lisaks suurinvestoritele mõeldud *soft-landing* teenusele ning kohalikele alustavatele teenusettevõtetele (s.h. loomeettevõtted) on eesmärk pakuda teenust uuele sihtgrupile: ärilise suunaga loomemajanduse ettevõtetele äriinkubatsiooniteenuste pakkumine:

- IKT
- Tööstusdisain
- tootedisain
- Urban arhitektuur
- Reklaam
- Foto ja video
- Jne.

Jõhvi äriinkubaatorihoone ja teenuse pakkumise keskuse loomise argumendid:

- Jõhvi on Ida-Viru maakonnakeskus, s.h. administratiivkeskus (150 000 elanikuga 3 maakond Eestis); Ida-Virumaal puudub seni organisatsioon, mis tegeleks IKT jne valdkonna ettevõtetega, nagu seda on Tehnopol Tallinnas, Tartu Teaduspark Tartus jne.
- Ida-Virumaa kaotab seetõttu järjest talente, kes asuvad tööle Tallinnas ja Tartus;
- Kvaliteetse teenuse pakkumiseks valdkonna ettevõtetele on vajalik luua sobiv keskkond (taristu, hoone), mis arvestades ettevõtete suunatust äriteenuste valdkonnale on planeeritud Jõhvi Logistika ja Äri pargi territooriumile;
- Jõhvi Logistika ja Äripargi enda taristu valmib augustis 2015.a., esimesed lepingud klientide tegevuse alustamiseks on sõlmitud; Jõhvi Logistika ja Äripargi sihtgrupiks on intelligentse tootmise ja äri ettevõtted, mis on nutikad ja innovaatilised;
- SA IVTA omab häid kontakte Ida-Virumaa suurtööstusettevõtetes (s.h. SA IVTA poolt arendatavatel tööstusaladel tegutsevad ettevõtted), mis tagab inkubaatori klientidele ligipääsu nende ettevõtete tippjuhtkondade juurde ning võimaldab teenuse pakkumist tugevatele partneritele.
- SA IVTA omab kogemust välisinvesteeringute ländimisel Ida-Virumaal logistika ja tootmisettevõtete osas, SA IVTA suudab

	laiendada kogemust ka ärilise loomemajanduse valdkonna ettevõtetele. Tulemusena kasvab Eesti konkurentsivõime, eksport ning Ida-Virumaa tööhõive, keskmise palga kasv ja pidurdub valdkonna spetsialistide väljaränne; - AS Sweco poolt on projekteeritud sobiv ligi 0-energia hoone, mis arvestab ruumilahendusel ärilise loomesuuna inimeste töökeskkonna vajadusi: https://www.facebook.com/1539007586379822/photos/pcb.1562874420659805/1562870877326826/?type=1&theater Projekti realiseerimise väljundid 5 aastase perspektiiviga: 40 uut töökohta 5 aasta jooksul projekti lõpust. Keskmine brutopalgatase ca 1200 EUR/töötaja/kuus. Maksude laekumised uutelt töökohtadelt kokku ca 0,4 milj EUR aastas: Üksikisiku tulumaks ca 110 000 EUR aastas Sotsiaalmaks + töötuskindlustusmaks ca 200 000 EUR aastas Käibemaks ca 70 000 EUR aastas
Eeldatav tegevustes osalejate ring	SA Ida-Virumaa Tööstusalade Arendus
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁶⁴	- Rajatud on Jõhvi Äriinkubaatori hoone - Äriinkubaatoris tegutsevad või on juba väljunud ca 20 erineva valdkonna ettevõtet (teenused, tootmine, logistika jne.) - Lisandunud on 40 uut kõrge kvalifikatsiooniga töökohta

⁶⁴ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁶⁵	Jõhvi Äriinkubaatori jaoks sobiv kinnistu on SA IVTA omandis, hoone põhiprojekt on koostatud, tasuvusanalüüs on koostatud, SA IVTA on võimeline katma omafinantseeringu omavahenditest.
--	--

⁶⁵ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJECT⁶⁶

22. Piirikindluse avastuskeskus

Kommentaar prioriteetsuse kohta: Kuna prioriteetsuse hääletamisel lähtuti määruse tingimustest siis maakonna üldise kokkulepe järgi jäi ta selliseks.

Arendus hõlmab nii Narva linnust kui selle sisu. Linnusesse loodav avastuskeskus muudab senise vananenud ja staatilise ekspositsiooniga muuseumikeskkonna kaasahaaravaks rännakuks läbi piirikindluse 700-aastase ajaloo, sidudes kohaliku loo Eesti ja Euroopa tähendusväljadega ning laiendades seega huvitatud külastajateringi vähemalt üle-euroopaliseks.

Arenduse tulemusena avatakse külastajale kogu linnus (sh seni suletud müürikäigud, müüriharja galeriid, vahitorn, keldrikambrid, jne), mille ajalooline keskkond ja sinna loodud ekspositsioon koos pakutavate teenuste ja osalusvõimalustega moodustavad tervikliku elamusruumi. Avastuskeskus kaotab traditsioonilise piiri külastaja käigutee ja muuseumikeskkonna ning ekspositsiooni ja teenuse vahel, pakkudes igakord ainulaadse ja seega korduvkülastuseks motiveeriva elamuse.

Avastuskeskuse temaatilises kontseptsioonis on seostatud:

- a) Kindlusansambli areng taanlaste tugipunktist ordu võimukeskuseni ja kahte linnust ning bastioneid hõlmavast uusaegsest kindlusest 20. sajandi I poole kaitseehitisteni – sõjakunsti ja kaitsearhitektuuri areng ning vastastikmõju (ka relvastus).
- b) Linnuse kasutuslugu keskajast tänapäevani – erinevate linnuse valitsejate mitmekihiline pärandiruum ja ajaloo taasesitus (riided, toit, rõivastus, olme, igapäeva- ja pühadepraktikad).
- c) Piiride kujunemine ning piirikindluse identiteedigeograafiline tähtsus keskaegse kristliku maailma, Vene- ja Rootsi impeeriumite ja Eesti Vabariigi piiritleja, mõtestaja ning piiriülese tõlkijana – Narva roll Läänemeremaade ajalugu vorminud ideede kindlustamisel.

Narva linnusest saab Narva kindluse (st Narva bastionide ring koos linnusega) teemapargi tõmbekeskus, siit algavad ja lõpevad sihtgrupipõhised erinevaid keskkondi ja teenuseid pakkuvad külastustekonnad. Arendatava Narva kindluse teemapargi eesmärgiks on

kujundada välja teadaolevalt maailmas ainulaadne kindlustuste ajalugu ja sellega seotud kõige erinevamaid teemasid tutvustav rahvusvaheliselt tuntud ning Eestit külastavate turistide arvu suurendav turismimajakas.

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Planeeritavate kulude hulka kuuluvad: - piirikindluse avastuskeskuse interaktiivse külastuskeskkonna lahenduste väljatöötamine, projekteerimine ja loomine, eeldatav maksumus on ca 1,2 miljonit eurot; - uue külastuskeskkonna sees pakutavate teenuste väljatöötamine ja käivitamine, eeldatav maksumus on 150 tuhat eurot; - linnuse restaureerimine ja terviklik kasutuselevõtt, liikumislogistika parendamine (erivajadustega inimestele võrdväärse ligipääsu tagamine külastuskeskkonnale; samaaegselt linnuses toimuvate erilaadsete ürituste või teenuste pakkumise võimekuse väljaarendamine) ja ühenduse parandamine linnaruumiga (ligipääsu loomine jõe poolt). Eeldatav maksumus 3 miljonit eurot; - energiasäästlike lahenduste (jõeküte) loomine ning projektijärgselt madalate püsikulude tagamine, eeldatav maksumus on 0.5 miljonit eurot; - arenduse tulemusena loodud avastuskeskuse ja linnuse erinevate keskkondade ning teenuste turundus, maksumus 150 tuhat eurot.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Narva linnus on Narva linna ja Kirde-Eesti sümbol, Ida-Eesti vanim ning mastaapseim arhitektuuriajalooline mälestis. Koos Narva bastionidega moodustab linnus ainulaadse ja kogu Läänemere regioonis unikaalse terviklikuna säilinud kindlusrajatise, mille rahvusvaheline turismipotentsiaal on seni realiseeritud ainult osaliselt. Narva linnuse väljaarendamine uuendusliku avastuskeskusena annab olulise impulsi piirkonna arengule ja selle konkurentsivõime tõusule ning rikastab Eesti kui sihtkoha turismimaastikku uue ja ainulaadse turismiattraktsiooniga. Linnuse külastuskeskkonna terviklik väljaarendamine (vähemalt) Põhja-Euroopas ainulaadse Narva kindluse teemapargi keskuse esimese ja kõige olulisema objektina loob uue turismimajaka, mis suudab olla iseseisvalt piirkonna külastamisotsuse põhjuseks ja on vältimatuks sihtkohaks idapiiri ületajale. See omakorda kasvatab piirkonda (Ida-Virumaad ja eriti selle idapoolseid omavalitsusi) külastavate turistide arvu ning toob kaasa nende pikema peatumise Narva linnas ja selle lähipiirkonnas, mis omakorda elavdab turismile suunatud ettevõtlust, loob uusi töökohti ja suurendab seeläbi piirkonna kohalike omavalitsuste maksutulu. Kaugema tulemina paraneb siinsete elanike elukvaliteet ja kohalik infrastruktuur, kuna piirikindluse avastuskeskuse loomine soodustab ka erasektori investeeringuid turismivaldkonna ning piirkonna arendusse. Piirikindluse avastuskeskuse arendustegevused on suunatud külastatavuse hooajalisuse vähendamisele ning piirkonda

	turistide võimalikult ühtlase aastaringse voo saavutamisele, see omakorda vähendaks ka piirkonna majandustegevuse sesoonsust. Projekti positiivne mõju kandub läbi külastatavuse tõusu linnuse tasandilt üle linna ja piirkonna tasandile. Külastajate arvu suurenemine ja nende voo aastaringne tasakaalustumine tekitab piirkonnas nõudluse täiendavate tegevus-, majutus- ja toitlustusteenuste järele ning julgustab investeringutele, mis toovad kaasa uute ajutiste ja püsivate töökohtade loomise ja elatustaseme tõusu. Piirkond muutub tänu töö ja tegevusvõimaluste laienemisele elukohana atraktiivsemaks ka nooremale tööelisele kontingendile, kes omakorda toovad kaasa uuenduslikke investeerimis- ja arendusideid. Atraktiivne külastusobjekt tõstab maakonna mainet turismisihtkohana ning kogu Eesti atraktiivsust välituristidele.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	elluviija: SA Narva Muuseum kaasatud: Narva avalikkus, Narva linnavalitsuse erinevad osakonnad, Kultuuriministeerium, Narva kolledž, Ida-Viru turismiettevõtjaid ja -organisatsioone koondav Ida-Virumaa turismiklaster
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁶⁷	- Narva linnus on restaureeritud ja täies mahus külastajatele avatud; - piirikindluse avastuskeskuse edukalt realiseeritud idee toob projektijärgselt kuuenda aasta lõpuks kaasa Narva linnuse külastajate arvu vähemalt kahekordse tõusu võrreldes projektieelse ajaga. Kasvab linnuse rahvusvaheliste külastajate arv, nende osakaal külastajate koondnumbrist vähemalt samaks projektieelse arvuga võrreldes; - lisandunud ühendused seovad seda orgaaniliselt ümbritseva linnaruumiga ning parandavad linnuse külastatavust; linnuse ruumide kasutamine on kasvanud vähemalt kolm korda, üheaegselt võib linnuses toimuda kolm erilaadilist ja erinevale sihtgrupile planeeritud üritust; erivajadustega inimestele on tagatud ligipääs vähemalt 50 protsendile linnuse ruumidele; - otseselt projekti realiseerimise tulemusena luuakse Narva Muuseumis vähemalt kolm uut ametikohta, projekti realiseerimisega kaasnev positiivne mõju annab Narva Muuseumile tagatise teiste (projektiväliste) arendustegevuste käigus täiendavalt 20 töökoha loomiseks; - mitterahaline abi: vähemalt 25 (majutus, toitlustus, erinevaid külastuse- ja turismiteenuseid pakkuvat) piirkonna ettevõtet ja organisatsiooni on projekti realiseerimise tulemusena saanud täiendava arenguimpulsi (kas klientide või tulu kasv), neist vähemalt kümnega on muuseum sõlminud toimiva koostöölepingu teenuste arendamiseks ja

ühispakkumiseks;

- kogu linnuse ekspluateerimise püsikulud jäävad projektieelselt planeeritud tasemele ning on suures osas sõltumatud maailma energiaturul toimuvatest hinnakõikumistest.

Piirikindluse avastuskeskuse arendamine toob kaasa töökohtade loomine: vähemalt 3 loodud töökohta on otseselt seotud idatiiva kasutuselevõtu ja konverentsikeskuse loomisega. Täiendavalt luuakse 20 töökohta projektiväliselt, kuna projekti elluviimine ja seeläbi kasvav külastajate hulk muudab mõttekaks Narva Muuseumi restorani käivitamise. Muuseumi töökohtade loomise prognoosini on jõutud läbi Narva Muuseumi sihtasutuse tööjõu vajaduste ja arenguplaanide analüüsi. Restorani osas oli tellitud ja valmis tehtud ka äriplaan, mis vaadatakse üle ja ajakohastatakse selle aasta jooksul.

3 töökohta, mis on otseselt seotud projekti realiseerimise tulemusena (palkade puhul tuleb arvesse võtta, et need on kalkuleeritud vastavalt sihtasutuse tänastele palkadele, kuna viimastel aastatel on sihtasutuses palgad tõusnud, siis on tõenäoline, et ka need palganumbrid kasvavad):

- konverentside juht. Peaülesanne: konverentside, seminaride ja ürituste müük ja korraldamine. Brutopalk – 830 eurot

- programmijuht-giid. Ülesanne: ekskursioonide, muuseumiprogrammide ja teiste teenuste ettevalmistamine ja läbiviimine. Brutopalk – 670 eurot

- koristaja. Ülesanne: linnuse ruumide korrashoidmine, koristamine. Brutopalk – 390 eurot

Muuseumi restoranis luuakse kokku 20 töökohta:

Restorani juhataja, brutopalk – 1400 eurot

Peakokk, brutopalk – 1700 eurot

2 köögi vahetuse vanemat, brutopalk ühele – 700 eurot

2 saali vahetuse vanemat, brutopalk ühele – 600 eurot

4 kokka, brutopalk ühele – 500 eurot

2 pagarit, brutopalk ühele – 500 eurot

4 teenindajat, brutopalk ühele – 400 eurot

2 nõudepesijat, brutopalk ühele – 390 eurot

2 koristajat, brutopalk ühele – 390 eurot

Kasu saavate ettevõtjate hulgas on vähemalt 25 (vähemalt 5 majutusteenust, vähemalt 15 toitlustusteenust pakkuvat, vähemalt 5 erinevaid külastuse- ja turismiteenuseid pakkuvat) piirkonna ettevõtet on projekti realiseerimise tulemusena saanud täiendava arenguimpulsi (kas klientide või tulu kasv), neist vähemalt kümne on muuseum sõlminud toimiva koostöölepingu teenuste arendamiseks ja ühispakkumiseks. Arvestades, et praegu ainult Narvas on vähemalt 8 majutusettevõtet, ligi 40 toitlustuskohta ning ligikaudu 10 külastuse- ja turismiteenuseid pakkuvat külastuse- ja turismiteenuseid pakkuvat eraisikut ja ettevõtet, võib Narva Muuseum sihtasutuse prognoosi pidada pigem konservatiivseks.

Arenduse tulemusena avatakse külastajale kogu linnus, mille ajalooline keskkond ja sinna loodud avastuspõhimõttest lähtuv ja osalemisvõimalust pakkuv ekspositsioon ning muuseumi teeused moodustavad koos linnuse ajaloolise keskkonnaga tervikliku elamusruumi. Lisaks linnuse piletiga külastamisele tekib lisanduv turismitulu ka tänu uute teenustele, mida pakutakse nii linnuse sees, kui ka territooriumil (s.h. ka restoran). Linnuse külastusaeg pikeneb keskmiselt 1 tunni võrra.

Piirikindluse avastuskeskuse peamised külastajad:

1. Siseturistid: turismigrupid, pered, sõpruskonnad

- Grupituristid: Eesti grupituristidena käsitletakse eelkõige erinevate ühingute (nt pensionäride huviringid, omavalitsuste töötajad, muud huviringid) korraldatud ekskursioone. Antud sihtgrupp on huvitatud eelkõige ekspositsioonidega tutvumisest ja suveniiride ostmisest, tõenäoliselt ka grupitoitlustamisest. Üheks alagrupiks on kooligrupid, nende külastused langevad peamiselt kevadele – huvitatud eriprogrammidest, mis ühendatud toitlustamisega.
- Pered: Teistega võrreldes reisivad rohkem koos kuni 15. a. lastega 30.-39. aastased ja kõrgharidusega inimesed. Sihtgruppi iseloomustab huvi enesearendamise võimalustest ja silmaringi laiendamisest läbi erinevate tegevuste ja lõbu. Reisi ja/või puhkuse koha valikul on oluline lastele loodud võimalused või laste kaasamise võimalus tegevusse. Suures osas eelistavad kehalist aktiivsust ja tegevusprotsesse. Oluline toitlustusteenuse pakkumine.

- Sõpruskonnad: Vanuses 18-60, 2-5-liikmelised grupid. Veedavad linnuses rohkem aega. Haritumad, suurema sissetulekuga, soovivad ühendada puhkamise hariva tegevusega. Antud segmendi puhul oluline kvaliteetne teenindus, toitlustus. Eelistavad rahulikumat keskkonda. Huvitatud meenete ja käsitöö ostmisest.

2. Välisturistid

- Tallinn–Peterburi–Tallinn transiituristid: antud suunal reisivad need, kelle jaoks on lõppsihtpunktiks Venemaa (Peterburi) või Tallinn, Narva on ainult vahepeatuskoht. Grupituristid, kes tulevad nii Venemaalt kuid ka Euroopa riikidest ja ka kaugemalt. Tahavad saada kerget ülevaadet linnusest (peatuvad maksimum tund aega), restoranis grupitoitlustust ja suveniire osta. Linnuses tutvuvad püsiekspositsiooni ja Põhjaõuega, üritusi ei külasta, aktiivseid tegevusi ei harrasta. Oluline giidi olemasolu. Valdav enamus transiituriste reisivad kasutades reisifirmade teenuseid. Reisifirmad müüvad muuseumi poolt väljatöötatud paketid, mis on elamuslikud ja kvaliteetsed.
- Välismaised turistid. Reisivad bussiga (grupid) või autos (isiklik või renditud), karavanis, jalg- või mootorrattal (või kombinatsioonis eelnevatest). Turistide koduriigid on peamiselt Läänemere ääres asuvad riigid; väiksem protsent neid, kes tulevad kaugemalt (lõunapoolsemad Euroopa Liidu riigid, USA jms). Linnus on nende jaoks eelkõige ajalookeskus, kõige rohkem huvi pakub püsiekspositsioon. Soov proovida kohaliku eripära. Linnuses tutvuvad põhjalikumalt ekspositsioonidega, proovivad aktiivseid ja käelisi tegevusi, peredega liikujatele on oluline, et lastele leiduks ka tegevust, külastavad restorani. Muuseumi teenuseid ostetakse reisifirmadelt, kellega on Narva Muuseumi sihtasutusel sõlmitud lepingud.

3. Kohalikud elanikud

- 1 Täiskasvanud (sh ka lastega): Pigem huvitatud aja veetmisest Läänehoovis, restoranis. Üritustest eelistavad külastada tasuta sündmusi, vahelduvaid näitusi, temaatilisi üritusi. On vahendiks turistide toomisel. Registreerivad linnuses pulmi ning peavad laste sünnipäevaid.
- 2 Kohalikud kooliõpilased ja lasteaiarühmad: lasteaialapsed ja õpilased vanuses kuni 18. aastat. Põhiliselt venekeelsed koolid ja lasteaiarühmad. On tuttavad juba püsiekspositsiooniga, kuid käivad vaatamas vahelduvaid näitusi. Võtavad osa muuseumiõpest ja muuseumis korraldatavatest üritustest. Käivad muuseumis põhiliselt kooliajast ning ei peatu pikemalt kui 1 tund. Huvitatud käelistest ja aktiivsetest tegevustest. Külastusotsuse teeb reeglina õpetaja.

4. Ürituste korraldajad/osavõtjad

	1) Firmade ja asutuste koolituste/väljasõitude korraldajad ja külastajad: kasutavad vastava tehnikaga varustatud ruume, sinna juurde kuuluvat toitlustusteenust ning vabal ajal ka muuseumi teenuste baasil pakutavat meelelahutust. Seminari või muu firmaürituse külastajale peab lähipiirkonnas olema olema piisaval hulgal majutuskohi ning toitlustamisvõimalusi. Samuti soovitakse, et seminaride lõppedes oleks võimalik leida ka meelelahutuslikke tegevusi. Seega eeldab kvaliteetse teenuse pakkumine ühispakettide loomist teiste Narva külastus- ja teenindusettevõtete ja asutustega (viimastest näiteks populaarseks konverentsi- ja ürituste korraldamise kohaks kujunenud Tartu Ülikooli Narva Kolledžiga, mille hoone asub vanalinnas vähem kui 0.5 km kaugusel linnusest – hea eeldus pakkuda koostöös kolledžiga kombineeritud teenust, mis toimub kas samal ajal nii linnuses kui ka kolledžis või jagab päevase töö ja õhtuse meelelahutuse korraldajate vahel). Teenust pakutakse läbi koolitusfirmade, kellega on sõlmitud lepingud, samuti otsemüügiga firmadele ja asutustele. 2) Konverentside/seminaride korraldajad/külastajad: sisuliselt sama, mis eelmises punktis, erisuseks on teenuse pakkumine nii läbi üritusi korraldavate firmade, kui ka koostöös teiste Narva linnas tegutsevate institutsioonidega, samuti muuseumi enda korraldatud konverentsid (kas iseseisvalt või koostöös näiteks Narva Kolledžiga). Laiale sihtgrupile mõeldud ürituste korraldajad/külastajad: kontserdid, teemaüritused nii linnuse sees kui suvel ka õues. Korraldajatele pakub sihtasutus toetavat infrastruktuuri (juurdepääsuteedkommunikatsioonid, valve, ürituste korraldamiseks vajalikud lisateenused) ja projekti elluviimise järel tunduvalt paranevat külastajate liikumise logistikat. Viimane muudab linnuse territooriumile ligipääsu mugavamaks, teekonna lühemaks ning kasvatab seetõttu ürituste külastusnumbreid.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁶⁸	On tehtud: - kooskõlastatud muinsuskaitse eritingimused; - parima lahenduse leidmiseks on koostöös Eesti Arhitektide Liiduga korraldatud arhitektuurivõistlus, mille võitja selgus 13.07.2015. Juulis viiakse läbi läbirääkimistega hanke projekteerimislepingu sõlmimiseks.; - välja töötatud avastuskeskuse ekspositsiooni põhiprintsiibid ning käivitatud külastuskeskkonna projekti ja teenuste ning turunduskontseptsiooni väljatöötamine (valmib suve jooksul); - saavutatud riigiga (kultuuriministeerium) kokkulepe projekti väljatöötamise finantseerimiseks ning projekti omafinantseeringu katmiseks.

ARENDAVAV OBJEKT⁶⁹**23. Kiviõli Ettevõtlusala****ARENDAVAVA OBJEKTI KIRJELDUS**

Arendatava objekti planeeritavad kulud	<table><tr><td>Ehituslikud eeltööd (tööprojekti koostamine)</td><td>20 000,00</td></tr><tr><td>Taristu rajamine</td><td>1 410 000,00</td></tr><tr><td> veetrasside rajamine</td><td>170 000,00</td></tr><tr><td> kanalisatsioonitrasside rajamine</td><td>250 000,00</td></tr><tr><td> sadeveekraavide rajamine</td><td>100 000,00</td></tr><tr><td> gaasitrasside rajamine</td><td>140 000,00</td></tr><tr><td> teede ehitus</td><td>600 000,00</td></tr><tr><td> tänavavalgustuse rajamine</td><td>40 000,00</td></tr><tr><td> sidevõrgu rajamine</td><td>50 000,00</td></tr><tr><td> elektriühenduste rajamine/liitumistasud</td><td>60 000,00</td></tr><tr><td>Omaniku järelevalve</td><td>20 000,00</td></tr><tr><td>Turundus ja teavitustegevus</td><td>20 000,00</td></tr><tr><td>KOKKU</td><td>1 470 000,00</td></tr></table>	Ehituslikud eeltööd (tööprojekti koostamine)	20 000,00	Taristu rajamine	1 410 000,00	veetrasside rajamine	170 000,00	kanalisatsioonitrasside rajamine	250 000,00	sadeveekraavide rajamine	100 000,00	gaasitrasside rajamine	140 000,00	teede ehitus	600 000,00	tänavavalgustuse rajamine	40 000,00	sidevõrgu rajamine	50 000,00	elektriühenduste rajamine/liitumistasud	60 000,00	Omaniku järelevalve	20 000,00	Turundus ja teavitustegevus	20 000,00	KOKKU	1 470 000,00
Ehituslikud eeltööd (tööprojekti koostamine)	20 000,00																										
Taristu rajamine	1 410 000,00																										
veetrasside rajamine	170 000,00																										
kanalisatsioonitrasside rajamine	250 000,00																										
sadeveekraavide rajamine	100 000,00																										
gaasitrasside rajamine	140 000,00																										
teede ehitus	600 000,00																										
tänavavalgustuse rajamine	40 000,00																										
sidevõrgu rajamine	50 000,00																										
elektriühenduste rajamine/liitumistasud	60 000,00																										
Omaniku järelevalve	20 000,00																										
Turundus ja teavitustegevus	20 000,00																										
KOKKU	1 470 000,00																										
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Iga tööstuspargi projekti puhul on kasusaavate ettevõtete sihtgrupp erinev, töökohad ettevõtetes on alates tippjuhist lõpetades seadmeoperaatorite ja laotöölistega, palgatasemed on üldjuhul kõrgemad sektori palkadest, kuna ettevõtja on sunnitud turult tööjõu üle ostma. Kiviõli Ettevõtlusala koosneb kahest ca 12 ha suurusest maa-alast: - Esimene asub Kiviõli Keemistööstus OÜ naabruses kuhu on planeeritud leida piirkonda sobivad rasketööstusettevõtted (täna seisuga peab SA IVTA läbirääkimisi suurinvesteeringu teostamiseks)																										

⁶⁹ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	- Teine asub seiklusturismikeskuse naabruses – sihtgrupp äriteenuseid pakkuvad ettevõtted + raudteetranspordiga seostud logistika. Tänase seisuga hotellidega seotud läbirääkimisi päevakorras ei ole Käesoleva projekti realiseerimisel valmistatakse ette 12 krunti ning 5 aastaga projekti lõpust luuakse 200 uut töökohta. Keemiatööstuse kõrval on 5 krunti ning seiklusturismikeskuse juures on 7 krunti. Hinnanguliselt keskmine brutopalgatase ca 900 EUR/töötaja/kuus. Maksude laekumised uutelt töökohtadelt kokku ca 1,4 milj EUR aastas: Üksikisiku tulumaks ca 360 000 EUR aastas Sotsiaalmaks + töötuskindlustusmaks ca 750 000 EUR aastas Käibemaks ca 260 000 EUR aastas
Eeldatav tegevustes osalejate ring	SA Ida-Virumaa Tööstusalade Arendus; Kiviõli Linnavalitsus
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁷⁰	- Rajatud on taristu Kiviõli Ettevõtlusalal - Kiviõli Ettevõtlusalale teevad investeeringud ca 6 tootmisettevõtet - Ettevõtete poolt teostatud investeeringute maht on ca 10 milj. EUR - Lisandunud on 200 uut töökohta
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁷¹	Kiviõli Ettevõtlusala maad on SA IVTA omandis, kehtestatud on detailplaneering, taristu eelprojekt valmib märts 2015.a., tasuvusanalüüs valmib märtsis 2015.a., SA IVTA on võimeline katma omafinantseeringu omavahenditest.

⁷⁰ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁷¹ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJEKT⁷²

24. Rannapungerja muul

Rannapungerja muul on oluline Peipsi potentsiaali parema kasutamiseks ning üldise väikesadamate võrgustiku funktsioneerimise seisukohast.

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Muuli ehitamisega seotud kulud on ligikaudu 2,5 miljonit eurot, millest omaosalus oleks 15%, st 375 000 €. Projekteerimine käib hetkel valla omavahenditest ja „Peipsiveere programmist“, mis valmib 2015 aasta suveks, mille lõpptulemusena selgitatakse välja reaalne muuli ehitamise maksumus. Projekt on juba valmis.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Sotsiaalmajanduslikku mõju saab hinnata mitmest aspektist: 1. mõju piirkonna mainele – piirkonda külastavad sise- ja välisturistid mõjutavad positiivselt piirkonna mainet, mis omakorda aitab kaasa piirkonna erinevate valdkondade arengule. 2. mõju looduskeskkonnale – inimtegevuse läbi mõeldud ja keskkonnasäästlik suunamine ning inimeste teadvustamine ümbritsevast tõstavad looduse keskkonnataluvust ja säilitavad olemasolevaid maastikke ning elupaiku. 3. mõju ettevõtluskeskkonnale ja tööhõivele – suureneb piirkonna külastajate arv, mis avaldab positiivset mõju puhkeala ja lähipiirkonna ettevõtluskeskkonnale, kuna suureneb nõudlus eelkõige turismiga seotud otseste ja turismindust toetavate teenuste järele. Nõudluse suurenemine loob eelduse uute teenuspakkujate turule tulekuks. 4. elanike elukvaliteedi parandamine – investeerimine turismiinfrastruktuuri tõstab piirkonna puhkemajanduslikku potentsiaali, parandab kohalike elanike elukvaliteeti. Elukeskkond muutub puhkeala arendamise tulemusel turvalisemaks – valgustatud juurdepääsud jõele ja Peipsi järvele, puhtaveelised ja ohutu vette sisenemisega supluskohad, slippide ja

⁷² lga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	paadisildade abil turvaline ja keskkonnasõbralik paatide vette laskmine. 5. mõju kohalikule elanikkonnale – nii hooajaliste kui püsivate töökohtade teke hoiab ja meelitab inimesi piirkonda mõjudes positiivselt ka sündivusele, suureneb noorte osatähtsus elanikkonnas.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Põhilised osalejad on Tudulinna vald ja valda ümbritsevad kohalikud omavalitsused (Lohusuu, Avinurme, Iisaku, Mäetaguse, Illuka ja Alajõe vallad). Peale nende asuvad Rannapungerjal kaks MTÜ-d - Rannapungerja Jõe Sadam ja Rannapungerja Sadam. Aga samuti kohalikud turismi ettevõtjad, ettevõtjad ja kutselised kalurid, RMK.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁷³	Muul tagab Rannapungerja jõelt väljapääsu Peipsi järvele. Muuli puudumine on praegu takistuseks puhkepiirkonna väljaarendamiseks – liikuvad liivad ummistavad pidevalt Rannapungerja jõe suudmeala, suue läheb umbe ja üle aasta teostatud suudme puhastamine on kulukas ja ei ole jätkusuutlik. Üha rohkem puhkajaid eeldab reisida veesõidukitega, mis omakorda eeldab sadamakohdade, kaide ja slippide olemasolu ja see omakorda eeldab väljapääsu Rannapungerja jõelt Peipsi järvele. Juba praegu on Rannapungerja Jõe Sadamas, Rannapungerja Sadamas ja kohalikel elanikel ning kutselistel kaluritel üle 100 aluse, mis vajavad pääsu Peipsi järvele ja Rannapungerja jõele. Lisaks neile on väga suur vajadus ja huvi puhkeperioodil ja nädalavahetustel hobipurjetajatel, veemotosportlastel, harrastuspaadiomanikel ja hobikaluritel, kes tulevad oma alustega kohale autodega (treilerite peal), kuskil 10 kuni 30 tk päevas minimaalselt. Muuli valmimine avab piirkonda külaliste jaoks ning seob ida-Viru maakonda Peipsi järve väikesadamate võrgustikuga. Samas muul loob kohalikele elanikele võimaluse paremale ja kvaliteetsemale elukeskkonnale. Samuti loob muul võimalused äritegevuseks Rannapungerjal (ca 15 ettevõtet). Soosib piirkonda külastavate turistide kasvu. Muul ja muuli juurde viiv tee tagavad juurdepääsu Rannapungerja randa, mis on võimeline vastu võtma kuni 1000 inimest (praegu juurdepääs raskendatud, ei ole tagatud inimeste ohutu liikumine ja ohutus). Samuti on jõesuudmest ja rannast huvitatud kultuuriürituste läbiviijad (Tuletorni kontsert, kino laevapurjel jne). Rannapungerja piirkond jääb Via Hanseatica arenguvööndisse, mis olulise transpordikoridorina loob head võimalused kohalike inimeste ja turistide liikumisele piirkonda. Väga suurt rolli määravad välja ehitatud sadamakohad. Praegusele kahele sadamale lisandub detailplaneeringu alusel veel üks väikesadam - turismisadam mis on mõeldud kuni 24 meetristele

⁷³ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

väikelaevadele koos sadamahooneistusega.

Hea juurdepääs Rannapungerjale maismaad mööda ja peale muuli valmimist ka veeteed kaudu, loob ideaalsed võimalused turistide, külastajate ja puhkajate arvu suurenemiseks, mis omakorda loob vajaduse tasemel teenindusvõrgu järele.

Praeguseks on kehtestatud detailplaneering, kus on ette nähtud majutushoone koos kaupluse, toitlustamise ja rannateenindusega, suur parkla turismibussidele, lastele mõeldud mänguväljak ja maa-ala haagissuvilatele.

Kaudselt saavad tulu kogu Lääne ja Ida-Virumaa – saab juurde huvitava ja mitmekülgse puhkepiirkonna, mida tutvustada ja näidata Eesti erinevate piirkondade elanikele kui ka välituristidele. Kasu saavad ettevõtjad laiemalt – enam rakendust leiavad transpordifirmad kui ka laiahaardelised turismiettevõtted, kes saavad lisada antud piirkonna oma külastatavate kohtade nimekirja.

Muulil on ka puhtlooduslik funktsioon – nimelt soosib muuli olemasolu jõkke kudema tulevaid kalu, praegu perioodiliselt antud võimalus praktiliselt puudub.

Seega on kogu ala arendamine ning loodus- ja elupaikade kaitse sõltuvuses muuli rajamisest.

Rannapungerja jõgi on lähipiirkonna ainuke looduslik koht, kus on tagatud jahtide, mootorpaatide ja laevade tormi eest varjumine. Samuti lähipiirkonnas ainuke ala, kus on võimalus vette lasta ja välja tõmmata paate ja kaatreid.

Kokkuvõtteks areneb Rannapungerja igas valdkonnas (turism, ettevõtlus, loodus, elanikkonna heaolu ja vaba aeg) tänu rajatavale muulile

Varasema uuringu käigus valiti milline muuli variant sobiks meile kõige paremini (oli neid 5 varianti!). Lõpptulemuse otsustas ikkagi loodus ise ja muul tuleb järve nii nagu jõgi sinna looduses voolab. Muuli pikkuseks on 470 m ja pihta hakkab ta juba jõest, kuna enne Peipsit teeb jõgi järsu kurve ja välisküljest sööb Järvevälja maastikukaitseala liivaluidet-mäge. Tegemist ei ole ainult muuliga, jõe suudmes 74,9 m ulatuses moodustab muuli kai. St et lisaks jõe kindlustamisele ja randa ja muuli otsa pääsemisele tagab see ka suuremate laevade randumise-vastuvõtmise, nagu 30 aastat tagasi, ainult natuke eespool. Praegu Peipsil tegutsevatest lõbusõidulaevadest 2 erinevat ettevõtet on otsinud randumisvõimalusi, et tuua ühe päeva ja mitmepäeva kruiisituriste Ida-Virumaa vaatamisväärsusi vaatama, puhkama. Praeguseks hetkeks oleme välja pakkunud Avinurme puiduait ja elulaadikeskus, Kauksi rand, Mäetaguse SPA, Kuremäe klooster jne. Ühesõnaga, vajadus on nii maalt kui merelt (järvelt). Muul tagab ka uuesti ligipääsu liivaranda, seal võiks vabalt olla 1000 inimest, mis pakuks leevendust Kauksi rannale. Võimalus hommikuti osta värsket kala 300 m kaugusel asuvast kalasadamast otse paadilt või külmhoonest. Kuna muul on üle 300 m pikk, siis on arvestatud päästeteenistuse, kiirabi, piirivalve ja politsei pääsuga muulile. Muuli ots on projekteeritud nii, et oleks tagatud valgustusega veelsõitjate ohutus halva nähtavusega ajal Põhimõtteliselt on muuli võimalik

	ehitada kahes erinevas etapis, erinevatel aastatel.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁷⁴	Valminud on Rannapungerja puhkeala väljaarendamise kava ja tasuvus-teostatavusanalüüs 2010 aastal. Tudulinna vald on sellest alates tegutsenud ja panustanud võimaluste piires puhkeala arengusse Samuti valmis 2009 aastal Tudulinna valla keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne Peipsi järve ja Rannapungerja jõe osas (vesi ja maismaa mõlemad). Ajavahemikus 2009-2010 valmis Alajõe, Iisaku, Tudulinna ja Lohusuu valdade sadamaalade ja lautrikohtade uuring, kus käsitleti väga detailselt Rannapungerja muuli ehitamise vajadust. Hetkel käib valla omavahenditest ja „Peipsiveere programmist“ Rannapungerja muuli projekteerimine, mis valmib 2015 aasta suveks.

⁷⁴ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJEKT⁷⁵

25. Narva Kulgu Tööstuspark

Narva Logistika ja Tööstuspark ei konkureeri teiste Ida-Virumaa tööstusparkidega, kuna on spetsialiseerunud EL-Venemaa piiriülese äri tegevatele ettevõtetele, sellist unikaalset müügiargumenti (Unique Selling Point) ei ole ühelgi teisel linnal Euroopa Liidus: Soome linnad asuvad piirist kaugemal (lisaks on Soome administratiivne suutlikkus oluliselt aeglasem ning investeeringute teostamine kallim), Lätil puuduvad piiriäärsed asustatud punktis selliste projektide realiseerimiseks (lisaks on kaugus Peterburist kaugel), Leedul ja Poolal on piir Kaliningradi oblastiga, mis on aga eraldatud mandri-Venemaast.

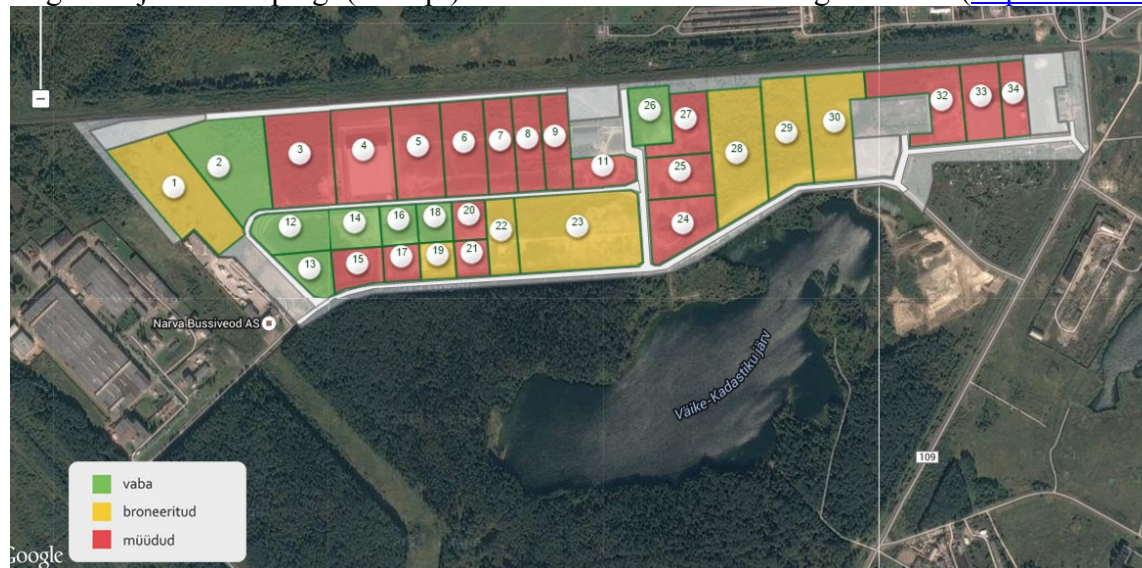
ARENDAVA OBJEKT KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Ehituslikud eeltööd (tööprojekti koostamine)	20 000,00
	Taristu rajamine	2 400 000,00
	veetrasside rajamine	220 000,00
	kanalisatsioonitrasside rajamine	350 000,00
	sadeveekraavide rajamine	100 000,00
	keskküttetrasside rajamine	800 000,00
	teede ehitus	700 000,00
	tänavavalgustuse rajamine	60 000,00
	sidevõrgu rajamine	90 000,00
	elektriühenduste rajamine/liitumistasud	80 000,00
Arendatava objekti	Omaniku järelevalve	20 000,00
	Turundus ja teavitustegevus	20 000,00
KOKKU		2 460 000,00
Info prognoositava nõudluse kohta – SA IVTA on alates 2011 aastast (väga lühikest aega, vaid 4 aastat) tegelenud Narva Logistika ja Tööstusparki (1. etapi) arendusprojektiga – Kadastiku tänaval, suurus 60 ha. Narva Logistika ja Tööstuspark on ainuke avaliku sektori arendusprojekt, millel on viimase 10 aasta jooksul ette näidata sedavõrd head tulemused		

⁷⁵ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

sotsiaal- majandusliku mõju ulatus

välisinvesteeringute toomiseks Eestisse. Perioodil 2011 – 2015. a. on investeeringud lõplikult teostanud 4 ettevõtet, investeeringute maht kokku üle 40 milj. EUR, projektvõimsuse saavutamisel töötab ettevõtetes kokku üle 500 töötaja. Lisaks on investeerimisprotsess pooleli 3 ettevõttel. Lisaks on SA IVTA-l allkirjastatud investeerimiskohustuse kinnistu võõrandamisleping 2 ettevõttega ning eellepingud 5 ettevõttega, läbirääkimised on käimas lisaks 4 ettevõttega. Narva Logistika ja Tööstuspargi (1. etapi) 32 krundist on tänase seisuga vabad 7 (<http://www.ivia.ee/muugiinfo/ee/narva>).

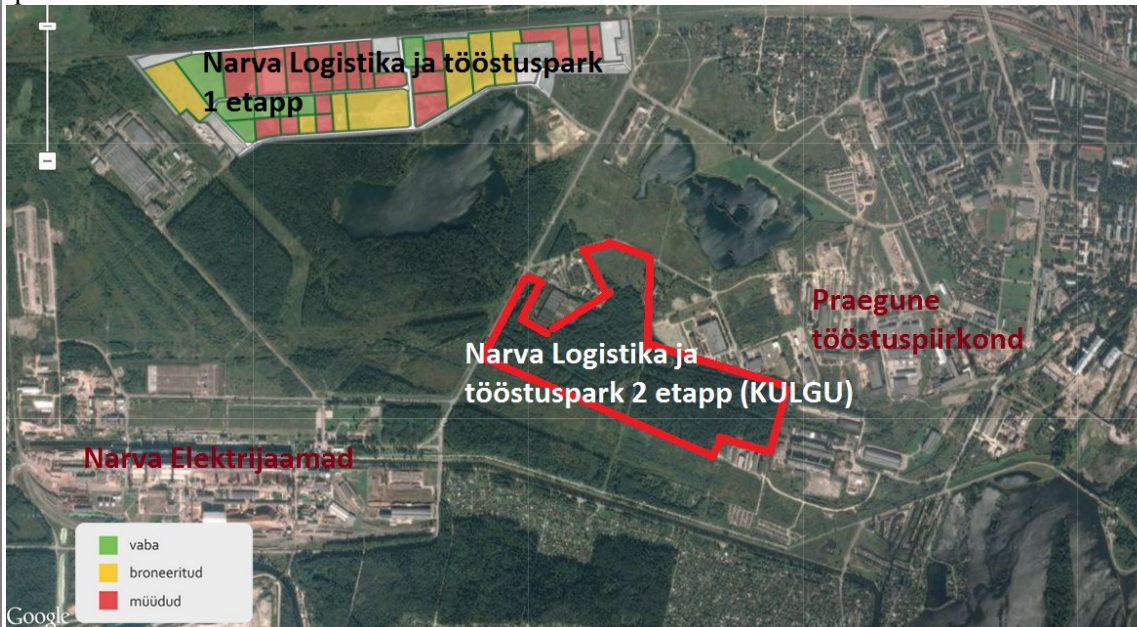
Arvesse võttes Narva Logistika ja Tööstuspargi 1. etapi tulemusi alustas SA IVTA 2014. a. Narva arendusprojekti 2. etapi ettevalmistustegevusi – maa on SA IVTA omandis, kehtestatud on detailplaneering, koostatud on taristu projektid, Narva linna poolt väljastatud ehitusoad taristule. SA IVTA hindab nõudlust Kulgu tööstuspargi kruntide järel kõrgeks – nõudluse saavutamine eeldab siiski tugevat, läbimõeldud ja professionaalset turundust. SA IVTA on seda suutlikkust 1 etapi puhul tõestanud.

Nõudlus arvestades ka lähikonna kavandatavat tööstuskruntide pakkumist – Narva Logistika ja Tööstuspark on ainus tööstuspark Narvas ja selle lähikonnas, mis suudab pakkuda tööstusettevõtetele sobivat taristut (nii 1 kui 2 etapp). Narva Logistika ja Tööstuspark asub Narva traditsioonilises tööstuspiirkonnas, kus on olemas suures mahus põhitaristu ressursse – tsentraalne keskküte, vesi ja kanalisatsiooniühendus linna trassidega, elektrivõimsused (1 etapi puhul on välja ehitatud uued alajaamad koguvõimsusega 12 MW, 2 etapi puhul on võimalik rakendada Kreenholmist vabaks jäänud elektriressursid).

Ettevõtete tüübid: Narva Logistika ja Tööstuspargi sihtgrupiks on tootmis- ja logistikaettevõtted, mille tegevus on seotud EL-Venemaa piiriülese äriga (Näiteks: kaupade logistika Aasiast- Venemaale – Narva rajatakse logistikakeskus; Venemaal tegutseva tootmisettevõtte uue tehase rajamine Narva EL turule müümiseks; Lääne-Euroopas tegutseva tootmisettevõtte investeering

müügiks Venemaa suunal; ...)

Kulgu tööstuspark: Nii nagu peatüki pealkiri juba ütleb on Kulgu tööstusparki puhul tegemist Narva Logistika ja Tööstusparki 2 etapiga. Nimetus tuleneb peatänava nimest, mis ala läbib. Tegelikult asuvad need alad naabruses Elektriijaama tee erinevetel pooltel:

1000 uut töökohta 5 aasta jooksul projekti lõpust.

Keskmine brutopalgatase ca 900 EUR/töötaja/kuus.

Maksude laekumised uutelt töökohtadelt kokku ca 6,8 milj EUR aastas:

Üksikisiku tulumaks ca 1 800 000 EUR aastas

Sotsiaalmaks + töötuskindlustusmaks ca 3 700 000 EUR aastas

Käibemaks ca 1 300 000 EUR aastas

Eeldatav tegevustes osalejate ring	SA Ida-Virumaa Tööstusalade Arendus
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁷⁶	- Rajatud on taristu Narva Kulgu Tööstuspargis - Narva Kulgu tööstusparki teevad investeeringud ca 30 tootmis- või logistikaettevõtet - Ettevõtete poolt teostatud investeeringute maht on ca 150 milj. EUR - Lisandunud on 1000 uut töökohta
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁷⁷	Narva Kulgu Tööstuspargi maad on SA IVTA omandis, kehtestatud on detailplaneering, taristu põhiprojekt on koostatud, tasuvusanalüüs valmib märtsis 2015.a., SA IVTA on võimeline katma omafinantseeringu omavahenditest.

⁷⁶ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁷⁷ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAVAV OBJEKT⁷⁸**26. Avinurme kitsarööpmelise raudtee pikendamine****ARENDAVAVA OBJEKTI KIRJELDUS**

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Avinurme kitsarööpmelise raudtee pikenduse ehitamine: 155 528,00 €
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Avinurme kitsarööpmeline raudteel (koos sellel sõitva rong-muuseum on Avinurme ja kogu selle piirkonna üks tuntumaid sümboleid ja atraksioone. Enamus turismigruppe, kes piirkonda külastavad, kasutavad ka rongisõidu atraktsiooni. 2x1,1 km pikkune rongisõit annab „rongisõidu mõõdu“ välja, praeguse 2x178,5m asemel. Planeeritud 1,1 km pikkuse raudteelõigu peale peaks mahtuma mitu peatust. Igaüks neist räägiks ise lugu Avinurme ajaloo ja inimestest. Üks osa sellest jutustaks kindlasti puutööst ja Avinurme käsitöömeistrite tegemistest. 2001.a ehitasime Avinurme puutöö hüppelise arengu aja mälestuseks lõigu endisest Sonda- Mustvee kitsarööpmelisest raudteest koos veerev koosseisuga (vedur, platvormvagon ja vagonett) . Raudtee lõigu pikkus oli 113 m. 2002. a lisandus reisi- ja kaubavagon. Kümme aastat hiljem, ehk 2011.a pikendasime raudtee lõiku 65 m Kauba vagun on sisustatud küüditamisvaginina. 14 aasta jooksul on ilmnunud, et huvi selle nii ajaloo mälestise kui ka turismiattraktsiooni vastu on kasvav ja saavutanud ka rahvusvahelise mõõdme. Objekti vastu on tuntud huvi Tsehhi, Poola, Rootsi, Läti ja ka Soome riikide poolt. Lavassaare Raudtee muuseumis on infotahvel, et Avinurmes asub nn küüditamisvagon. Turismi objektina ja ka kohaliku ajaloo ning kultuuriloo tutvustajana tuleb tegeleda arenguga. Rong sõidab praegu ainult suvekuudel, turistile pakume nostalgia mõõdet ja saab tutvuda atraktsiooni kui sellisega. Pikenduse ehitusega loome lisandväärtuse, tutvustades raudtee äärde jäävat loodust, õpetada loodushoidu (iga kevadised

⁷⁸ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	koolide ekskursiooni nii Eestist kui ka naaberriikidest), tutvustada metsakülade töid ja tegemisi. Olles Ida-Virumaa nn lõpp, oleme Lääne-Viru, Jõgevamaa ja ka Tartumaa algus, see tähendab aga seda, et külalised tulles Tallinnast (Soomest, Rootsist, Taanist) ja suundudes siis kas Peipsi äärde (ööbimine Kauksis, Mäetagusel) sõidavad kindlasti ka rongiga (4 aastane kogemus). Tartust tulevad turistid (Poola, Läti, Leedu), kes suunduvad siis kas Tallinna või ka avastama Ida-Virumaad ehk saama elamust Lääne- Virumaa uhketest mõisatest tutvuvad kohaliku (Avinurme) elulaadiga , mille üks osa on kindlasti ka rong. Ühtlasi tekitab vajadus luua juurde töökohti (rongijuht-mehaanik, giid, heakorra töötaja).
Eeldatav tegevustes osalejate ring	kohalikud võtmeisikud: Avinurme vv, MTÜ Avijõe Selts, Põrnikaklubi, SA Avinurme elulaadikeskus ja Teised piirkonna turismiettevõtjad ja –ühendused. Lisaks on Ida-Viru turismiklaster ning majutusteenust pakuvad asutused.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁷⁹	Raudtee pikendamise projekti realiseerimise tulemusena pikendatakse praegu 178,5 m pikkune raudtee ca 1,1 km pikkuseks. Sellel lõigul turistide sõidutamisel avanevad suuremad võimalused pakkuda rohkem teenuseid ja tutvustada piirkonnas pakutavaid teenuseid.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁸⁰	Kinnitatud ehitusprojekt, kasutatavatele maa-aladele seatud vajalikud servituudid (RMK), olemas raudtee pikenduse ehituseks vajalikud kooskõlastused.

⁷⁹ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁸⁰ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJECT⁸¹

27. Narva jõe kanjoni maastikukaitseala korrastamine ja avamine eksponeerimiseks Kreisbergi pargis

Asukoht: Joala tn 17a Narva linn (Kreenholmi linnosa)

Narva jõe maastikukaitseala suurus 13,9 ha, Kreisbergi pargi suurus 5 213 m², Kreisbergi pargi maa-ala kuulub linnale.

Narva jõe kanjon on looduskaitse all olev objekt. Kanjoni vasakkaldal asuvast Kreisbergi pargist avaneb suurepärase vaade Narva jõe kanjonile ja koskedele. Käesoleval ajal on Narva jõe kanjoni vaatlemine ja pargi külastamine võimatu. Kreenholmi manufaktuuri ajalooline territoorium on avalikkusele suletud, kuna seal viibimine hetkel on ohtlik. Pargiosa avamine avalikkusele annaks võimaluse kanjoni ja koskede vaatlemiseks.

Kanjoni ja koskede vaatlemiseks on vajalik ohutuse eesmärgil kindlustada kanjoni vasakkallas tugimüüri, sest tugimüür on suures osas varisenud, säilinud müüriosa osaliselt pragunenud ja kohati on välja kukkunud kivid. Seejärel korrastada park, ehitada juurdepääsud ja muu tehniline taristu, et linna elanikel ja turistidel oleks mugav seda objekti külastada ning ettevõtetele oma teenuseid objektis pakkuda.

Vastavus Narva Linna Arengukavale

Projekt on lülitatud Narva linna arengukavasse 2008 – 2018 (viimati muudeti 25.09.2014 volikogu määrusega nr 20)

Strateegiline eesmärk 1.4: turismi arenguks on loodud tingimused

Tegevussuund 1.4.1: luua linna külaliste jaoks meeldiv turismiinfrastruktuur

Ülesanne 1.4.1.5: Kreenholmi endise tööstusala arendamine

Tegevus: Narva jõe kanjoni maastikukaitseala korrastamine ja avamine eksponeerimiseks Kreisbergi pargis

<https://www.riigiteataja.ee/akt/411102013039&leiaKehtiv>

Kreenholmi arendamise visioon

Ajaloolise Kreenholmi piirkonna visioon on kujundada sellest ca 20 aasta jooksul üks Narva suurimaid keskusi, kuhu on koondatud eluhooned, eri meelelahutus- ja kultuuriasutused (kunstigalerii, kontserdi- ja konverentsikeskus jne), teaduspark, kaubandus, bürood.

Tegemist on omanäolise kultuurilis-ajaloolise maastikuga looduskaua jõe kaldal.

⁸¹ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Ette on nähtud rajada alale neli 20-korruselist hoonet, millest kolm on ettenähtud eluhoonetena ning üks ärilise otstarbega (SPA hotell). Hooned on paigutatud nii, et nad ei varjaks olulisi vaateid piirkonnale. Olemasolevad renoveeritavad vabrikuhoned jäävad ala dominandiks ning distantsilt vaadeldavaks nii põhja-, ida- kui läänekaarest. Teised uusehitused on ettenähtud maksimaalselt 5 korruselised.

Arendusala suurus on 33,3 ha ning suletud brutopind kokku on 303 440m².

Narva Gate OÜ (Kreenholmi ala arendaja) ülesanne on säilitada olevat ja anda lisaväärtus kogu piirkonnale. Selle projektiga rajatakse Narva endise kinnise manufaktuuri asemele uus linnaosa. Oluline ja keeruline on leida tasakaal vanade hoonete kõrvale sobivad funktsioonid ning nende sulandamine piirkonda. Tegemist Eestis küllaltki ainulaadse projektiga, hoonestuse maht ja ajalooline keskkond nõuab suuri investeeringuid kohas, mis ei ole tavapärane kasumlik kinnisvaraäri.

Arenduse käigus tekib Narvas hulgaliselt uusi töökohti ja Kreenholmi Manufaktuur saab selle arenduse käigus uue hingamise.

Rohkem infot saab:

<http://www.narvagate.eu>

http://www.narvagate.eu/new-narva/NG_apr2013.pdf (planeering)

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Planeeritavad kulud 1) Eeltööd 50 000 eur - Projekteerimine, geodeetilised mõõdistused, ehitusprojekti ekspertiis 2) Omanikujärelevalve 25 000 eur 3) Ehitustööd: 1 100 000 eur Kanjoni tugimüüri kindlustamine, piirde ja vaateplatvormi ehitamine tugimüüri äärel, võsa eemaldamine, haljastus, valgustus, teerajad, juurdepääsutee, tänaväärsete müüride eemaldamine, pingid, urnid, lillevaasid, valgustatud infostend, viidad, mälestussamba korrastamine
---	--

	4) Turundustegevused 20 000 eur KOKKU: 1 195 000 eur Toetus: 1 015 750 eur Omafinantseering: 179 250 eur
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Käesoleval ajal on külastuskeskkonna arendamise eesmärgil kasutamata ära Narva Kreenholmi ajaloolises linnaosas asuv Narva jõe kanjoni ja koskede potentsiaal. Narva jõe kanjoni maastikukaitseala korrastamine ja avamine eksponeerimiseks Kreisbergi pargis avab võimaluse vaadelda Narva koske kui Eesti idaosa ühte olulisemat looduse poolt vormitud vaatamisväärsust. Pargis asuva vaate avamisega tekib Narva uus turismiobjekt ning samas ka linnaelanikele vabaaja sisustamise koht. Looduskaunis külastuskeskkond aitab avada Narva endise kinnise manufaktuuri territooriumi laiemale avalikkusele ning hoogustada kogu Kreenholmi linnaosa arengut, mis on praegusel hetkel oma ilusa arhitektuuriga teenimatult jäänud tahaplaanile. Narva jõe kanjoni kaitseala on omakorda <u>nõuavaks Kreenholmi teemapargile.</u> Mõlemad projektid, nii “Narva jõe kanjoni maastikukaitseala korrastamine ja avamine eksponeerimiseks Kreisbergi pargis” kui ka „Kreenholmi tööstusinnovatsiooni teemapargi väljaarendamine“ aitavad kaasa hetkel praktiliselt kasutusest väljas oleva, kuid ühe väga eriilmelise, looduskauni ja ajaloolise piirkonna elustamisele ja olemasolevate ressursside paremale väärtustamisele ja ärakasutamisele. Projekte arendatakse tihedas koostöös, kus Narva jõe kanjoni maastikukaitseala arendajaks on avalik sektor ning Kreenholmi teemapargi arendajaks peamiselt erasektor. Ka juba täna sel päeval korraldab Narva muuseum ekskursioone Kreenholmi territooriumile, http://www.narvamuuseum.ee/site/kreenholmi-ekskursioon/. Projektidega arendatakse piirkonda kui tervikut ning luuakse hea sünergia miljööväärtuslike loodus- ja arhitektuursete ressursside vahel, soodustades mitmekesiste võimalustega külastus-, elu- ja ettevõtluskeskkonna arendamist. Projektide tulemusel luuakse soodsam investeerimiskeskond ja eeldused ettevõtlusearenguks. Praegu on enamus potentsiaalseid arendajaid väljaöelnud (kaubandus, SPA, meelelahutus, ära jm), et nad ei taha olla esimesed Kreenholmi piirkonnas. Projektid toetavad ja täiendavad üksteist otseselt, andes teineteisele juurde olulist lisandväärtust. Võrreldes teemapargiga kanjoni projekt ei loo nii palju otseseid uusi töökohti, kuid loob eelduse kaudsete töökohtade loomiseks.

Kreenholmi tööstusinnovatsiooni teemapargi väljaarendamine tugineb suuresti olemasolevate arhitektuursete väärtuste ärakasutamisele. Antud projekti raames rajatakse vajalik taristu ja juurdepääsuteed, mis on eelduseks, et arendada edasi jõeäärset kõrgekvaliteetset elamu- ja ettevõtlusruumi, SPA-keskust, lasteaeda, teemaparki ja anda alguse loomelinnaku kujundamisele. Teemapargi arendamise jaoks luuakse SA, kes hakkab seda parki opereerima. Praegu käivad läbirääkimised Tallinna Tehnikaülikooliga, et nad osaleksid SA-s.

Narva jõe kanjoni projektiga linn ehk avalik sektor annab selge indikatsiooni, et piirkond on linna jaoks oluline ja Kreenholmi endine tööstuspiirkond väärib väljaarendamist ja astub selle näitamiseks esimesena sammu. Projektile annab väärtust ja mõju ka rahvusvahelise kunstnike residentuuri, s.o. kunstnike kodu, kus nad elavad, töötavad ja eksponeerivad oma loomingut, loomine. Residentuur luuakse kohe pargi kõrval asuvasse endisesse Kreenholmi hoonesse. Leping selleks on Kultuuriministeeriumi ja Narva Gate vahel juba sõlmitud. Rohkem teavet vt http://www.kul.ee/sites/default/files/aruanne_kultuur2020.pdf (lk 15), <http://pr.pohjarannik.ee/?p=12314>.

Esmaste projekti mõjude hindamisel ja prognooside koostamisel on tuginetud senisele kogemusele. Viimastel aastatel on mitmete turismiobjektide (sh Narva linnus, jõepromenaad, Viktoria bastion jpt) arendamiste käigus läbi viidud erinevaid uuringuid, süvaintervjuusid reisikorraldajate ja ettevõtjatega, seminare ning koostatud valdkondlikke arengudokumente, analüüse (sh piirkonna turismiteenuste pakkumise analüüs, turismivaldkonna statistiline analüüs, Narva linna külastajate uuring, fortifikatsioonidel põhinevate turismitoodete konkurentsianalüüs rahvusvahelisel tasandil jne). Eeltoodu põhjal osatakse hinnata ka planeeritava arenduse kasusaajaid (ettevõtjaid) ning vajadusi teatud teenuste kasvu ja sellega kaasnevate otsuste ja kaudsete töökohtade järgi.

Välja arendatava vaatamisväärsuse ja puhkeala näol on tegemist nii iseseisva külastusmotivaatorina piirkonda reisimiseks, kui ka suurepärase täiendusena Narva ja piirkonna turismipakettidele, sobides nii linna- kui ka puhkeekskursioonide komponendiks kui ka nt päevase väljasõidu programmi Narva – Jõesuu või Toila Spaades puhkajatele. Samuti on rajatav atraktsioon suurepäraseks täienduseks Eestit laiemalt hõlmavatesse reisimarsruutidesse ja temaatilistesse marsruutidesse, mida müüakse välissihthturgudel.

Turismitulu hinnangute aluseks on Narva jõe kanjoni maastikukaitseala väljaarendamisega seonduv täiendav turistide viibimise aeg Narva linnas, millega seonduvad täiendavad/suuremad kulud külastajatele, teisalt suuremad tulud piirkonnale. Seoses Narva jõe kanjoni külastustega pikeneb külastajate viibimise aeg piirkonnas ca 2 tunni võrra, millele lisandub aeg liikumisele linnas ja toitlustamisele.

Suurem turistide voog lisab külastusi kohalikes hotellides ja toitlustuskohtades ning juba olemasolevates turismiobjektides (nt. Narva linnus). Objekti väljaarendamine omab positiivset mõju piirkonna majandustegevusele – läbi piirkonna külastajate arvu kasvu ja nende poolt linna jäetava raha kaupade ja teenuste eest, kasvab nõudlus erinevate teenuste (eelkõige toitlustus, majutus jms) osas ning on loodud eeldused uute töökohtade tekkeks ning seega paremini tagatud ka kohalike elanike põhielanike kaasatus.

Külastajate poolt tehtavad järgmised kaudsed kulutused on nt:

- Kulutused toitlustusele – tulenevalt Narvas viibimise aja pikenemisest;
- Kulutused majutusele - tulenevalt Narvas viibimise aja pikenemisest, sh osalemine välistel õhtustel üritustel;
- Kulutused meelelahutusele –nii päevase kui õhtuse meelelahutuse kulud, tulenevalt Narvas viibimise aja pikenemisest ja täiendavatest ööbimistest;
- Kulutused ekskursioonidele – täiendavad kulutused muudele ekskursioonidele linnas ja teistele atraktsioonidele.
- Kulutused kütusele, transpordile
- Kulutused suveniiridele jt ostudele jne

Kaudsed tulud ei laeku otse linnaeelarvesse ja väljenduvad erineval kujul, s.h:

- Maksutulud linna- ja riigieelarvesse: käibemaks, sotsiaalmaks, töötuskindlustusmaks, füüsilise isiku tulumaks
- Atraktsiooni külastajaid teenindavate ettevõtete suurenenud käibest tulenev multiplikatsiooniefekt Narva ja piirkonna majanduses (sh suuremad kulutused allhankijatele, reinvesteeringud kasum jm)
- Atraktsiooni külastajaid teenindavate ettevõtete töötajate täiendav palgatulu ja omanike täiendav tulu.

Külastusobjektil on otseselt võimalus tarbida giidi-, kunstiteenuseid (sh ost, näitused).

Mitterahalist abi saavate (otsesed ja kaudsed kasusaajad) ettevõtete arv kokku on 115, sh:

Otseselt kasusaavaid ettevõtteid 49 (s.h. objekti opereerimine, haldamine (1), binoklite rent, pildistamine (1) ning kunstnike ateljee/residentuur (1), atesteeritud giidid (12).

Narva Gate OÜ (1) – soodsam keskkond investeringuteks, pargi kõrval asuvasse endistesse Kreenholmi hoonetesse (Joala 17, Joala 23 a, b, c), mis kuuluvad Narva Gate OÜ-le, võib luua kohviku (1), suveniiride müügipunkti (1) ja Koskede infokeskuse (1).

Rentnikud Kreenholmi territooriumil (30) – projekti tulemusel saavad endale heakorrastatud roheala, parem töökeskkond.

Kaudselt kasusaavate ettevõtete arv kokku ca 55, s.h:

- 1) turismi valdkonna ettevõtted, kes juba tegutsevad Narva linnas kui turismipiirkonnas ning saavad kasu toetusega paranenud tingimustest 55, sh:
majutus 11, toitlustus 30, suuremad kaubakeskused 8, meelelahutus 4
- 2) ettevõtted, kel on potentsiaalne huvi pärast toetuse abil tingimuste paranemist asuda Narva piirkonda 13, sh:
Wilcken OÜ (1) – pargi kõrval Kose 4 endisesse Kreenholmi hoonesse on plaanis ehitada bürooruumid (1), väike kohvik (1) ja majutusruumid (1)
Suveniirivalmistajad (3), majutus- ja toitlustusettevõtted (2)
Kaubandusettevõtte (1), meelelahutusettevõtte (1), äriettevõtte (1), SPA (1) endisel Kreenholmi territooriumil.

Seoses uute vaatamisväärsuste ja tegevuste pakkumisega Narva linnas, tekivad juurde täiendavad otsesed töökohad.

Arendustegevuse tulemusena lisandub otseselt 8 töökohta, s.h:

- 1) Objekti opereerimine 1 uus töökoht (ekskursioonide korraldamine objektile, turundustegevused, üritused, koostöö kunstnike residentuuriga, koostöö turismiettevõtetega). Töötasu (bruto) on vahemikus 900-1200 eurot.
- 2) Uued giidid 3 (erinevates keeltes ekskursioonide korraldamine objektile). Osaline töökoormus, töötasu (bruto) on vahemikus 600-800 eurot.
- 3) Kunstnikud 2 (Joala 18 hakkab paiknema rahvusvaheline kunstnike residentuur, kanjon ja park on hea asupaik kunsti eksponeerimiseks ja müügiks, kunstiürituste läbiviimiseks). Töötasu (bruto) on vahemikus 600-800 eurot.
- 4) Teenuste osutamine 1 (binoklite rent, pildistamine objektile). Töötasu (bruto) on vahemikus 500-700 eurot.
- 5) Pargiga seotud heakorratööd 1 (niitmine, koristustööd). Töötasu (bruto) on ca 400 eurot.

Uusi kaudseid töökohti loovad eelkõige otseselt külalisi teenindava sektori ettevõtjad, kes saavad oma põhitulu turismist (majutus- ja toitlustusettevõtted, transpordiettevõtted, reisikorraldajad ja reisibürood) ning põhiliselt kvaliteetset külastuselamust ootavatele turistidele suunatud müügiartiklite pakkujad. Turismi hoogustumisest saadav tulu kandub edasi ka turismisektorit igapäevaselt teenindavatele ettevõtetele ning lõpuks on mõju tuntav peaaegu kõigis majandussektorites.

Kulutuste suurus erineb omakorda olenevalt sellest, kas on tegemist **sise- või välituristiga**.

Objekt on atraktiivne igas eas nii sise- kui ka välituristidele, nii üksi, perede kui ka sõpruskonnaga reisijatele ning samuti

kõikvõimalikele grupireisidele. Kuna tegemist on eheda ja looduskauni vaatamisväärsusega, siis peamiseks sihtrühmaks on nii vabas looduses puhkamist harrastavad külastajad ehk puhketuristid kui ka linnaturismi harrastajad.

Siseturistid (pered, sõpruskonnad, grupeeringud – sh kooligrupid) – osakaal 60%. Tegemist praegu Ida-Virumaal kõige sagedamini reisiva külastajate kategooriaga ning teisalt on tegemist turunduskommunikatsioonis kõige kergemini ligipääsetava sihtgrupiga. Eestlaste ja mitte-eestlaste seas on muuseumide ja looduskauniste paikade külastamine võrdselt atraktiivne. Sihtgruppi iseloomustab huvi enesearendamise võimaluste ja silmaringi laiendamise vastu läbi erinevate tegevuste ja lõõgastuse kombineerimise.

Kooligrupid (kohalikud kooliõpilased ja lasteaiarühmad ning muud kooliekskursioonid väljaspool Ida-Virumaad). Eesti- ja venekeelsed (üksikjuhtudel võõrkeelsed) kooligrupid jõuavad külastusobjektile läbi õpetajate ja koolide huvijuhtide. Grupituristidel on enamasti piiratud ajalimiit ning seetõttu soovivad nad lühikest ülevaatlisku tuuri giidi saatel.

Välisturistid (transiitturistid suunal Tallinn – Peterburg – Tallinn; üksik- ja grupituristid – eriti Vene ja Soome turistid, lisaks Läti, Saksa ja Rootsi turistid) – osakaal 40%. Välisturistid on enamasti keskmisest kõrgema hariduse, vanuse ja sissetulekuga inimesed, keda iseloomustab kultuuri- ja ajaloo huvi. Välisturistid külastavad Narvat organiseeritud bussireisidel läbi Eesti või Balti riikide ning ka omal käel väikeseliikmeliste seltskondadena. Infot saavad reisikorraldajatelt, reisiajakirjadest, brošüüridest ning internetist. Välisturistide puhul on oluline giidi olemasolu. Välisturistid ostavad meelsasti kohalikku käsitööd ja meeneid ning kulutavad Eesti siseturistidest tunduvalt rohkem. Grupituristidel on enamasti piiratud ajalimiit ning seetõttu soovivad nad lühikest ülevaatlisku tuuri giidi saatel. Välisturistid külastavad piirkonna turismiobjekte eelkõige suveperioodil, talveperioodil on väliskülastajate arv tunduvalt väiksem.

Heakorrastatud Narva jõe kanjon ja rajatud külastusobjekt aitavad külastajal paremini tunnetada Narva kui piirilinna unikaalset identiteeti – sh tänu võimalusele nautida vaateid Venemaale ning tunnetada ajaloolise ja looduskauni Narva hõngu. Välisturistide jaoks on oluline Narva terviklik visuaalne väljanägemine, turistidele pakutavate teenuste ja toodete tarbimisest saadavad elamused ja kogemused, toodete omanäolisus ja kvaliteet. Tähtis Euroopa Liidu idapiiril ja Venemaa naabruses asuva piirilinna poolt jäetav üldine mulje ning Venemaale edasireisijate või sealt saabujate jaoks tunnetatav sümbolne keskkonna muutus.

Projekti tegevuste tulemusel suureneb turistide külastatavus järgmiselt (potentsiaalsed sihtturud, kes on antud objektist huvitatud)

Eeldatav tegevustes osalejate ring	Koostöö projekt Narva linnavalitsuse ja Narva Gate OÜ vahel. Narva Linnavalitsuse roll: Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet – ekspertiisi tellimine, projekteerimistingimuste väljastamine projekteerimistöödeks Narva Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet – TTA tellimine, projekteerimistööde tellimine, taotluse koostamine, projekti elluviimine Narva Gate on valmis panustama näiteks lähiümbruse korrastamisse, uute piirdeaedade ja väravate ehitamisse. Narva Gate rolli täpsustatakse TTA koostamise käigus. Narva Muuseum – ekskursioonide korraldamine Narva Külustuskeskus (KÜK) – ekskursioonide korraldamine, turundus, reklaam turismimessidel Ida Virumaa turismiklaster – turundus, reklaam turismimessidel
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁸²	Avaneb juurdepääs Kreitzbergi pargile, Narva jõe kanjoni kaitsealale ja vaade Narva kosele. Suureneb Narva linna väärtus turismilinna sihtkohana. Kohalikele elanikele uue vahaaja veetmiskoha tekkimine. Looduskaitse ja kultuuri loo propageerimine. Korrastatud territoorium 5 213 m². Loodud uus turismiattraksioon (1). Lisandunud uusi töökohti 8 (sh lisandväärtusega). Lisandunud mitterahalist abi saanud ettevõtteid 115. Turistide külastatavuse suurenemine (potentsiaalsed sihtturud, kes on antud objektist huvitatud):

⁸² Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	1. Läti (turistide hulga suurenemine 5 aasta jooksul kuni 20% võrra), täpsustatakse TTA koostamise käigus 2. Vene (turistide hulga suurenemine 5 aasta jooksul kuni 20% võrra), täpsustatakse TTA koostamise käigus 3. Eesti (turistide hulga suurenemine 5 aasta jooksul kuni 10% võrra), täpsustatakse TTA koostamise käigus 4. Soome (turistide hulga suurenemine 5 aasta jooksul kuni 10% võrra), täpsustatakse TTA koostamise käigus
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁸³	1) Kanjoni tugimüüri ekspertiisi teostamine 2015/2016 Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet esitas 16.02.15 taotluse KIK-i. Ekspertiisi koostamist toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus (otsus projekti toetamise kohta saadud juunis 2015). 2) Ehitusprojekti koostamine, ehitusprojekti ekspertiis 2016 Ehitusprojekti tellib Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet või Narva Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet 3) Projekti teostatavus-tasuvusanalüüsi koostamine 2015/2016 Narva Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet tellib 2015. aastal, ameti eelarves on selleks raha olemas 4) Projekti taotluse esitamine 2016 (IV kvartal) Projekti taotluse valmistab ette Narva Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet Muud allikad, kust on plaanis Kreenholmi arendamiseks raha taotleda: 1) Ida-Virumaa linnapiirkondade jätkusuutliku arengu meede, projekti nimetus „Kreenholmi ala taaselavdamine ajalooliseks ning kõrgekvaliteetseks Narva elu- ja ettevõtlusruumiks“. Antud projekt on esimene etapp ajaloolise

⁸³ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

Kreenholmi piirkonna taaselavdamiseks. Projekti raames rajatakse juurdepääsuteed ning taristu hetkel kasutusest väljas oleva Narva linna ossa. Juurdepääsutee annab tõuke edasi arendada jõeäärset kõrgekvaliteetset elamu- ja ettevõtlusruumi, SPA-keskust, lasteaeda, teemaparki ja annab alguse loomelinnaku kujundamisele. Projekti tegevused: juurdepääsu- ja kergliiklusteede projekteerimine ja rajamine; olmekanaliseerimise-, elektritoide-, sideliini, vee-, ja kütetrasside projekteerimine ja rajamine. Projekti ettevalmistaja ja elluviija Narva Gate OÜ.

- 2) Kreenholmi arendamisse (nendele maa-aladele, mis on linna omandis) on plaanis taotleda raha ka Eesti-Vene programmist. Projekti ideeks on ehitada vaateplatsid koskede juurde. Eesti poolel ehitada vaateplats Kreenholmi saarele ja Vene poolel ehitada vaateplats Parussinkasse. Mõlemad vaateplatsi paikneksid üksteise vastas. Projekti ettevalmistaja ja elluviija Narva Linna Arenduse ja Ökonoomika Amet (juhtpartner) koostöös Ivangorodi Linnavalitsusega (partner).

Erasektor. Narva Gate OÜ peab läbirääkimisi erinevate potentsiaalsete ettevõtetega, kel on huvi Kreenholmi investeerida. Narva linn on väljendanud soovi, et Kreenholmi territooriumil võiks olla SPA, mille teenuseid linn saaks kasutada (näiteks basseini teenused, kuna linna basseini on vana ja ei mahuta kõiki soovijaid). SPA on lülitatud eraldi reana Narva linna arengukavasse 2008 – 2018.

ARENDAV OBJEKT⁸⁴

28. Külastuskeskus “Kindlused”

Narva-Jõesuu on väga populaarne nn väljasõidukoht just tänu oma suurepärasele rannale ning Spa-hotellidele, kõikide huvides on motiveerida külalisi jääda pikemaks ajaks piirkonda, selleks on vaja võimaldada talle mitmekesist ja kvaliteetset ajaveetmist. Turistid vajavad aina rohkem eriteenuseid kontsentreeritult ühes kohas, samas aga soovitakse näha ümbrust. Rajatav külastuskeskus „Kindlused“, mis pajatab ja illustreerib piirkonna ajalugu (Euroopa jaoks unikaalse Narva ja Ivangorodi kindluste ansambel, Narva jõgi, Narva vanalinn jne), hakkab funktsioneerima ristturundusobjektina – tutvustades Narva turismipiirkonna vaatamisväärsusi seal, kus inimesi on kõige rohkem ja neil on vaba aega piirkonnaga tutvumiseks. Teiselt - projekti realiseerimisel tekib piirkonda terviklik ja suur turismiplatvorm, millest saavad kasu paljud teenusepakkujad ja mis on ülioluline – aastaringelt, maandades hooajalisusega seonduvaid probleeme.

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Narva-Jõesuu on vanim ja tuntum Ida-Viru kuurort.

Narva-Jõesuu nagu ka tervikuna Ida-Viru turismisektori kitsaskohaks on väga tugev sesoonne muutus: kõrghooajal ei jätku nii toitlustus- kui ka vabaaja veetmiskohtadest; madalhooajal kõik ajutised asutused on kinni ning siis puhkajatel ei ole väljaspool hotelli mingeid atraktsioone – see aga ei taga piirkonna jätkusuutlikku arengut ning erasektori panustamise huvi tekitamist eriti turismi lisateenuste osas. Hooajalisuse leevendamiseks, teenuste mitmekesisuse tõstmiseks ja seekaudu turismitulude suurendamiseks ning turistide kohalviibimise aja pikendamiseks tuleb rajada Narva-Jõesuusse aastaringse pere- ja aktiivsemate turistidele ajaveetmiskoha. Lisaks on vaja ajendada külalisi avastama Narva vaatamisväärsusi – rajatav külastuskeskus toimib ristturundusobjektina ning reklaamib avastamiskohti seal, kus on kõige rohkem turiste.

Seetõttu kavandame kogu Narva piirkonna potentsiaali efektiivsemaks ära kasutamiseks arendada välja erisihtharudele suunatud 2 400 m² suurust aastaringset atraktsiooni, mis teenindaks nii piirkonna külalisi kui ka kohalikke. Erisihtharude mugavamaks puhkamiseks keskus jaotatakse eritsoonideks:

1. Narva kaubalinna tutvustamine: kaubalaevade randumine ning kauba ülelaadimine illustreeritakse lainetega,

⁸⁴ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	veepommidega, ronimisega „laevadele“; 2. Narva jõesuudme voogude tutvustamine; 3. Piirijõgi: Narva jõe atraktsioon „piiritakistustega“; 4. Narva linn Rootsi ajal: lastelinnak; 5. Narva ja Ivangorodi kindlused: salajased maalused käigud, sillad ning slaid koos ajaloolise sfääriga (sfääri sees projetteeritakse 360° kindluste ajaloo tutvustavaid videoklippe. Kõik teenindajad ja kogu õhustik on stiliseeritud. Arendusprojekti realiseerimise projekt sisaldab atraktsiooni projekteerimist, ehitamist ning käivitamist. 1. Atraktsioonide projekteerimine ja ehitus: 3 800 000 eurot; 2. Atraktsioonid, tehnoloogia ning külastusprogrammid: 1 200 000 eurot; Kogu projekti investeerimissumma : 5 000 000 eurot.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Arenduse visiooniks on rakendada suuremal määral piirkonna potentsiaali ajaloolise aastaringse kuurordina pakkudes atraktiivseid ning terviklikke turismitooteid ning soodustades lisateenuste tekkimist kohapeal. Arendaval atraktsioonide keskusel on ulatuslik sotsiaalmajanduslik mõju: 1. Pareneb tööhõive situatsioon (eriti noorte seas): Luuakse suurel hulgal otseseid töökohti: 40, millest on vähemalt 10 kõrgepalgalised. Keskuse töölaad on väga atraktiivne noorte jaoks, mis on ülioluline aspekt arvestades piirkonna demograafilist olukorda ja tööhõive vanuselist struktuuri; 2. Mitmekesistatakse Narva-Jõesuu turismitoodete spektrit: Aastaringse ning ainulaadse atraktsiooni käivitamine loob soodsamat keskkonda väikeettevõtlike tekkimisele ning püsimisele. Piirkonda tekivad uued sise- ja välituristidele suunatud ettevõtted, kelle jaoks Narva-Jõesuu kuurordi toimimine siiani liialt hooajaline on olnud;

	3. Suureneb piirkonna ettevõtete sissetulek: Terviklike ning ainulaadsete külastuselamuste pakkumus suurendab turistide voogu. Suureneb tänaste piirkonna turismi- ja teenindusasutuste ning projekti tulevikus lisanduva külastaja teekonnale jäävate ettevõtete tulubaas; 4. Elavdatakse turismisektorit väljaspool kõrghooaega: Ilmastikuoludest sõltumatu keskus leevendab piirkonnas olevate majutuskohdade madala hooaja täitumisprobleeme. Rikastades piirkonna turismiteenuste valikut, võimaldab keskus pikendada külaliste viibimist piirkonnas. Hetkel, eriti Eesti turist, viibib Narva piirkonnas keskmiselt 2 päeva; 5. Elavdatakse kohaliku külastuspiirkonda: Atraktiivsed ning kaasaegsed ajaveetmisvõimalused näitavad kuurordi arengudünaamikat ning lubavad tekitada „püsiklientide“ sihtgruppi, meelitada ettevõtjaid ning tunnetuslikult parendada kohaliku elukeskkonda; 6. Koostöös Ida-Viru turismiklastriга lülitatakse atraktsioonide keskuse maakonna terviklike ning põnevamate turismimarsruutide kujundamisse. Osaledes piirkonna ühisturunduses hõlbustatakse maakonna turismibrändi (sõnumite) iseloomu: seikluslik, põnevust pakkuv, kontrastiderohke; 7. Suureneb piirkonna investeerimisatraktiivsus: Ainulaadse atraktsioonikeskuse rajamine suurendab Ida-Virumaa investeerimisatraktiivsust nii turismi- kui ka teistes sektorites.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Arendustegevuse eestvedaja, objekti rajaja ja EL rahastustaotluse esitaja on Termak Real Estate OÜ. Disaini erilahenduse aitavad leida Eesti Kunstiakadeemia ning arhitektuuribüroo. Projekti elluviimise faasis kaasatakse töörühma liikmeid ja eksperte järgmistest valdkondadest/organisatsioonidest: Rahvusvahelised suurte pereturismiatraktsioonide rajamise kogemusega ettevõtjad, atraktsioonikeskuste ehitajad, Ida-Viru Ettevõtluskeskuse turismiklaster, EAS Turismiarenduskeskus, Aidu Veespordikeskus, Noorus OÜ, Narva-Jõesuu Linnavalitsus, Narva muuseum SA. Projekti tulemusel valmivate atraktsioonide keskuse kasusaajad on kõik sise- ja välisturistid, eriti pered koos lastega ja aktiivsemad puhkajad aga ka koolid, lasteaiad, lastelaagrid, spordilaagrid, firmaüritused (sh suvepäevad, meeskonnatreeningud jne), seminarituristid. Vanemate sihtgruppide kaasamiseks rakendatakse pakette ja pakkumisi, kus kehtivad olulised soodustused koos

	lastega/peredega saabuvatele vanavanematele.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁸⁵	Atraktsioonide keskuse käivitamisel on järgmised eeldatavad väljundid: 1. Avatud ainulaadne atraktsioonide keskus pindalaga 4 800 m², mis muuhulgas tänu oma kontseptsioonile „Kindluste park“ tutvustab ja reklaamib Narva piirkonda; 2. Areneb ja rikastub Ida-Virumaa külastajateekonna terviklikku turismimarsruut, tugevneb ja kasvab ühisbrändi tuntus; 3. On loodud 40 (sh 7 lisandväärtusega) otsest töökohta; 4. Projekti realiseerimisel saavad mitterahalist abi vähemalt 80 piirkonnas tegutsevat ettevõtet; 5. Piirkonda külastab täiendavalt vähemalt 25000 sise- ja välisturisti aastas; 6. Piirkonna ettevõtjate käive kasv; 7. Kohaliku omavalitsuse tulubaasi kasv (lisaüritused, elanike sisetulekute kasv).
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁸⁶	Arendusobjekti maaalal on kehtestatud detailplaneering. On leitud Töövõtja ning tellitud eskiisprojekt; Atraktsioonide keskuse detailne kontseptsioon ja TTA on välja töötamisel. Omafinantseeringukate läbirääkimised on lõpusirgel.

⁸⁵ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁸⁶ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJECT⁸⁷**29. Endise Jõhvi Piimatööstuse ettevõtluskompleksi ligipääsuvõimaluste parendamine****ARENDAV OBJECTI KIRJELDUS**

Arendatava objekti planeeritavad kulud	• Linda tn rekonstrueerimine lõigul Tallinn-Narva mnt kuni Kruusa tn (250 meetrit) • Harutänaava alguse rajamine Linda tänavast suunal Mureli/Kirde tn ristmik Projekti maksumus kokku 210 000 EUR, sellest oodatav toetus 178 500 EUR ja taotleja omafinantseering 31 500 EUR.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Jõhvi linna Linda tänav on juurdepääsuks 15 ettevõttele, mis asuvad endise Jõhvi Piimatööstuse kompleksis. Neile kõigile on oluline hea ligipääsetavus, mille tõttu on asukoht valitud just sellel ettevõtlusalal, mis on Tallinn-Narva maantee vahetus naabruses ja viimasega otseühenduses. Lisaks kaubandusettevõtetele asub ettevõtlusalal nt AS Maag Piimatööstuse tootmiskompleks, elektrimootorite remondiga tegelev Denisto OÜ ja Omniva AS (endine Eesti Post) kandekeskus. Alates Kruusa tn ristmikust on tegemist elamurajooni läbiva tänavaga, mille elanikele paraneb kõnealuse tänavalõigu rekonstrueerimisel väljapääs Tallinn-Narva maanteele. Linda tänaval AS Maag Piimatööstuse juures asub ka Meierei bussipeatus, mida kasutab bussiliin nr 15 Jõhvi – Somp – Kohtla-Järve. Harutänaava alguse rajamine Linda tänavalt Mureli/Kirde tn suunas võimaldab AS Maag Piimatööstusel oma tootmist edaspidi laiendada ning vähendab ekspordipiirangute riski (arvestades erinevate eksporditurgude nõudeid, sh eraldi väravate rajamine toorpiim ja valmistoodangu veoks).
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Jõhvi vald, AS Maag Piimatööstus. Kaudselt osalevad veel 14 ettevõtet, kelle jaoks Linda tänav on ainsaks ligipääsuks.
Eeldatavad	Rekonstrueeritud Linda tn lõik ja uus harutee on parandanud ettevõtluskeskkonda ca 15 ettevõttele. Eeldatavalt on ettevõtete tulud suurenenud, ärid ja tootmisüksused on klientide jaoks paremini kättesaadavad ning prestiižsemas asukohas,

⁸⁷ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

väljundid ja oodatav tulemus⁸⁸	mis on rekonstrueerimise järel heakorrastatud (võrreldes tänase olukorraga, kus tänav on auklik ning puuduvad kõnniteed). AS Maag Piimatööstus on saanud oma krundile otse avalikule tänavale ühendatud ligipääsu, mis võimaldab ettevõtte tegevust laiendada. Seoses harutänav alguse rajamisega osutub edaspidi märksa lihtsamaks ka Linda tn 15 ja Tallinn-Narva mnt vahelise reformimata riigimaa kasutuselevõtt ettevõtluse tarbeks. Lõpptulemusena on eeldatavalt lisandunud 15 uut töökohta.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁸⁹	Koostatud on tööde esialgne kalkulatsioon. Projekti tegevusi on täpsustatud piirkonna suurima ettevõtte, AS Maag Piimatööstuse vajadusi arvestades (eeskätt nende ekspordivõimalusi piirata võivate asjaolude lahendamiseks). Algamisel on detailplaneering, mis käsitleb perspektiivset harutänavat ühendamaks Linda tn ja Mureli/Kirde tänavad. Linda tänav rekonstrueerimine on <u>Jõhvi valla arengukavas 2014 – 2020</u> märgitud prioriteetsete objektide hulka (alajaotuses 8.2.2.3 on lülitatud teede ja tänavate rekonstrueerimise ning ehitamise prioriteetsete objektide loetelusse). <u>Jõhvi valla eelarvestrateegias 2015-2018</u> on arvestatud omafinantseeringu katmisega, sh 2016. a eelarves on teede ja tänavate rekonstrueerimise toetusetaotlustele ette nähtud ca 250 000 EUR omafinantseeringute katmiseks (täiendavalt meetme „Ida-Virumaa linnapiirkondade jätkusuutlik areng“ projektide omafinantseeringutele, mis on arvestatud eraldi).

⁸⁸ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁸⁹ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJEKT⁹⁰

30. Purtse kindluse Keskaja teemapargi arendamine

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Projekti tegevusteks on Purtse Kindluse Teemapargi arendamine, kus Purtse kindluselamu on teemapargi keskseks objektiks:

- amortiseerunud Purtse kindluse hoone renoveerimine aastaringseks kasutuseks, ümber kindluse paiknevatele kinnistutele keskaja teemapargi rajamine.

Teemapargi kavandatavad atraktsioonid on planeeritavalt:

Arendatav teemapark oleks keskaega tutvustav, mis keskenduks keskaja mõisa elu-olule ja kus tutvustatakse mõisniku elu tollel ajal (16 saj). Teemapargis tutvustatakse mõisniku elu kindluse hoones ja kõike, mis toimus 16 saj Purtse mõisas väljaspool kindluse hoonet soovitakse näidata kavandatavate atraktsioonidega. Atraktsioonidena ja rajatistena oleme planeerinud välja ehitada nn väikese keskaegse küla, kus oleks välja ehitatud meistrikojad, teenindushoone ja teised rajatised. Meistrikojad oleksid hooned, kus oleks võimalik vaadata keskaegsete käsitöölise elu ja kus on võimalik toota erinevaid käsitöö tooteid (sepp, pagar, puidutöö, nahk, klaas, õlletootmine). Antud meistritekojad ei oleks ainult mõeldud turistidele vaid nendes kodades oleks võimalik toota tooteid aasta läbi ning kus luuakse töökohad meistritele. Teenidushoone on vajalik külastajate teenindamiseks, mis oleks samas multifunktsionaalne ja kus asuksid tualetid, piletimüük, info ja toitlustus. Lisaks on planeeritud teemaparki ka laut, kus on võimalik eksponeerida erinevaid loomi, keda tollel ajal mõisates ja taludes kasvatati. Taoline atraktsioon, kus lastel ja ka täiskasvanutel oleks võimalik talu loomi vaadata ja ise laudas käia Ida-Virumaal puudub ja mille järele on meie arvates nõudlus. Rajatistena on plaanitud ehitada välja teemapargi ümber vall, kust pääseb teemaparki ja nt. ühe haruna jälgendatakse kindlusest alguse saanud maa-aluse käigu lõppu. (antud maaalune käik oli kindlusel olemas, kuid on tänaseks kinni varisenud ja millest on saanud legend). Antud atraktsiooniga on võimalik taas elustada kunagiste randröövlite legend. Randröövlite tegemisi on võimalik eksponeerida vana laeva peal, mida oleks võimalik lastel ühe atraktsiooniga nt vallutada. Kuna tegu oli röövlisalkade kaitseks rajatud kindlusega siis kindlasti ühtede atraktsioonidega näidatakse tolleaegseid sõjariistu. Kindluse ümber oli kunagi tala, mis on samuti planeeritud väikse lõiguna taastada. Antud atraktsioonid ja hooned oleksid kõik rajatud ja paigutatud teemaparki loogilise asetusega.

Kuigi Purtse mõisa ajalugu ulatub muinasaega, keskendutakse kindluse ja teemapargi arendamisel siiski keskajast, sest

⁹⁰ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	kindlus, mis on teemapargi keskne objekt, on keskaegne ehitis ja kajastab tolleaegse mõisniku eluaset ning elustiili. Seda on kavas eksponeerida läbi keskajale omase interjööri. 1990. aastal restaureeritud kindluse hoonel on täielikult amortiseerunud elektrisüsteem, puudub küte, uuendamist vajavad kommunikatsioonid. 25 aastat tagasi renoveeritud ja sisustatud hoone ei täida täna enam oma tolleaegset funktsiooni ja plaanis on koos aastaringseks kasutuseks renoveerimisega ka uuendada interjööri nii, et see oleks külastajale (turistile) atraktiivne ning ajastutruu. Samas oleks hoone multifunktsionaalne ning erinevate teenuste pakkumise võimalusega. Kindluse hoonest väljapoole on kavas rajada teemapargi see osa, mis tutvustab keskaja mõisniku elu väljaspool mõisahoonet ning samuti talupoegade elu-olu. Selle tarbeks rajatakse keskaja teemapargi atraktsioonide osa koos meistrikodade, teenindushoone ja teiste rajatistena. Ida-Virumaa arengukavas märgitakse, et toetava infrastruktuuri nappus hakkab antud objekti arengut pidurdama ning selle lahenduseks tuleb antud projekti raames välja ehitada ka praegu puuduv, toetav taristu, mis loob eelduse erainvestoritele turismikompleksi edasi arendada ning piirkonnas lisateenuseid pakkuda. Objekti planeeritavad orienteeruvad kulud on: Teemapargi ja kindluse hoone ehituslik projekteerimine, sisekujundusprojektide koostamine – 50 000.- Kinnisvara soetamine SA-le – 70 000.- Kindluse hoone renoveerimine (lae soojustus; küttesüsteemi väljaehitus; elektrisüsteemi ehitus, vee- ja kanalisatsioonisüsteemide ehitus, interjööri kujundamine : 390 000.- Toetava taristu väljaehitamine (haljastus, kanalisatsiooni süsteemid, veesüsteemid, elektrivarustus): 350 000.- Teemapargi atraktsioonide ja hoonete ehitus: 540 000.- Teemapargi inventari ost ja turundus: 100 000.- Kokku: investeeringu maht: 1 500 000.- eur Väljaspool antud projekti on arendaja planeerinud investeerida kuni 30 kohalise majutusasutuse ehitamisesse, mis võimaldab paketeerida nii majutust kui ka teemapargi kasutust, pakkudes külastajale ühtset turismitoodet- täiendades vastastikku teineteist.
Arendatava objekti	Purtse kindlus on olnud sajandeid Ida- Virumaa maamärgiks, olles tänaseks säilinud kui Purtse mõisakohta märkivaks ehitiseks (restaureeriti 1987-1990), mille esimesed ületähendamised ulatuvad aga isegi 1421. aastasse

sotsiaal- majandusliku mõju ulatus	(http://et.wikipedia.org/wiki/Purtse_m%C3%B5is) . Ajalooürikud kirjutavad, et Eesti üks vanemaid asustatud punkte I aastatuhande II pooles asus just Purtse jõe orus (Purtse esimene maalinna Tarakallas VIII- X saj.). Purtse kindluselamu rajati parun Jakob von Taube (Tuve) poolt. Alates 1615. a valitses seal Rootsi kõrgeaadlisse kuuluv Heinrich Fleming. Peale Põhjasõja lõppu 1721. a. läks kindluselamu Otto Magnus Von Stackelbergi valdusesse ja püsis seal 1919. aasta maaseaduseni. Seega ulatub Purtse paikkond muinasajalukku ning kindlushoonel endal on väärikas ajalugu ning roll Põhja- Eesti keskaja loos. Täna sel päeval on kindlus Lüganuse valla omandis ning alates 2014. aasta suvest on kindlusel uued rentnikud, kes on avanud ajaloolise kindluselamu taas külastajatele ning plaanivad Purtse Mõisa kompleksi arendades tuua ta Eesti turismimaastikule. Kuigi avamise kohta eraldi reklaami ei tehtud, müüdi testajal (mai – okt 2014) kindlusesse ligi 3000 ekskursioonipiletit, rääkimata kohviku külastajatest, keda ei registreeritud. Külastajate rahulolu kindluselamu, mis paistab ka kenasti Tallinn-Narva maanteele kätte, taasavatud olemise kohta on suur. Testaeg andis arendajatele kindluse, et külastajate huvi on olemas ning olemasoleva nõudluse rahuldamiseks on õige aeg muinsuskaitsealiselt ja arhitektuuriliselt väärtusliku kindlushoone rekonstrueerimiseks, seda koos planeeritavate uute toodetega, aidates säilitada Ida-Virumaale olulist rajatist ning eksponeerida seda läbi kvaliteetse teenuse nii sise- kui ka välituristidele. Kuna mõisnike hulgas on olnud nii Rootsi kui ka Saksa mõisnikud, siis seetõttu on loodavas äriplaanis rõhk pandud just nendele välissuhtlusele. Teemapargi projekti edukust ning omavahelist sünergiat toetab veel lisaks vahetus naabruses asuv ja turistide hulgas juba täna populaarne muinaseestlaste pühapaik Hiimäel, samas asub ka Kurjuse Ohvrite Leinapark (http://www.puhkaeestis.ee/et/purtse-hiiemagi). Oma positiivset mõju annab ka Purtse sadama arendamine, seal läbi saab tegemist olema tervikliku turismisihthooga, kus on erinevaid turismiobjekte, mis täiendavad teineteist. Projekti näol on tegu piirkonna ühe pikaajalise tuntud turismiobjekti edasiarendusega, mille eesmärgiks on kogu Purtse mõisa kompleksi arendamine atraktiivseks perepuhkuse sihtkohaks. Teemapargi läbivaks teemaks on Purtse, kui Ida-Virumaa ajaloo oluline piirkond. Läbi arendatava objekti on võimalik tutvustada külastajatele piirkonna ajalugu ning tähtsust nii Virumaa, kui ka Eesti ajaloo. KOOLID ja KOOLINOORED: Keskaja teemapark annab põneva võimaluse lasteaedadele, huvi- ja tavakoolidele, kus teemapargi külastused aitavad paremini õpetada ajalugu ja noortel tekib huvi ajaloo vastu läbi tõetruu ja ajastukohase mängu. Lisaks pakub teemapark kõrghooajal rakendust ka koolinoortele. Piirkonna koolid nii Lüganusel, Maidlas kui ka Kiviõlis on ühinenud Ettevõtliku Kooli programmiga ja antud koolide noori saab kaasata tegevustesse, tekitades nendes huvi ajaloo, kodukoha ja ettevõtluse vastu. Võimalik suvehooajaks mõisamaleva korraldamine. Koolinoored saavad projektis osaledes hindamatu kogemuse, konkurentsieelise ning ka sidemed kohaliku ettevõtjaga, mis kokkuvõttes valmistab neid ette astuma täiskasvanuella, tegema valikuid edasise haridustee valikul ning hakkama saamises tööjõuturul.
---	---

	KOGUKOND: Kogukonna kaasamine on antud projekti juures väga suure kaaluga. Objekti arendamine toob leevendust piirkonna tööhõivele luues uusi töökohti. Samuti ergutavad loodavad meistrikojad kohalikke inimesi alustama ettevõtlusega, pakkumaks meistrikodade erinevaid teenuseid (sepp, mölder, pagar, rätsep, lihunik jne...) Seeläbi paraneb ka kohalike elukeskkond, tõuseb kinnisvara väärtus ning loob eelduse teiste piirkonna objektide arendamisele. Objekti valmimine aitab kaasa ka piirkonna turismivõrgustiku Virumaa Süda arengule, pakkudes võimalust arenemiseks erinevatele turismiteenuse kohalikele osutajatele. Toitlustamiseks teemapargi külalisi keskendutakse kohaliku tooraine kasutamisele, pakkumisele ja propageerimisele. See annab kohalikele elanikele põhjuse alustada näiteks mahepõllumajanduse ja kaluritööga. Teemapark genereerib igasse aastaaega suurüritusi, millest saavad osa ka kohalikud elanikud. Ühesõnaga saab kogukond ise tarbida kodukoha lähedal neid teenuseid, mis seoses teemapargi arendamisele piirkonda juurde luuakse ning Purtse muutub hinnatud elukohaks. LISANDVÄÄRTUS TEISTELE OBJEKTIDELE: Luuakse lisandväärtust nii kohalikele objektidele, juba mainitud Hiimäele ja Taramäele, mille ajalugu leiab samuti teemapargis kajastamist. Purtse sadamale on atraktiivne kutsuda läbi oma veevärava külalisi terviklikku tugevalt eristuvasse sihtkohta. KOOSTÖÖ: Ida- Virumaa mõisate perre lisandub uus tugeva eristumisega mõis, mis aitab arendada piirkonna mõisaturismi. Valmivad uued turismimarsruudid koostöös Rakvere ja Narva Kindlusega, tekitades atraktiivsed mitmepäevased turismitooted Põhja-Eestis, suurendades veelgi turistide Eestis ööbimiste pikkust. Läbi Eesti erinevates piirkondades paiknevate turismiobjektide ja -toodete ühendamise terviklikesse marsruutidesse (Maaturism, Via Hanseatica, Toidutee, Viru toit jne...) suureneb ka piirkondade vaheline sünergia. SIHTKOHA TUNTUS SUURENEB: Lisaks piirkonna elanikele avaldunud positiivsele sotsiaalsele mõjule suureneb läbi korrastatud külakeskuse inimeste majanduslik olukord seoses suurenenud kinnisvara hinnaga ning võimalusega aktiivselt ettevõtluses kaasa lüüa. Läbi olulise turismiobjekti arenduse hakkavad arenema ka teised piirkonna ettevõtted (eelkõige võrgustiku Virumaa Süda liikmed), kuna külastavad turistid tarbivad piirkonnas ka teisi teenuseid. Lisaks siseturistile pakub arendatav kompleks ka väga atraktiivset teenust välituristidele, kuna tutvustatakse ajalugu, milles on oluline roll olnud ka teistel rahvustel ja riikidel.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Projekti eestvedajad ja partnerid: Purtse Mõis OÜ Loodav sihtasutus: SA Purtse Kindlus Lüganuse vallavalitsus

	Teemapargi sidustatud teiste piirkonna objektidega seisneb pereturismi võimaluste avardamises Ida- Virumaal. Kuna lähipiirkonnas on valmimas või valminud teised eelkõige ekstreemturismi objektid (Aidu Veespordikeskus, Kiviõli seiklusturismikeskus, Kohtla-Nõmme kaevanduspark) siis kavandatud teemapark aitab peredel veeta piirkonnas terve nädalavahetuse ja mitmekesistada ning tuua piirkonda erinevate huvidega sihtrühmasid. Arendades Purtset teemaparki luuakse Ida-Virumaale suhteliselt väiksel maa-alal mitmekesine vaba-aja veetmise võimalus, mille tulemusel on võimalik turistil viibida piirkonnas pikem aeg ja tarbida rohkem erinevaid teenuseid. Teiste piirkonna objektidega on võimalik paketeerida piirkonna teenused üheks tervikuks. Asudes SüdameTee koostöövõrgustiku piirkonnas, luuakse võrgustiku teistel liikmetele paremad võimalused oma tooteid ja teenuseid arendada. Lisaks lähipiirkonna objektide sidustatusele on võimalik siduda teemapark laiemalt ka Rakvere ja Narva kindlusega, et seeläbi tutvustada Virumaa ajalugu.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁹¹	Projekti valmides saab rekonstrueeritud üks Ida-Virumaa ja kogu Eesti jaoks muinsuskaitsealises ja arhitektuuriliselt väärtuslik kuid tänaseks täielikult amortiseerunud kindlushoone. Koos planeeritavate uute toodetega, aitab säilitada Ida-Virumaale olulist rajatist ning eksponeerida seda läbi kvaliteetse teenuse. Projekti näol on tegu piirkonna ühe pikaajalise tuntud turismiobjekti edasiarendusega, mille eesmärgiks on kogu Purtsi mõisa kompleksi arendamine atraktiivseks perepuhkuse sihtkohaks. Lisandunud on 32 töökohta (nii otsest kui kaudset). Töökohtade loomise prognoosideni on jõutud analüüsides teemapargi ja kogu arenduse personali vajadust ja lähtudes erinevatest pakutavatest teenustest ja atraktsioonidest. Loodavad töökohad on: Meistrikodades töötavad inimesed, lauda teenindajad, teemapargi giidid, teenindushoone töötajad, abitöölised ja teemapargi juhid. Lisanduvad töötajad arendaja planeeritavasse majutusasutusse. Spetsialistide palgad peavad vastama Eesti keskmisele palgatasemele, abitööliste ja teenindajate palk püütakse hoida kõrgem kui antud ametikoha keskmine palk Eestis. Otsest kasu saavad ettevõtjad on eelkõige kompleksis teenust pakkuvad ettevõtted, nii meistrikodades asuvad teenusepakkujad, toitlustaja ja toiduaineid pakkuvad ettevõtted (eelkõige MTÜ Kohalik Toit liikmed), arendaja. Samuti teenuse ja toodete loomiseks vajaminevate materjalide ja ostetavate teenuste pakkujad. Kaudselt kasu saavad ettevõtted on suur osa piirkonna turismiteenuse ja toodete pakkujaist, kelle teenuseid ja tooteid külastajad tarbivad. Lisaks SüdameTee võrgustiku ettevõtetele ka teised ajalugu eksponeerivad atraktsioonid Virumaal (Narva ja Rakvere kindlus). Projekti tulemusel lisanduv turismitulu tekib müüdavatelt teenustelt ja teemapargis toodetavate kaupade müügist. Peamised külastajad on nii lastega pered kui ka ajaloo huvilised inimesed. Külastajateks planeeritakse nii siseturisti, kui ka välisturisti. Välisturist oleks eelkõige Eesti naaberriikidest (Soome, Läti, Venemaa), kuid ka Rootsi ja Saksa turist, kellega seob Purtsi Mõisa ühine ajalugu, mida teemapargis eksponeeritakse. Kui pereturismi vanusegrupp on eelkõige noorem inimene, siis

⁹¹ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	ajaloo huviline inimene on peamiselt keskealine, või vanem. Teemapark suudab pakkuda teenuseid ja tooteid igas vanusegrupis külastajatele. Nimetatud projektiga luuakse Ida-Virumaal ja ka terves Eestis selgelt eristuv, piirkonna eripära rõhutav ja terviklik ja uus turismitoode. Teemapargi läbivaks teemaks on Purtsse, kui Ida-Virumaa ajaloo oluline piirkond. Tutvustatakse sõjariistu, kaitserajatisi, inimeste elu-olu. Teemapargi ekspositsioonid tutvustaks kompaktselt ja ühtselt keskaja küla terviklikku toimimist. Taolist ühtset tervikut (mõisa ja talurahva elu koos) teemapargi näol ei ole meile teadaolevalt ka Skandinaavia maades. Kindluse hoone säilitab oma esinduslikkuse, kuid eksponeeritakse seda läbi ajastutruu interjööri, seevastu talupoegade elu tutvustatakse läbi ehitatavate uute ekspositsioonide. Teemapark aitab kaasa turismi sesoonsuse vähendamisele, pakkudes piirkonnas tegevust läbi aasta. Lisaks lisandunud töökohtadele saavad teemapargi käsitöötubades kohalikud inimesed pakkuda oma teenuseid ja tooteid. Tugitaristu väljaehitamine annab võimaluse arendada kogu mõisakompleksi ning pakkudes erainvestoritele eelduse investeerida antud turismiobjekti edasisele arengusse. Käsitöötubades on võimalik tutvustada toleaegeid käsitöö võimalusi ja tooteid ning samuti on see väljund kohalikele käsitöölisele, kes teemapargis tooteid turustada saavad. Ühtse kontseptsiooni ja teenuse raames pakutakse teemapargis keskaegset toitu, mis on valmistatud kohalikest toorainetest. See annab MTÜ Kohalik Toit liikmetele võimaluse oma tooteid otse lõpptarbijale pakkuda. Turismiobjekti valmimisel planeeritakse seal korraldada iga-aastaseid Kohaliku Toidu festivale. Need rõhutaksid kohaliku toidu tähtsust, aitaks kohalikel toidutootjatel oma tooteid reklaamida ja turustada, tähtsustaks ja tutvustaks tervislikku toitumist elanikkonnale ning aitaks koondada MTÜ Kohalik Toit liikmeid ühisele traditsioonilisele üritusele. Teise etapina, väljaspool antud projekti ning tulevikus, on plaanis kompleksis arendada ka teisi teenuseid, sh majutust, mis täiendab teemaparki ning järgides kogu kompleksi ühtset joont, arendatakse välja Ida-Virumaa ja ka terve Eestis ning Skandinaavia turul selgelt eristuv, terviklik ja uus turismitoode.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁹²	Äriplaani ja tasuvusanalüüsi koostatakse. Samuti on alustatud täpsemate kulude väljaselgitamiseks hinnapakumiste kogumist ning on konsulteeritud arhitektidega. Vallaga tehakse igati koostööd ning samuti pakub vald tuge projekti elluviimise organiseerimisel.

⁹² Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

Teemapargi ühtne idee on kaasata kohalikku kogukonda, tutvustada külastajatele piirkonna ajalugu ja tekitada nendes sügavam huvi keskaja ajaloo ja kogu piirkonna järele, kuid samas on teemapargi rajamine kapitalimahukas ning ilma avaliku projektirahata ja ainult erasektori panusega teostamatu.

Viide Lüganuse valla arengukavale, kus märgitud Purtse kindluse kompleksi arendus (Lüganuse valla arengukava 2014-2024; lk18): <https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4081/0201/4003/määrus%20nr%2042,%2025.09.2014%20lisa%201.pdf#>

ARENDAVAV OBJEKT⁹³**31. Avijõe puhkeala ja Avijõeakeskus****ARENDAVAV OBJEKT KIRJELDUS**

Arendatava objekti planeeritavad kulud	I etapp	104 000,00 EUR
	II etapp	156 000,00 EUR
	III etapp	975 000,00 EUR
	IV etapp	65 000,00 EUR
	Kokku:	1300 000,00 EUR
	 1. I etapp : 1.1. Keskkonna mõjude hindamine	
	2. II etapp 2.1. Hangete koostamine	
	2.2. Hangete välja kuulutamine vastavalt projektile	
	2.3. Ehitaja välja valimine	
	3. III etapp 3.1. Puhkeala välja ehitamine	
	3.1.1. Tehisjärve ehitus	
	3.1.2. Ümbruse heakorrastamine, haljastuse rajamine	
	3.1.3. Vabaõhu lava ehitus	
	3.1.4. Ujumiskoha rajamine (WC, riietuskabiinid)	
	3.1.5. Laatade ja vabaõhu ürituste korraldamiseks vajalike kommunikatsioonide rajamine (juurdepääsu teed, parkla, elekter, valgustus jne.)	
	4. IV etapp 4.1.Kokkuvõtted,täiendused, parandused	

⁹³ lga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	4.2. Projekti lõpetamine
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	- Avijõe ääre korrastamine planeeritud alal. - aitab luua uusi töökohti ja parandada kohalikku elukeskkonda. - projekti raames on jõeluhale kavandatud ja ehitatud kordumatu arhitektuuriga puidust mastaapne koda (põhjapindalaga ca 1000 m²) ja loodud tehisveekogu. - kasutatud loodussõbralikke ja keskkonnasäästlikke lahendusi, mis ühtlasi annavad edasi piirkonna traditsioone (puit ja puutöö) ja eripärasid. - Avijõe keskus-puhkeala on Avinurme maamärk ja tõmbenumber, olles konkurentsieeliseks turismiturul ning suurendades seeläbi turismist saadavat tulu. - suurendab ürituste atraktiivsust nii korraldajate kui külaliste jaoks läbi omanäolise keskkonna. - vähendab turismi valdkonnale iseloomulikku sesoonsust ürituste korraldamisel tulenevalt ilmastikukindlusest. - mitmekesistab Eesti turismitoodete valikut. - laiendab koostöökohti nii lähemate piirkondade kui üle-eestiliste ettevõtete ja organisatsioonidega. Samuti pole välistatud koostöö välismaiste kontaktidega. - laiendab võimalusi tutvustada piirkonna traditsioone, kultuuri ja omapärasid - avab võimalused nii kohalikele kui kaugematele ettevõtjatele siduda oma tegevus puhkealale oluliste teenuste pakkumisega. Seega on planeeritud tegevuste mõju tuntav nii kohalikul, piirkondlikul kui riiklikul tasandil.
Eeldatav tegevustes	Omavalitsus

osalejate ring	MTÜ Avijõe Selts SA Avinurme elulaadikeskus AS E.Strauss Avinurme Gümnaasium Teised piirkonna ettevõtjad ja ühendused
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus ⁹⁴	Planeeritud tegevuste tulemusena on: - alevi keskel asuva kasutuseeta seisva ala kasutusele võtmine ja rajatud ca 2 ha veekogu - loodud läbimõeldud turismiatraktsioonid erinevatele huvigruppidele - korrastatud ala erinevate ürituste (laadad, kontserdid jne) läbiviimiseks – sh välilava - loodud tingimused piirkonna mainekujundusürituse Avinurme Tünnilaat läbiviimiseks ja arendamiseks - loodud soodsad tingimused erinevatele ettevõtjatele oma teenuste ja toodete pakkumiseks puhkealal (majutus, toitlustus, veesõidukite rent jne) - puhastatud Avijõe äär looduskeskkonna eripärasid ja hoidu silmas pidades - Loodud tingimused autokaravanide ja telklaagrite jaoks - loodud ujumiskoht ja kõik juurde kuuluvad tingimused (riietusruumid, tualetid jne) - talveperioodidel soodsate ilmastikuolude korral võimalik luua lihtsate ümberkorraldustega liuväli jmt. - koostöös turismiklastri, Avinurme Elulaadikeskuse ja Puiduaidaga on välja töötatud mitmekesised programmid erinevatele sihtgruppidele Eestist ja välismaalt. Oodatavad tulemused: - loodud on vähemalt 5-7 alalist töökohta ja lisaks hooajalised töökohad (lisaks ka ettevõtjate poolt loodud töökohad

⁹⁴ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	puhkeala võimaluste juurde) - iga-aastaselt korraldatakse vähemalt 4 suuremat mainekujundusüritust – sh Tünnilaat, mille külastajate arv ca 15 000 - piirkonnas on vähemalt 25 000 külastust aastas (lisaks Tünnilaada külastajatele) - 7-10 kohalikku ettevõtet on oma tegevuse sidunud puhkealaga - püsiv koostöö turismiettevõtetega - puhkeala võimalused leiavad ka pidevat rakendust piirkonna koolide, lasteaedade ja mittetulundusorganisatsioonide poolt; koostöös leitakse ja luuakse arenguvõimalusi ja viise, kuidas kodukoht oleks atraktiivsem ka külalisele.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁹⁵	Antud tegevusi on erinevas vormis arutatud ligikaudu 20 aastat. Selle aja jooksul on jälgitud piirkonna arengut, kohalike inimeste ja külastajate vajadusi, turismitrende, keskkonnapoliitikat ning kaalutud mitmeid erinevaid võimalusi, kuidas saaks kõige paremini kõnealust jõeäärset ala hoida ja rakendada. Vallas on olemas tugev meeskond, kes eelnevalt tegelenud väga erinevas mahus projektidega ning tunnevad kohalikke olusid. Vallas on väga kõrgel tasemel koostöökultuur, kus oluliste tegevuste läbiviimiseks annavad oma panuse nii kohalik omavalitsus, ettevõtjad kui ka mittetulundusorganisatsioonid. Head kontaktid on ka erinevate spetsialistidega väljaspoolt valda. Avinurme valla arengukavas antud arendust toetavad tegevused. Vallavolikogu otsus ja erinevate koostööpartnerite vaheline valmisolek projekti käivitamiseks.

⁹⁵ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAV OBJECT

32. Lohusuu aleviku puhkeala väljaarendamine

ARENDAVA OBJECTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Avalikult kasutatava juurdepääsutee rajamine Peipsi järveni 50 m 50 000 eurot, slipi rajamine 50 000 eurot, paadisilla rajamine 50 000 eurot, parkimiskoha rajamine 50 000 eurot, spordi- ja mänguväljakute rajamine 50 000 eurot.
Arendatava objekti sotsiaal- majandusliku mõju ulatus	Rajatav objekt toetab üldist Peipsi piirkonna arengut. Aitab kaasa Peipsi piirkonna turismi arengule. Toetab uute ettevõtete ja töökohtade teket. Lohusuu alevikku läbib Via Hanseatica, mis aastast aastasse toob ka Peipsi piirkonda hulgaliselt uusi inimesi, tutvumaks kohaliku loodus- ja kultuuripärandiga. Uute turismiteenuste loomine toob piirkonda uue hulga turiste. Suurenev turistide hulk elavdab nii kohalikku kui terve Peipsi piirkonna ettevõtlust tervikuna. Lohusuu aleviku puhkeala väljaarendamisega suureneb Peipsi piirkonna atraktiivsus ning aitab kaasa Peipsi piirkonna mainekujunduslikule turundusele.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Lohusuu Vallavalitsus, kohalikud MTÜ-d.

⁹⁶ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁹⁷	Avalikult kasutatava puhkeala väljaarendamine kohalike kalurite ja turismiettevõtjate ettevõtlusaktiivsuse suurendamiseks. Peipsi järve ja Avijõe seonduvate teenuste mitmekesistamine (paatide vettelaskmise ja hoiu võimalused, atraktsioonid jms). Uute otseste töökohtade arv -8, loodud kaudsed töökohad -20 (uued ja arenevad majutuskohad ja teenindustevõtted piirkonnas). Lohusuu aleviku puhkeala rajamine on hädavajalik turismi edendamiseks piirkonnas. Lohusuu alevikus puudub praegu mootorsõidukiga ligipääsetav avalik juurdepääs Peipsi järvele, mis võimaldaks veesõidukite randumist ja sildumist. Planeeritud puhkeala rajamisega luuakse nii kohalikele kaluritele kui ka kõigile harrastuskaluritele võimalused Peipsi järvele pääsemiseks. Puhkealale rajatav parkla võimaldab ühtlasi autokaravanide vastuvõttu. Kuna Lohusuu alevikus peatuvate turistide hulk puhkeala väljaarendamise korral eeldatavalt suureneb, siis suurendab see eeldatavalt ka kohalike elanike ettevõtlusaktiivsust (võimalus toitlustustevõtte loomiseks, kus saaksid tööd kohalikud inimesed, ettevõtjatel tekib võimalus rentida paate, põllumajandussaaduste kasvatajatel ja müüjatel ning kalamüüjatel tekib võimalus realiseerida oma kaupa jne).
Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁹⁸	Detailplaneering kehtestatud, maa on osaliselt munitsipaalomandis ja osaliselt munitsipaalomandisse taotlemisel. Lohusuu valla arengukava tegevuskava 2015-2018. https://lohusuuvv.kovtp.ee/documents/1124649/0/M%C3%A4%C3%A4ruse+nr+12+lisa+Arengukava+tegevuskava+kl.pdf/a812f5f4-1caa-4444-ba65-deaa3fd90a32 Lohusuu valla Peipsi järve äärses ranna-ala üldplaneeringu seletuskiri https://lohusuuvv.kovtp.ee/documents/1124660/0/Lohusuu_valla_Peipsi_Jarve_aarse_ranna-ala_YP_Seletuskiri.pdf/28208d6f-bdd9-4070-b759-7d3f52cdbf82 lk 29 3.13 Sadama maa. Paadisadamad või paadisillad. lk 46 4.11.3 Teede avalik kasutus Lohusuu valla Peipsi järve äärses ranna-ala üldplaneeringu maakasutusplaan https://lohusuuvv.kovtp.ee/documents/1124660/0/Lohusuu_leht2_20110307.pdf/56d66d23-6127-4130-a072-d510e8f8f1ad

⁹⁷ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁹⁸ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

Lohusuu aleviku puhkeala detailplaneeringu seletuskiri

<https://lohusuuvv.kovtp.ee/documents/1124649/7127784/Seletuskiri+17-08-2012.pdf/fb5b6982-dbf8-47e5-8a77-85c49cc01935>

Lohusuu aleviku puhkeala detailplaneeringu põhijoonis

https://lohusuuvv.kovtp.ee/documents/1124649/7127784/AS-003_P%C3%B5hijoonis+-+17-08-2012.pdf/340c1670-5552-420f-86d2-40e18600c349

ARENDAV OBJEKT⁹⁹

33. Virumaa elamuskeskuse “Ajavagun” rajamine Sonda valda

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Sonda vald kuulub Kiviõli regiooni (Kiviõli linn koos ümbritsevate valdadega) ja Virumaa Koostöökogu (VIKO) piirkonda, kuhu kuuluvad veel Lügane, Aseri, Kohta ja Rägavere vallad. VIKO visiooniks (vt www.viko.ee) on arendada aastaks 2023 välja seikluslik puhke- ja turismi piirkond koos uute ja huvitavate toodete ning teenustega. Piirkond soovib olla maailma mastaabis unikaalne, põimides põlevkivikaevandamise ning mitmekesise looduse keskkonnasõbralikul moel üheks tervikuks. Juba täna on regioonis arendamisel mitmed unikaalsed atraktsioonid nagu Kiviõli Seiklusturismikeskus (ca 8 km Sondast) ja Aidu Veespordikeskus (ca 17 km). Samuti on loodud piirkonna ühine turismivõrgustik-marsruut SūdameTee, mis koondab kümneid erinevaid turismiteenuste pakkujaid (majutus, toitlustus, aktiivne puhkus, seminarivõimalused jne).

Käesoleva projekti eesmärgiks on luua Sonda vanimasse raudteemajja ja vana lihatööstuse tsehi interaktiivne elamuskeskus, mille **visioon on järgmine:**

- Virumaa elamuskeskuses „Ajavagun“ on igaüks oma aja valitseja. Keskuse põhiatraktsioonid asuvad rongivangunites, kõige olulisemaks neist on ajavagun – koht, kus aeg on kontrollitav. Samuti on oma eriline sisu ja funktsioon teistel vagunitel, milles toimuvates tegevustes külastajad aktiivselt osaleda saavad.
- Virumaa elamuskeskus on piirkondliku turismivõrgustiku „SūdameTee“ keskuseks. Siin pakutakse aja- ja asjakohaseimat infot regioonis saada olevate võimaluste kohta ning tutvustatakse ja vahendatakse peamiste turismiettevõtete tooteid ning teenuseid. Virumaa elamuskeskus on pääs Virumaa südamesse – siit astuvad läbi kõik piirkonna külastajad.

Virumaa elamuskeskus koosneb neljast põhikomponendist, millest suurima osa moodustavad põhiatraktsioonid – vagunid. Lisaks kuuluvad elamuskeskuse juurde mitmesugused väliatraktsioonid. Peamaja täidab SūdameTee keskuse ja rahvamaja rolli, vaatlustornis asub lisaks plavormile ning galeriile ka noortekeskus¹⁰⁰

⁹⁹ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

¹⁰⁰ Rahvamaja ja noortekeskus on kavas küll arendatava turismiatraktsiooni juurde lisada, kuid nende rajamise maksumus ei kuulu käesoleva projekti koosseisu.

Objekti arendamise eesmärk on täiendada olemasolevaid atraktsioone ning olla siduselement juba tuntud külastuskeskuste vahel. Tulenevalt ajaloolisest taustast (raudtee-äärne asula) on elamuskeskus seotud vastava temaatikaga. Selle põhiatraktsioon kujutab endast rongi, mille vagunites leidub põnevat tegevust erinevatele eagruppidele. Põhiliseks atraktsiooniks on ajavagun - see on koht, kus "mängitakse" ajaga. Siia sisenedes annavad külastajad ära kõik seadmed, mis aega näitavad. Vagunis olevad kellad käivad eri kiirusega, näidates erinevat aega. Vagunis on võimalik lähemalt tutvuda aja valitsemisega, aegruumi painutamisega, ajataju kaotamisega jms. Samuti on võimalik ajas rännata – valida endale meelepärane koht ja aeg Eestis, kuhu sõita. Aja jooksul lisanduvad uued kohad. Tegevused on seotud ka Kohta Kaevanduspargis läbi viidavate õppeprogrammidega – geoloogilised protsessid ajas.

Lisaks sellele sisaldab põhiatraktsioon magamisvagunit, mille iga kupee on kujundatud eri ajastus ja stiilis ning milles saab läbi viia erinevaid sündmusi gruppidele. Mänguvagun on varustatud kõiksugu mänguasjadega nooremale generatsioonile, kuid lisaks on seal võimalik läbi viia erinevaid töötubasid. Kavandatud on ka 5D vagun filmide jms näitamiseks ning vedur, milles paiknevad erinevad rongisimulaatorid.

Depoohoones asuvad administratiivruumid, seal tegeletakse ka piirkonna ühise turundamisega. Samuti on võimalik rentida erineva suurusega seminarirume. Rekonstrueeritavas vanas veetornis paikneb galerii, katuselt on võimalik saada hea ülevaade piirkonnast, kasutades selleks pikksilmi ja suure võimendusega kaameraid.

Lisaks eelnevale asuvad elamuskeskuse maa-alal ka mitmed väliatraktsioonid: väike ringiratast sõitev rong lastele, dresiinid, millega on võimalik sõita, piirkonda tutvustav interaktiivne makett ja laste mänguväljak.

Kavandatava elamuskeskuse paremaks positsioneerimiseks viidi läbi intervjuud Kiviõli Seikluskeskuse ja Aidu Veespordikeskuse esindajatega. Nendest selgus, et piirkonnas on vajaka ühisest läbimõeldud turundusest, millest lõikaksid kasu kõik turismiobjektid. Samuti nähti vajadust erinevate pakettide ühise müügi järele. Samuti leidsid intervjuueeritud, et suuremad olemasolevad objektid (tuhamägi, veespordikeskus ja ka kaevanduspark) ja Sonda elamuskeskus ei dubleeri, vaid täiendavad üksteist. Seikluskeskus on mõeldud esmajoonel aktiivseid eluviise harrastavale sihtgrupile, Aidu on suunatud (ekstreem)spordile ja kaevanduspark mitmesugustele turismigruppidele ning ka kooliõpilastele. Sonda elamuskeskus on kavandatud lastega peredele, sõpruskondadele ja kollektiividele, samuti on sealseid tegevusi hõlpsalt võimalik teiste piirkonnas pakutavatega ühendada. Seega loob elamuskeskus piirkonnas täiendavat sünergiat ning seetõttu on selle rajamine põhjendatud.

Sondast sõidavad läbi kõik Tallinna poolt tulevad külastajad, kes siirduvad kas Aidu Veespordikeskusesse või Kiviõli Seikluskeskusesse. Seega on Sondast võimalik kujundada nn värav Virumaa südamesse, olles sel viisil esimeseks peatuspunktiks turismimarsruudil. Arvestades, et elamuskeskus hakkab täitma ka SüdameTee koordinaatori rolli, kujundab see atraktsiooni tervikliku turismivõrgustiku osaks ja panustab ühtlasi teise regiooni objektide tuntuse tõstmisesse.

	Sonda elamuskeskus on eeskätt suunatud lastega peredele, sõpruskondadele, turismigruppidele. Välituristidest peetakse enim silmas Saksamaalt, Lätist, Soomest ja Venemaalt pärit külastajaid. Objekti arendamisega on seotud järgmised kulud: 1. Külastuskeskuse projekteerimine 2. Külastuskeskuse hoone rekonstrueerimine/ehitamine 3. Külastuskeskuse ekspositsioon ja sisustus 4. Ehituse omanikujärelvalve Objekti planeeritavad kulud moodustavad kokku 857 500 €, millest 85% moodustab planeeritav toetus ning 15% omafinantseering.
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Viimase kümnendi arengutrendid Sonda vallas on olnud pigem negatiivsed – rahvaarv on märkimisväärselt kahanenud, kohapealseid töökohti on vähe jne. Sonda valla peamiseks arenguvõimaluseks on oma eripära fookuseeritud rakendamine tehes seda tihedas koostöös piirkonna teiste partneritega. Eripäraks on mitmekesine tehis- ja loodumaastik, mida rakendavad ettevõtluskeskkonna arendamisel edukalt ka lähimad naabrid (Kiviõli Seiklusturismikeskus, Aidu Veespordikeskus, mitmed majutus-, toitlustus ning aktiivse puhkuse teenuste pakkujad). Täna seisus puudub aga Sonda vallas tugev turismiatraktsioon, mis täiendaks olemasolevat võrgustikku ning annaks otsese tõuke piirkonna ettevõtluskeskkonna arenguks. Projekti tulemusena luuakse otseselt 8 töökohta Sonda vallas, samas on veelgi olulisem kaudne mõju, kuna uue ja omanäolise objekti lisandumisega luuakse eeldused kaudsete töökohtade ning täiendavate erasektori investeeringute tekkeks. Nt on hetkel 2 ettevõtjat kavandamas majutusasutuste loomist Sonda valda, antud projekt annaks otsese tõuke samalaadsete investeeringute tegemiseks. Elamuskeskuse välja arendamine toob kaasa uute töökohtade loomise: juhataja, turismi-turundusekspert, mehaanik, klienditeenindajad jt. Kõrgema kvalifikatsiooniga töötajatele on kavandatud Eesti keskmisest brutokuupalgast mõnevõrra kõrgem tasu, madalamat kvalifikatsiooni nõudvate töötajate puhul jääb palk valla keskmisele tasemele.

	Arendatav objekt toob otseselt kasu piirkonna turismiettevõtjatele. Esiteks toob koordineeritud turundus nendele rohkem külastajaid – kliente, teiseks pikeneb turistide külastuskestvus, mis tähendab suuremat turismitulu piirkonnale tervikuna (majutus, toitlustus, ostetud suveniirid jms).
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Sonda Vallavalitsus, kohalikud mittetulundusühingud, ettevõtjad ja elanikud. Partneritena kaasatakse idee arendusse ka naaberomavalitsused, Virumaa Koostöökogu liikmed jt peamiste piirkonna turismiatraktsioonide eestvedajad.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹⁰¹	Projekti tulemusena on: 1. Valminud interaktiivse külastuskeskuse hoone koos ekspositsiooni ja sisustusega, mis täiendab Virumaa turismiatraktsioone ning loob lisandväärtust kogu regioonile 2. Loodud 8 uut töökohta 3. Loodud eeldused kaudsete töökohtade tekkeks (kuni 50)
Valmisolek tegevuste elluviimiseks¹⁰²	Sonda Vallavalitsus on valmis panustama projekti ettevalmistusse ja elluviimisesse, projekt on prioriteetsena ära märgitud valla uues arengukavas 2015-2025 (kättesaadav: http://sonda.ee/images/yld/arengukavad/Arengukava_2015-2025.pdf). Arengukava peatükis 3.2 “Tegevuskava” punktis 2.8 on kirjas “Interaktiivse külastuskeskuse “Virumaa süda” rajamine Sonda valda”. Käimasoleva kontseptsiooni ja teostatavus-tasuvusanalüüsi tulemusena on muutunud planeeritava atraktsiooni nimetus. Analüüs valmib 2015. a juuli alguseks.

¹⁰¹ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

¹⁰² Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAVAV OBJEKT¹⁰³**34. Illuka mõisa ja Kuremäe ligipääsetavuse tagamine****ARENDAVAV OBJEKT KIRJELDUS**

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Tegevus	Taotletav toetus	Omafinantseering	KOKKU
	Projekteerimine	10 000,00	10 000,00	20 000,00
	Omanikujärelevalve	20 000,00	5 000,00	25 000,00
	Kergliiklustee ehitamine	640 000,00	250 000,00	890 000,00
	Abikõlbulikud kulud kokku	670 000,00	265 000,00	935 000,00
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Kuna Illuka mõis ja selle heakord on üks Illuka valla tähtsamaid eesmärke ning töö selle nimel on pidev. PKT raames toetavate tegevuste nimistusse kuuluks Illuka mõisa ühendamine Kuremäe külaga läbi kergliiklustee rajamise. Nii projekti raames kui projektijärgselt tehakse väga tihedat koostööd erinevate koostööpartneritega, sh turismifirmadega, piirkonna ettevõtjate ja MTÜ-dega. Läbi projekti elluviimise on võimalik: 1. Laiendada ajaloolise mõisa peahoone kasutusvõimalusi; 2. Suurendada piirkonna konkurentsivõimet; 3. Tutvustada Illuka ja teiste piirkonnas asuvate mõisate eluolu, ajalugu ja eripära ning seal elanud inimestega seotud pärandit; 4. Suurendada kvaliteetse vabaajaveetmise võimalusi ja turismitoodete valikut piirkonnas. Käesoleva projekti tulemusel kujuneb Illuka mõisakompleksist atraktiivne kultuuriturismi ja puhkuse sihtkoht, kus on elamuslikult esitletud ja vastutustundlikult säilitatud piirkonna ajaloo- ja kultuuripärand. Kuna Kuremäe kloostrit külastab			

¹⁰³ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	aastas vähemalt 125000 turisti (2013 a andmed) ja see arv on pidavas tõusmis suunas siis käesoleva projekti otsene eesmärk on pikendada Kuremäe kloostrit külastatavate turistide siinviibimise aega. Siinkohal peab ära märkima, et üsna arvestatav osa sise- ja välisturiste liigub jalgratastega. Lisaks olemasolevale haridusasutuse funktsioonile on projekti tulemusena mõisahoonet võimalik kasutada ka kohaliku kultuuri- ja turismikeskuse elavdamiseks. Järjest enam ringireisivatest turistidest otsib oma vaba aja veetmiseks meelelahutuslikus vormis kultuuri- ja ajalooteadmisi. Otsitakse eksootilisi ja seninägemata paiku ning soovitakse neid külastada ja kogemuslikult tunnetada nende paikade kultuurilist ning ajaloolist pärandit. Hoonesse planeeritavad ekspositsioonid, temaatilised üritused, erinevad vaba aja veetmise võimalused jm pakuvad kohalikule elanikule ja turistile võimaluse nautida Illuka valla ajaloo- ja kultuuripärandit. Projekti elluviimisega kaasnevad Illuka valla sotsiaal-majanduslikule olukorrale järgnevad positiivsed mõjud: 1. Säilitatakse Eesti arhitektuuripärandit läbi ajaloolise hoone kasutusvõimaluse suurendamise. 2. Luuakse uusi töökohti. Mõisakompleksis on kõrghooajal hõivatud 8 inimest. 3. Paraneb Illuka valla ja kogu Ida-Virumaa maine ning sihtkoha atraktiivsus. Uue põneva atraktsiooni lisandumine muudab kohaliku elukeskkonna atraktiivseks nii kohalikele kui külastajatele. 4. Paraneb inimeste elukvaliteet ja rahulolu. ning tugevneb elanike identiteeditunne 5. Kasvab piirkonda külastavate turistide arv ja pikeneb kohalviibimise aeg.. 6. Väheneb turismihooaja sesoonsus. 7. Suureneb külastaja haritus ja teadvustatakse mõisaga seotud ajalugu ja eripära. 8. Kasvab turismiga seotud teenuste pakkujate arv piirkonnas. 9. Kergliiklustee rajamine toetab tervislikke ja sportlikke eluviise, vähendades mootorsõidukitega liiklemist, teisalt tõstab planeeritav maanteest eraldiseisev kergliiklustee jalgratturite ja jalakäijate turvalisust oluliselt ning vähendab liiklusõnnetusi. Turistide teekond on turvalisem.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Võimalikud projekti partnerid: MTÜ Eesti Mõisakoolide Ühendus: • Projekti teavitusürituste sisuline toetamine (osalemine); • projekti puudutava informatsiooni kajastamine projekti partneri kodulehel; • projekti teavitusöös osalemine, sh mõisakoolide ajaloo laiema tutvustamine ühiskonnas. Pannjärve Tervisespordikeskus SA: • Projekti teavitusürituste sisuline toetamine (osalemine); • projekti puudutava informatsiooni kajastamine projekti partneri kodulehel; • projekti teavitusöös osalemine; • taotleja ja projekti meeskonna nõustamine (vajadusel) projekti tegevuste elluviimisel vastavalt partneri kompetentsidele.

	Ida-Viru turismiklaster: • Projekti teavitussürituste sisuline toetamine (osalemine); • projekti puudutava informatsiooni kajastamine projekti partneri kodulehel; • projekti teavitussöös osalemine; projekti lisamine erinevatesse turismitoodetesse (tootekompleksidesse).
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹⁰⁴	Projekti otsesed eesmärgid: • Turistide ja kohalike elanike paremad ja turvalisemad liikumisvõimalused Kuremäe küla ja Illuka mõisa vahel. • Suurendada turisti siinviibimise aega. • Kohaliku kogukonna tugevdamine Illuka mõisakooli kui pärandi väärtustamise kaudu luues tingimused lisaks põhihariduse pakkumisele edendada turismi, viia läbi erinevaid üritusi, koolitusi jmt. • Piirkonna atraktiivsuse tõus kohalike elanike, ettevõtjate, investorite, kvalifitseeritud tööjõu ja külastajate jaoks läbi piirkonna ajaloo- ja kultuuripärandi väärtuste ning eripära tutvustamise. • Peamiseks projekti väljundiks maakonna mastaabis on Illuka valla peamiste objektide ligipääsetavus: • On ehitatud kergliiklustee Kuremäe küla ja Illuka mõisa vahel, mis võimaldab inimestel liikuda paremini maakonnasiseste busside peatuskohtade ning Illuka valla objektide vahel. Koos Kuremäe kloostriga ning muinasoruga tekib külastajatel ja elanikel võimalus: tutvuda Illuka mõisa pärandiga, kohtuda mõisarahvaga, maitsta mõisahõrgutisi, pidutseda uhkes mõisasaalis, võtta osa erinevatest üritustest (töötubadest, filmiprogrammidest), jalutada ja nautida aktiivseid tegevusi mõisapargis, osta kaasa piirkonna ettevõtjate toodangut ja loomingut ning mõisatemaatilisi suveniire. Projekti sobivus Ida-Viru maakonna arenguga ja olemasolevate atraktsioonidega: • Kultuuriturism. Rikkalik kultuuripärand mõisate, kirikute, kultuurilooliste paikade, militaarobjektide jne näol võimaldab arendada temaatilisi pakette ja marsruute: nt mõisatuur, muinaskultuur jne. Kultuuriturism ei ole seotud hooajaga, seda saab tarbida aastaringelt, luues juurde järjest uusi ja huvitavaid tootepakette. Kultuuri fookuse arendamiseks peavad eelkõige Ida-Virumaa ettevõtjad, aga ka omavalitsused, tegema suuremat koostööd omavahel läbi Ida-Viru turismiklastri. Koostöös valminud tootepaketid võiksid anda külastajatele võimaluse veeta vähemalt üks öö Ida-Virumaa mõisates. • Ida-Viru maakonna arengukava 2014–2020. Tähtis on ka Peipsi järve põhjarannikul arendada teenuseid ja taristut, tagades selle ala aastaringse kasutamise välituristide poolt. Oluline eesmärk on olemasolevate külastuskeskuste kvalitatiivne edasiarendamine ning uute atraktsioonide loomine eriti Narva ning Peipsi põhjaranniku piirkondades. Ida-Viru turismiklastri strateegia 2014 – 2020. Tootekompleks: tervisepuhkus pankrannikul iseloomustab sanatooriumide,

¹⁰⁴ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	SPA-de ja loodusobjektide põiming, terviseturismi teenused (kuurort, taastusravi, loodus, lõõgastus, puhkus, ilu). Antud tootekompleksi täiendavad teenused oleksid: ajaloo- ja kultuuriturismi teenused (nt Jõhvi Kontserdimaja, Kukruse Polaarmõis, sõja-ajalugu, Kuremäe jms).
Valmisolek tegevuste elluviimiseks ¹⁰⁵	Varasemad toetavad tegevused ja seotud projektid: 1. Illuka mõisa peahoone katuse ja pööningukorruse rekonstrueerimine, sh vihmaveesüsteemi paigaldamine, katusekatte vahetamine, katuse konstruktsiooni tugevdamine ja katuse korruse pööningu ümberehitamine. 2. Illuka Kooli spordiväljaku ehitus. 3. Illuka mõisa pargi heakorrastus. 4. Illuka lastepäevakeskuse ehitustööd. 5. Illuka vallas Kooli tee km 0.00 – 1,537 remont ja pindamine. Projekti ettevalmistavad tööd: 1. Illuka Mõisakompleksi tasuvus- ja teostatavusanalüüs (TTA). Koostamise aeg: 2011. Koostaja: Continuum Group OÜ. TTA eesmärgiks oli analüüsida Illuka mõisa peahoone ja kõrvalhoonetega seotud investeeringute tasuvust ja teostatavust. 2. Illuka mõisa peahoone restaureerimise ja ehitamise põhiprojekti koostamine ARC Projekt OÜ poolt (töö nr 2011-021). 3. Illuka mõisa pargi restaureerimise ja korrastamise projekti koostamine ArtesTerrae OÜ poolt (töö nr 37KP11). 4. Lõppes hange mõisakooli sisekujundusprojekti koostaja leidmiseks. Võitjaks kuulutati väga suurepärase portfoolioga KAOS Arhitektid.

¹⁰⁵ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

ARENDAVAV OBJEKT¹⁰⁶

35. Tulivee kompleksi turismiteenuse väljaarendamine ja Purtse jahtsadamade laiendamine

Arendaja näeb rajatavat sadamat osana terviklikust nn Tulivee kontseptsioonist. Trogar OÜ missiooniks on: *Läbi kvaliteetse majutus- ja meelelahutusteenuse pakkumise, tutvustada Virumaa kalurikülade traditsioonilist eluviisi möödunud sajandi 20-ndatel ja 30-ndatel aastatel, keskendudes salapiirituse veole rannikualadel. Ettevõtte visiooniks on: Ühendades omavahel salapiirituseveo rahvusromantilise aura ja moodsa Eesti puutarhitektuuri ning madalenergia lahendused, soovib Trogar luua Lüganuse valda maamärgina toimiva turismikompleksi, mis hõlmaks kvaliteetse majutus- ja aktiivse puhkuse teenusteks vajalikku taristut.*

Käesoleva projekti raames on MTÜ Liimala sadama arendusel ja Trogar OÜ-l kavas laiendada Purtse jahtsadamade, süvendada (laiendatavas osas) akvatooriumit 2,5 meetrini, ehitada muul, luues sel viisil juurde 10 kaikohta. Lisaks projekti raames on kavas arendada välja salapiirituseveo temaatikale keskenduv turismiteenus, mis kombineeriks endas akadeemilist ajalookäsitlust vahetu võimalusega saada aimu salapiiritusevedajate- ja kalurite elust. Rajatava muuseumi ruum asuks kompleksi peahoone (viimase rahastamine on plaanis arendajate omavahenditest) läänetiivas, mis võimaldaks madalhooajal selle kasutada nii iseseisvalt kui ka osana kompleksist. Eeldatavalt võiks mere vahetus läheduses (25 m) asuv 150 m² suurune ja 150-200 inimest mahutav kontserdisaal meelitada piirkonda (nõ Kiviõli-Lüganuse piirkond) kontserte või teatrietendusi andma paljusid tuntud Eesti ja välismaiseid artiste.

ARENDAVAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud	12 meetri kõrgune vaatetorn külastajatele	60000
	Ajaloolise salapiiritusepaadi ehitamine (nn pirttuvene)	35000
	Salapiiritusetorpeedod (2 tk), kanistrid (taastatud roostekindlast materjalist)	5000
	Ajalooline uurimistöö salapiirituseveost regioonis	2000

¹⁰⁶ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	Turundus (koduleht, trükised, viidad jne)	10000
	Valgustus LED lahendustel (allee ca 200 m)	18000
	Külastajate parkimine (600m ²) st bussiparkla	10000
	Valvekaamerad	10000
	külastajate keskusespetsiifiliste meenete väljatöötamine	1500
	Ida-Virumaa turismiinfo stend sadamasse	2000
	Reklaam ja teavitus Tallinn-Peterburi maanteel	1000
	Salapiirituse muuseum/ (ehitusaalne pind ca 150 m ²)	145000
	10 ujuvkaikohta (süvendamine 3000 m ³ +ujuvakai+kaldakindlustus+muul)	90000
	veebiliidesega ilmajaam meresõitjatele	10000
	VHF raadiojaam, mast ja koolitused sadamale	4000
	KOKKU:	403500+km
	Toetuse osa (45%)	181575+km
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	1) IDA-VIRUMAA SENITUNDMATU AJALUGU. Trogar OÜ ja Liimala sadama arendus MTÜ näevad tulivee kontseptsiooni kui lisanarratiivi Ida-Viru turismisektoris – siiani on rõhk (ja tuntuks) olnud keskajal (Narva linnus, Purtse kindluseelamu) ja tööstuspärandil (Kiviõli, Aidu veespordikeskus ja Kohtla Kaevandusmuuseum), ajalooliselt oli Ida-Virumaa rannaala aga osa Põhja-Eesti rannatraditsioonist oma kalapüügi, sõbra- ja salakaubandusega. Täna on see osa Virumaa idapoolsest ajaloost praktiliselt tundmatu. (Sihtrühm: Eesti siseturistid) 2) IDA-VIRUMAA KUI SEIKLUSTURIMIS MEKA. Projekti elluviimine suurendaks Ida-Virumaa atraktiivsust turismisihtkohana, vastates igati Ida-Virumaa turismiklastri märksõnadele "Seiklus ja Puhkus Ida-Virumaal", pakkudes külastajatele võimalust vaadata piirkonda läbi täiesti teistsuguse prisma, saades vahetu võimaluse tunda end salakaubavedajana. Tegemist oleks Eestis ainulaadse	

	turismiatraktsiooniga, mille analoogiks võiks ehk vaid pidada Metsavenna talu Võrumaal. (Sihtrühm: Eesti siseturistid, välituristid) 3) IDA-VIRU SADAMAD OSA VÄIKESADAMATE VÕRGUSTIKUST. Ida-Virumaal pakub tänase päeva seisuga sadamateenust vaid Toila sadam, Ida-Virumaa läänepoolse (Aseri, Lüganuse ja Kohtla vallad ning Kiviõli linn) osa elanikel puudub võimalus merele pääseda, nn merevärava puudumine ei võimalda arendada ka merega seotud turismiteenuseid. Trogar näeb võimalike (suuremate) sihtrühmadena sadamale paadi- ja jahituriste Soomest, Eestist, Venemaalt ja muudest riikidest (lisaks siis veel Rootsi, Inglismaa jne). Arvestades Eesti kui sihtkoha populaarsust Soome väikelaevnike hulgas (2/3 kõigist 2013 aastal Eesti väikesadamaid külastanud alustest), võib eeldada, et antud riigi väikelaevnikele võiks huvi pakkuda ka Soome lahe idaosa külastamine. Senini on eeldatavalt takistuseks olnud puudulik sadamavõrgustik, puudulikud teenused ja vähene teave siinsete vaatamisväärsuste kohta. Soome suuna puhul näeb Trogar vägagi arvestatavat turismisponentsiaali - SA Ida-Viru Ettevõtluskeskuse hinnangul on viimaste aastate jooksul kasvanud Soome turistide huvi Virumaa vastu. (Sihtrühm: välituristid) 4) ATRAKTIIVSUS VÄLISTURISTILE. Salapiirituseveo temaatika omab laialdast ajaloolist kõlapinda nii Eestis kui ka Soomes (suur osa veost toimus Eestist-Soome), seega võib eeldada soome turistide huvi antud teema vastu, tõstes Purtse jahtsadama, kui reisisihtkoha populaarsust ja meeldejäävust. Lisaks kohapeal perspektiivis pakutavatele teenustele, näeb Trogar olulisena koostööd teiste kohapealsete turismiettevõtjatega (Kohtla kaevanduspark, Kiviõli seikluskeskus, Aidu veespordikeskus), kahe viimasega (SA Aidu Veespordikeskus ja SA Kiviõli Seiklusturismi Keskus) on Tulivee keskuse arendajatel sõlmitud ka koostöökokkulepped üksteise teenuste ristturunduseks- ja müügiks. 5) KOOSTÖÖ KOHALIKE ETTEVÕTETEGA. Trogar OÜ on kohaliku LEADER tegevusgrupi liige ja omab koostöölepet kutselise kaluri Aldo Koppel FIE-ga. Tulivee kontseptsiooni kohaselt keskenduks rajatava rannakohvik/rannarestorani (rajamine pole kavas antud projekti raames) menüü kohalikust toorainest kalatoitude pakkumisele, tehes seda koostöös kohalike kaluritega (FIE Aldo Koppel). Toitlustuse puhul on eesmärgiks pakkuda võimalikult palju kohalikust toorainest toitu, tehes koostööd ka kohalike väiketootjatega (Viru toit arengukava raames). 6) TURISMIVÕRGUSTIKU TEKE KIVIÕLI-LÜGANUSE REGIOONI. Lüganuse – Kiviõli regioonis on täna kas tegutsemas või tegevust alustamas hulk suuri turismiprojekte (Kiviõli seiklusturismis keskus, Aidu veespordikeskus, Purtse kindlus ja Lüganuse loome- ja hariduskeskus), mis kõik asetsevad ca 30 min autosõiduteekonna ulatuses. Kontsentreerumine ühte piirkonda suurendab regiooni atraktiivsust turismisihtkohana ja suurendab ööbimiste arvu piirkonnas, luues nii lisatöökohti nii majutus- kui ka toitlustus- ja kaubandussektoris st valdkondades, mis on Ida-Virumaal keskmiselt vähem arenenud.
Eeldatav tegevustes	Trogar OÜ; MTÜ Liimala sadama arendus; Aldo Koppel FIE; SA Aidu Veespordikeskus; SA Kiviõli Seiklusturismi Keskus; Briis teenused OÜ; MTÜ Viru toit, MTÜ Purtse Vabatahtlik Merepääste; MTÜ Virumaa koostöökoogu; Purtse Mõis

osalejate ring	OÜ; OÜ 360 Kraadi; SA Rannarahva Muuseum; Simon OÜ; Kaltsiumkarbonaat OÜ; Corson OÜ, Topmarine OÜ, Resand AS,
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹⁰⁷	Projekt ellu viidud 2019 aastaks – hooned ja rajatised valmis ehitatud, loodud 7 uut töökohta regiooni sh 2 keskmisest kõrgema palgaga töökohta. Kaudselt eeldame töökohtade arvu kasvu ka tegevuses osalevate ettevõtete hulgas. Piirkonna külastatavuse kasv.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks¹⁰⁸	Arendajate omanduses või nende kasuks seatud hoonestusõiguse alusel on projekti realiseerimiseks ca 2 ha mereäärseid kinnistuid (Merevaatluspunkti, Tulivee ja Rannakohviku maaüksused) maalilises Liimala kalurikülas, Lüganuse vallas. Kõikidele kinnistutele on tehtud detailplaneeringud. Arendaja on tänaseks teinud arvestatavaid investeeringuid nii kinnistu soetamiseks (Merevaatluspunkti), detailplaneeringu koostamiseks (vastu võetud 16.10.2013) ning hoonete ja rajatiste projekteerimiseks. Teostatud on ka enamuse pinnasetöid ja rajatud puurkaev ning loodud elektriühendus. Projekti elluviimist st Purtse Jahtsadama rajamise esimesse etappi kuuluvate hoonete ja rajatiste ehitamist on tänaseks juba alustatud ning kavas on sadama esimene etapp valmis ehitada 2015 aasta lõpuks. Nii vaatetorni kui ka muuseumihoone ning nende jaoks vajalike välisvõrkude osas on arendajatel olemas ehitusprojektid (põhiprojekti mahu) (projekteerinud Resand OÜ) ning nende ehitamiseks on Lüganuse Vallavalitsus väljastanud ehitusload. Trogar OÜ tellis 2014 aastal Maves AS-lt Purtse jõe suudme põhjasetete reostusuuringu, mille kohaselt sadama rajamine ei mõjutaks Purtse jõe ja Soome lahe keskkonnale koormavalt. Uuringu tulemustest lähtudes, väljastas Keskkonnaamet Purtse Jahtsadama rajamiseks ja akvatooriumi süvendamiseks otsuse "Keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsus Purtse jahtsadama rekonstrueerimiseks" ja Vee erikasutusloa nr L.VV/325323. Kokkuvõttes on taotluse esitamise hetkeks olemas enamuse ehitamiseks vajalikke lubasid ja kooskõlastusi. MTÜ Liimala sadama arendus liikmed on aastate jooksul kokku kogunud hulganisti salapiirituseveo muuseumi rajamiseks

¹⁰⁷ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

¹⁰⁸ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

vajalikke eksponaate (kanistreid, pläskusid, fotosid jne). Koostööd tehakse nii Viimsi Rannarahva muuseumiga kui ka professor Raimo Pullatiga („Viinameri“).

MTÜ Liimala sadama arendus liikmetel on tänaseks komplekteeritud ca 200 teosest koosnev kogu Eesti merenduse- ja rannakülade elu kajastavast ilu- ja ajalookirjandusest. Planeeritavat kogu on kavas hakata eksponeerima rajatavas muuseumi- ja kontserdihoones.

ARENDAVAV OBJEKT¹⁰⁹

36. Soome-ugri hõimurahvaste külastuskeskus

ARENDAVAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Arvestades külastuskeskuse mahulist suurus, on asum planeeritud välja arendada mitmes etapis.

Külastuskeskuse arenduse I etapi algjärgus töötatakse välja kogu külastuskeskuse projektlahendus ning seejärel arendatakse I etapi käigus välja järgmised osad külastuskeskusest:

- Teede väljaehitamine Tõrva jõest kuni ingerlaste hoonekompleksini
- Välistrasside (tugevooluliinid, veevarustus- ja kanalisatsioon) ehitamine kogukonnahoonele, kabelile ning eestlaste, ingerlaste ja vadjalaste hoonekompleksidele
- Eestlaste hoonekompleksi väljaehitamine
- Vadjalaste hoonekompleksi väljaehitamine
- Ingerlaste hoonekompleksi väljaehitamine

Külastuskeskuse arenduse I etapi investeeringute planeeritavad suurused:

¹⁰⁹ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Nr	Planeeritavate kulude kirjeldused kirjeldused	Mõõt- ühik	Kogus	Ühiku hind koos käibemaksuga 20%	Kokku maksumus koos käibemaksuga 20%
	Ehituslik projekteerimine				
1	Külastuskeskuse projektlahenduse väljatöötamine	objekt	1	70 220.60	70 220.60
	Teedevõrgustik ehitamine				
2	Teede väljaehitamine Tõrva jõest kuni ingerlaste hoonekompleksini	objekt	1	116 582.40	116 582.40
	Välistrasside ehitamine kogukonnahoonele, kabelile ning eestlaste, ingerlaste ja vadjalaste hoonekompleksitele				
3	Tugevooluliinid	objekt	1	39 916.80	39 916.80
4	Veevarustus- ja kanalisatsioon	objekt	1	56 793.60	56 793.60
	Hoonekomplekside väljaehitamine				
5	Eestlaste hoonekompleksi väljaehitamine	hoone	1	211 994.90	211 994.90
6	Vadjalaste hoonekompleksi väljaehitamine	hoone	1	158 996.20	158 996.20
7	Ingerlaste hoonekompleksi väljaehitamine	hoone	1	185 495.50	185 495.50
	Kokku planeeritavad kulud				840 000.00

Ca 10 hektarile planeeritavasse külastuskeskusesse on üldmahuliselt ette nähtud 15 soome-ugri sugulasrahva ajaloolised elu- ja kõrvalhoonete hoonetekompleksid. Iga rahva hoonekompleksis on esindatud neile iseloomulikud hooned, nagu näiteks sammasait, kelder, saun, heinaküün jms. Samuti on külastuskeskusesse planeeritud rajada kogukonnahoone, kabel ja paadisild. Modernistlikus taluhoone stiilis planeeritud kogukonnahoone juurde on ette nähtud ka kiigeplatsiga, kus saab korraldada rahvaüritusi ja tantsupidusid. Kogukonnahoone kõrvale on planeeritud rajada ajaloolisel kujul koogukaev. Kogukonnahoone juures asub olemasolevas reljeefis madalam koht, sinna on planeeritud rajada väike tehisveekogu ja selle teisele kaldale väike kabel/palvemaja. Jõe kaldale on planeeritud paadisild, paadikuurid, võrgukuurid ja saun, mida on võimalik ka külastajatel kasutada. Külastajatele on võimalik pakkuda ka paadireise soome-ugri rahvastele iseloomulike paatidega.

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

- 1) Narva ja Narva-Jõesuu vahele tekib organiseeritud tegevusega vabaõhuala, mis seob mõlemad linnad ühtseks turismiobjektiks. Suureneb kohapealne turismitoodete valik, mis mõjutab otseselt Narva – Narva-Jõesuu piirkonna atraktiivsust. Lisanduvad projekti raames loodavad uued töökohad, mis läbi intensiivistub ettevõtlus ja suureneb kohalik tulubaas. Positiivse meediakajastuse korral võib külastuskeskus aidata kujundada piirkonna kuvandit ka nende eestimaalaste seas, kes seda piirkonda üldiselt ei külasta.
- (2) Lisandub kvaliteetne puhkekeskkond, mis tõstab kohalike elanike elukvaliteeti, mis paraneb tänu arenevale kultuurielule ja ettevõtlusele. Tekivad uued vaba aja veetmise võimalused.
- (3) Riigi turismistruktuur täieneb unikaalse hõimurahvaste toetuskeskusega, mis aitab hoida sidet meie mineviku ja oleviku vahel.

Eeldatav tegevustes osalejate ring	ARZA Kapital OÜ, loodav Hõimurahvaste Küla SA Tegutsevatest ettevõtetest on kaasatud näiteks: (1) MTÜ Narva Jõe Sadam, kelle haldusvaldkonda jääksid jõe sildumiskohtade ja sildumiskohtadega seotud infrastruktuuri väljaarendamine ning haldamine koos kõikide ujuvvahendite teenuste pakkumisega külastajatele ja (2) OÜ Tepris Invest, kelle haldusvaldkonnas oleksid kalapüük ja kalade töötlemine külastuskeskuse tarbeks.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹¹⁰	Kogu soome-ugri hõimurahvaste külastuskeskus peab välja kujunema ühtse turismi- ja tööstuskompleksina, kus erinevad üksused teevad teineteisega tihedalt koostööd. Külastuskeskus on mõeldud just eeskätt soome-ugri rahvaste etno-kultuurilise mitmekülgsuse ja samas ühisuse tutvustamine külastajatele läbi igapäevase tegevuse käsitöö ja toitlustamise tutvustamise poolelt, kuid samuti mitmesuguste külastuskeskuses läbiviidavate ürituste ja programmide näol. Külastajatel on võimalus tutvuda erinevate rahvaste elu- ja olmekultuuriga, saada osa erinevate rahvaste toitumistraditsioonidest, osta kaasa kohapeal valmistatud toite või jooke, osta kaasa kohapeal valmistatavaid kultuuriesemeid ning meeneid. Kaasnevalt on peredel võimalus koos veeta aega, osaleda läbiviidavatel koolitustel, kuulata loenguid või osaleda seminaridel. Planeeritavad tegevused on tihedalt seotud Narva jõega. Külastuskeskuse I etapi valmimisel oodatavad tulemused: (1) loodavate uute töökohtade arv – 14 töökohta; (2) mitterahalist abi saavate ettevõtete arv – vähemalt 10; (3) planeeritav turismitulu ühes aastas – 180000 eurot.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks¹¹¹	Teostatud on külastuskeskuse üldine soome-ugri rahvaste struktuuril põhinev asendiplaaniline lahendus. Koostamisel on äriplaan ja tasuvusanalüüs.

¹¹⁰ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

¹¹¹ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.